

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Asiainhoitoja Orasmaan raportti no 1.
Madrid.

13/1 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, tammikuun 13 p:nä 1932.

N:o 51/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
4/190 lae. E. 1932		
2/1.32	2	LII
WIKIÄ	Comun	AsIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 1/1932, joka sisältää:

Olisiko kiinnitettävä huomiota tuonnin
lisääntymiseen Espanjasta?

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 1

Madridi ssa 13 p:nä tammi kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
4/190 p:nä 10 32		
21/1. 32	19	LEI.
Ryhmä	Luokka	Asia
5	C9	

Asia: Olisiko kiinnitettävä huomiota tuonnin lisäämiseen Espanjasta?

Raportissani n:o 19/1931, joka koski toimenpiteitä tuonnin säännöstelemiseksi Espanjassa mainitsin, että olin merkinnyt muistiin eräitä huomioita siitä olisiko syytä harkita toimenpiteitä tuonnin lisäämiseksi Espanjasta vientimme turvaamista silmälläpitäen. Pyydän seuraavassa saada kunnioittaen esittää Teille, Herra Ulkoasiainministeri, asiasta seuraavaa:

Kuten tunnettua on Espanja, sen jälkeen kuin kauppasopimus sen kanssa saatiin aikaan, ollut meille varsin tärkeä erittäinkin puutavaran vientimaana, vaikka emme ole parhaimpanakaan vuonna saavuttaneet täällä samaa asemaa, mikä meillä oli ennen sotaa. Lisäksi ovat puutavaran ohella myöskin paperiteollisuuden tuotteet saaneet yhä laajenevan menekin Espanjan markkinoilla, ensin puumassa ja selluloosa, viimeksi myöskin sanomalehtipaperi. Tuontimme Espanjasta on taas aina huomattavasti alittanut viennin. Siten Espanja on niitä harvoja maita, joiden kanssa meillä on vientivoittainen, vieläpä huomattavasti vientivoittainen kauppataase.

Parina viime vuotena on puutavaranvientimme Espanjaan kuitenkin huomattavasti taantunut pääasiallisesti

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- .....
- .....
- .....
- .....
- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

täällä vallitsevan poliittisen tilanteen ja siitä johtuvan lamakauden sekä yleisen taloudellisen pulan seurauksena. Venäläinen puutavara ei ole täällä vielä tehnyt meille mitään "hallaa", kuten esim. Englannissa ja Belgiassa, sillä sitä on tuotu, niinkuin olen Ulkoasiainministeriölle jatkuvasti tiedoittanut, toistaiseksi ainoastaan laatikkolautoina Kanaarian saarille. Seurauksena yleisestä hintojen laskusta ja puutavaranvientimme taantumisesta on vientimme arvo v:sta 1928, jolloin se oli korkeimmillaan (132,4 mmk.), yhtä mittaa laskeutunut. V.1929 se oli 119,5 mmk., v.1930: 70,9 mmk. ja viime vuonna marraskuun loppuun se oli enää ainoastaan 44,7 mmk. (vastaava numero v.1930 oli 66,6 mmk. ja v.1929: 110,4 mmk.). Puutavaran vientimäärät standerteissa ovat v:sa 1913 olleet seuraavat:

1913: 50,346 std.; 1924: 761 std.; 1925: 804 std.; 1926: 23,167 std.; 1927: 33,459 std.; 1928: 48,557 std.; 1929: 42,855 std.; 1930: 21,503 std.; 1931: viime vuoden numero ei vielä ole tiedossani, mutta alittaa se tuntuvasti edellisenkin vuoden vientimäärän.

Puutavaramme asemaa Espanjan markkinoilla olen kosketellut useissa raporteissani, viimeksi n:o 18/31, jolloin erikoisesti alleviivasin sitä seikkaa, että vielä v.1930 ei Ruotsin puutavaranvienti ollut juuri lainkaan taantunut Espanjaan. Viime vuonna sekin aleni jo tuntuvasti, mutta siitä minulla ei vielä ole tarkempia numeroita. Tähän seikkaan ei ole kuitenkaan syytä tässä yhteydessä tarkemmin puuttua; sitä vähemmän kun tohtori Hilmer Brommelsilla on parhaillaan puuteknikan tutkimuksen kannatusyhdistyksen toimesta tekeillä tutkimus Espanjan puutavaramarkkinoista.

Sen sijaan on syytä kiinnittää huomiota otosikossa olevaan kysymykseen, sillä ei ole käsittäakseni aivan mahdollontta, etteikö puutavaranvientimme taantumista Espanjaan voisi osittain johtaa myöskin verraten vähäisestä tuonnistamme Espanjasta. Tähän seikkaan on nimittäin kiinnitetty huomiota esim. juuri Espanjan puutavaraimportöörien taholla.

Esitän aluksi tuonnistamme vähän tilastonumeroita. Meidän oman kauppatilastomme mukaan oli tuontimme Espanjasta v.1928 n.30 mmk., v.1929: 27,8 mmk., v. 1930: 21,8 mmk. ja viime

vuonna marraskuun loppuun 18,2 mmk. Vastaava numero v:lta 1930 on 19,6 mmk. ja v:lta 1929 lähes 24 mmk. Näemme siis että tuontimme suunta Espanjasta on ollut myös laskeva. Espanjan kauppatilaston mukaan taas on vienti Suomeen ollut tuhansissa kultapesetoissa v.1927: 1,546, v.1928: 1,355, v.1929: 1,655 ja v.1930: 1,537. Vienti Ruotsiin oli tuhansissa kultapesetoissa v.1929: 10,505 ja v.1930: 14,478 sekä Norjaan v.1929: 14,559 ja v.1930: 20,378. Espanjan vienti sekä Ruotsiin että Norjaan on monin verroin suurempi kuin Suomeen ja entisestään lisääntynyt.

Mainitsen vielä, että Espanjan kauppatilaston mukaan on tuonnin ja viennin erotus Suomen hyväksi ollut kahdena viime vuonna seuraava: v.1929: 20,643,795 kultapesetaa ja v. 1930: 10,766,603 kultapesetaa. Vastaavat numerot Ruotsin hyväksi ovat 70,247,000 ja 57,505,000 sekä Norjan hyväksi 12,178,000 ja 3,181,000.

Kummankaan maan tilastot eivät anna luotettavaa ja tarkkaa kuvaa molempien maiden välisestä kauppavaihdosta. Mitä tulee etenkin Suomen tuontiin Espanjasta, on se tuntuvasti suurempi kuin miksi Espanjan tilasto sen osoittaa, vieläpä suurempi kuin mitä se on Suomen kauppatilastonkin mukaan, sillä Suomeen tuodaan lisäksi tuntuvasti espanjalaisia tuotteita transitotavarana. Se kyllä täällä tiedetäänkin ja ymmärretään ja siitä olen jälleen huomauttanut, mutta kun asioista tulee puhe vedotaan tavallisesti kauppatilaston numeroihin. Ja espanjalainen tietenkin arvostelee tilannetta oman tilastonsa mukaan.

Huomautin edellä, että Espanjan verraten vähäinen vienti Suomeen on herättänyt huomiota m.m. tšekäläisten puutavaraimportöörin keskuudessa, Jo viime vuonna Sr. José Arbós, puutavaraimportöörin liiton presidentti, otti asian kanssani puheeksi ja puhui siitä, mitä voitaisiin tehdä kauppavaihdon elvyttämiseksi Suomen ja Espanjan välillä. Sillä kerralla panin asian esilleottamisen Sr. Arbósille ominaisen aaterikkauden tilille, mutta kiinnitin kuitenkin sen johdosta kiertokirjeellä useitten konsuleittemme huomiota meidän tuontinumeroihimme korostaen, että ne osoittavat Espanjalla olevan mahdollisuutta lisätä vientiään Suomeen.

Viime vuonna kesäkuussa, kun Sr. Arbós oli jälleen luonani, otti hän asian taasen puheeksi pyytäen minulta tietoja niistä tuotteista, joitten Suomeen vientiä Espanja voisi lisätä. Samalla hän kertoi, että Barcelonan kauppakamarilla oli suunnitelma lähettää kesän kuluessa erikoinen retkikunta Suomeen tutkimaan "itse paikalla" espanjalaisten tuotteiden myyntimahdollisuuksia. Suunnitelmaa oli kuitenkin käsitelty vasta alustavasti, mutta lupasi hän myöhemmin tarkemmin ilmoittaa, tuleeko siitä tosi. Valmistin hänelle joka tapauksessa kiireellisesti pyytämänsä tilastotiedot. Pyysin sitten suunnitelmasta vielä toistakin tietä tietoja Barcelonasta, mutta ei Sr. Arbós yhtä vähän kuin toinenkaan tiedoittajani siihen palannut, joten se ajatus kuivi kokoon syistä, jotka ovat minulle tuntemattomat.

Kesällä oli esillä eräs toinenkin samantapainen suunnitelma. Se oli lähtöisin Murcian hedelmäviejien piiristä. Heidän tarkoituksensa oli lähettää retkikunta, jonka tehtävänä olisi ollut tutkia lähinnä espanjalaisten hedelmien menekkimahdollisuuksia Suomessa, Venäjällä, - mahdollisesti myöskin balttilaisissa maissa - Puolassa ja Tshekkoslovakiassa. Suunnitelman mukaan olisi matkalle tullut edustaja myöskin valtioministeriöstä ja toinen kansantalousministeriöstä. Siitä neuvoteltiin paljon lähetystössä ennen San Sebastianiin lähtöä, mutta se kaatui kaikesta päättäen lopulta valtioministeriön vastustukseen.

Sr. Arbós ei kuitenkaan jättänyt kysymystä sikseen, vaikka - ilmeisesti hänen suunnittelemaansa - Barcelonan kauppakamarin delegation matkasta ei tullutkaan mitään. Hän esitelmöi nim. lokakuun keskivaiheilla Madridissa pidetyssä kansallisessa puutavarakongressissa puutavaran tuonnista Espanjaan. Siinä yhteydessä hän oli kosketellut myöskin Espanjan vientiä puutavaraatuotaviin maihin, jolloin hän oli esittänyt m.m. Espanjan viennistä Suomeen kovin alhaisia lukuja. Tämä oli kiinnittänyt valencialaisen puutavaraliikkeen García del Moralin edustajan, suomalaisen Sjöblomin huomiota ja hänen välityksellään maisteri Hjelt antoi Sr. Arbósille toiset numerot, jotka hän lupasi ottaa huomioon esitelmää painettaessa. Niin ei kuitenkaan näytä käyneen. Juuri ilmestyneessä "La

Madera y sus Industrias"-lehden numerossa on painettu p.o. osa esitelmää ja siinä on edelleen Sr. Arbósin yksinomaan Espanjan tilastoon perustuvat numerot viennistä Suomeen. Suomennan tähän tämän kohdan Arbósin esitelmästä. Se kuuluu seuraavasti:

"Tuonti Suomesta v.1930 oli arvoltaan 12,303,870 kultapesetaa, josta 9,256,141 kultapesetaa oli puutavaroita.

Meidän vientimme sinne oli ainoastaan 1,537,267 kultapesetaa. Ottaen huomioon, että Suomen kokonaistuonti v.1930 nousi arvoltaan 5,248 miljoonaan Suomen kultamarkkaan, joka parikurssin 7:20 mukaan tekisi 728,888,889 kultapesetaa ja koska meidän vientimme sanottuun maahan oli ainoastaan 0,21% sen kokonaistuonnista, on ilmeistä että meidän huonomman asemamme korjaamiseksi molempien puolien olisi ponnisteltava Espanjalle edullisemman tasapainon saavuttamiseksi, varsinkin koska me v.1930, siitäkin huolimatta että epäsuotuisat olosuhteet pakottivat meidät supistamaan puutavaraostomme Suomesta puoleen aikaisempiin vuosiin verraten, nämä olivat kuitenkin enemmän kuin 2 % sen kokonaistuotosta ja puuvana siltä ostettiin 2,959,827 kultapesetan arvosta; näin ollen meidän ostomme Suomesta sanottuna vuonna olivat kahdeksan kertaa suuremmat kuin Suomen ostot Espanjasta. X)

Väitetään myöskin, että huomattava osa Suomen tilastoissa esiintyvistä appelsiineista tulee Saksasta, vaikka todellisuuudessa ne ovat espanjalaista alkuperää, mutta myytyjä saksalaisille ja Saksassa uudelleen laivattuja."

Kuvaavana piirteenä Sr. Arbósille kerron, että hän oli saadessaan meidän tilastomme numerot lausunut maisteri Hjeltille ihmettelynsä siitä nopeudesta, millä ne hänelle toimitettiin sekä lisännyt pyytäneensä (!) vastaavia tietoja Ruotsin(!) lähetystöstä, josta hän ei niitä kuitenkaan ollut saanut. Painetussa esitelmässään hän Ruotsista puhuessaan kuitenkin käyttää Ruotsin kauppatilaston numeroita (!), mutta Suomen osalta yksinomaan Espanjan, vaikka hänellä oli toiset, meille edullisemmat. Tämä tapaus vahvistaa vain entistä käsitystäni Sr. Arbósisista. Kaksi vuotta sitten käydyn puutavarataistelun yhteydessä minulla oli tilaisuus esittää

---

x) Suomenoksessa oleva virhe alkuperäisen mukainen.

käsitykseni hänestä raporteissani. Se muodollinen ylenpalttinen ystävällisyys, jota hän sen jälkeen on minulle osoittanut, ei ole ollut omiansa sitä heikentämään. Päinvastoin se on tuonut mieleen vanhan ranskalaisen totuuden: "Il est trop poli pour être sincère."

Se seikka että Sr. Arbós otti asian puheeksi suuressa, koko maata käsittävässä kongressissa, jossa olivat joko henkilökohtaisesti läsnä tai edustettuina hallituksen ja asianomaisten viranomaisten ohella maan useimmat puutavarainimportöörit, osoittaa, että asiaa ei ole sivuutettava vain ilman muuta. Epäilemättä siihen on syytä kiinnittää vakavaa huomiota. Puutavarainvientimme taantuminen Espanjaan kahden viime vuoden kuluessa on lisäksi sellainen "memento", että se vahvistaa tätä käsitystä. Aivan näinä päivinä on asia taas otettu kanssani puheeksi ja jälleen puutavarainimportöörin taholta. Sekä Sr. Lantero - suurin suomalaisen puutavaran ostaja Espanjassa - että hra Bjaaland, Compania de Maderasen, Espanjan suurimman puutavarainimportööriliikkeen johtaja, huomauttivat molemmat minulle - erikseen - kuinka tärkeätä Suomen olisi saada tuontinsa nousemaan Espanjasta.

Mutta voitaisiinko asian hyväksi jotain tehdä ja mitä mahdollisesti?

On erittäin vaikeata kosketella tällaista kysymystä, sillä se menee jo tavallaan sen lain ulkopuolelle, joka säännöllisissä oloissa yksinomaan määrää niin hyvin tuonnin kuin vienninkin: tavara ostetaan sieltä, mistä se saadaan parasta, mukavimmin ja halvimmalla ja myydään sille, joka maksaa siitä parhaiten ja varmimmin. Viimeinen aika on pakottanut kuitenkin harkitsemaan poikkeamista tuonnin suhteen tästä periaatteesta. Onpa jo tehtykin ostoja - vientimme turvaamista silmälläpitäen - Englannista silloinkin, kun muut näkökohdat olisivat kehottaneet ehkä sijoittamaan ne muualle. Näyttää siltä että meidän on syytä ottaa samanlainen suhtautuminen huomioon kauppasuhteissamme toisiinkin vientimaihimme.

Vahinko vain ettei tällaista tuontipolitiikkaa ole yhtä helppo toteuttaa käytännössä kuin paperilla. Ja jos joku suuri kone- tai kivihiihtiläus voidaankin mukavasti sijoittaa Englantiin, ei se käy yhtä helposti esim. espanjalaisten tuotteiden

suhteen, jotka ovat luonteeltaan aivan toisenlaisia - enimmäkseen taloustarpeita. Mutta ehkä siinäkin suhteessa voitaisiin sentään vaikuttaa jotain joihinkin suurimportööreihin. Sellaisiakin espanjalaisia artikkeleita nim. on, joihin "vaikutusta" voitane ajatella, esim. keittosuola ja riisiryynit. Ehkäpä se kävisi päinsä muihinkin. Ja viinihän mahdollisesti tulee lisäksi tehokkaaksi avuksi tässäkin tapauksessa. Se kyllä on täällä huomattu.

Mitä suolaan ja riisiryyneihin esim. tulee, niin joku tilastonumero voi niiden suhteen valaista mahdollisuuksia nyt puheena olevassa suhteessa. Suomen kauppatilaston mukaan oli tuonti v.1930 seuraava:

<u>Keittosuola:</u>	Koko tuonti	72.617.603 kg
	Saksa	33.319.060 "
	Espanja	16.865.150 "
	Tunis	6.884.699 "
	Venäjä	6.321.855 "
	Puola	4.725.000 "
	Italia	3.861.903 "
	Englanti	490.024 "

Espanjan kauppatilaston mukaan Espanja vei v.1930 n. 598,166 tonnia keittosuolaa, siitä Suomeen 9,239 tonnia (v.1928: 26,550 tonnia), Tanskaan 18,415 t., Norjaan 18,956 t., (v.1929: 32,312 t., v.1928: 29,385 t.) ja Ruotsiin v.1930: 27,484 t. (v.1929: 27,100 t. ja v.1928: 9,114 t.).

Meidän suolan tuontimme on Espanjasta ollut aikaisemmin paljon huomattavampi. Ennen sotaa tuotiin n. 60 % suolasta Espanjasta. Sodan jälkeen on tuonti sieltä taantunut, mutta harvoin se on ollut niin alhaalla kuin v.1930, - n. 23 % koko suolan tuonnista. Tavallisesti se on ollut hiukan yli 20,000 tonnin. Rahaarvoltaanhan suola ei ole mikään erittäin tärkeä tuote, mutta sillä on täällä sikäli merkitystä, että se antaa työtä hyvin monelle Etelä-Espanjassa, jossa työnpuute on yleensä aina ollut kovin lähinnä onnettomien maaomistusolojen takia.

Riisiryyntien tuontia koskevat numerot

v:ilta 1930 ovat :	Koko tuonti	7,734,901 kg
	Saksa	4,212.805 "
	Alankomaat	2,480.260 "
	Italia	503.998 "
	Yhdysvallat	231.304 "
	Espanja	187.079 "
	Bn Itä Intia	60.743 "

Espanja vei kauppatilastonsa mukaan v.1930 riisiryinejä 56,515 tonnia, siitä 26,437 t. Englantiin, 6,539 t. Argentiinaan, 5,683 t. Kubaan, 4,365 t. Portugaliin, 2,533 t. Tanskaan, 1,605 t. Belgiaan, 1,465 t. Saksaan, 1,191 t. Ranskaan, 1,173 t. Hollantiin, 919 t. Ruotsiin ja 168 t. Suomeen.

Muut espanjalaiset tavarat kuuluvat jo niihin, joiden tuontiin on yhden tai toisen maan hyväksi vaikeampi vaikuttaa. Niidenkin joukossa on kuitenkin tuotteita, kuten esim. rusinat, jotka aikoinaan on tuotu melkein yksinomaan Espanjasta, mutta jotka nyt ovat huomattavalta osalta meillä peräisin Amerikasta. Mutta näittenkin tavaroitten suhteen voitettaisiin nyt kysymyksessä olevassa mielessä jo paljon, jos meikäläiset ostajat alkaisivat entistä enemmän ja määrätietoisemmin ostaa suoraan saksalaisia, ruotsalaisia, tanskalaisia ja englantilaisia välikäsiä välttämällä. Siitä olisi kaksinkertainen hyöty. Meidän tuontimme Espanjasta saisi ilman mitään keinotekoisia painostusta luonnollisen suuruutensa tilastoissa ja osa siitä liikenteestä tulisi helposti kotimaiselle Välimeren-linjal- le, joka siitä hyötyisi myöskin. Sen laivojen ei tarvitsisi ainakaan enää yhtä usein kuin nyt jättää ilmoitetut poikkeukset tekemättä joko lastin puutteessa tai lastin liian vähäisen määrän takia.

Edellisessä en ole katsonut tarpeelliseksi kosketella kysymystä, olisivatko espanjalaiset ja missä määrin mahdollisesti itse vaikuttaneet vientinsä taantumiseen mitä Suomeen tulee.

Ymmärrän täysin ne vaikeudet, jotka kohtaavat jokaista sellaista yritystä, joka koettaa pakottaa kaupan toisille raiteille kuin mitä se itse on valinnut. Mutta olen katsonut velvollisuudekseni esittää edellä olevat huomiot, sillä niiden havaintojen nojalla voi todeta, että täällä ovat ennen aavistamattoman voimak-

kaana vaikuttamassa tuontiin myöskin psykologiset tekijät. Eikä meidän ole mielestäni syytä ummistaa sille tosiseikalle silmiämme.

Vilho Kasanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9.

ASIA:

Asiinhoitaja Orasmaan rap. no 2.
Madrid.

22/I 1932.

Yksi kappale raporttia lähetetty Ministeri
Yrjö-Koskiselle suoraan Genèveen.

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 2/1932, joka sisältää:

Espanja ja aseriisuntakonferenssi.

Vastaanottakea, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liis Brodus

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, tammikuun 22 p:nä 1932.

N:o 136/32.

MINISTERIO		
5/190 (no. 136) 1932		
29/1-32	9	LII
RYHMÄ	CLASSO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 2/1932, joka sisältää:

Espanja ja aseriisuntakonferenssi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Ante Basco

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

Salainen.

MADRIDI

SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 2

Madridi ssa 22 p:nä tammi kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIO		
10	5/190	ae. D. 10 32
29/2.32	9	111
RYHMÄ		
5	Cg	

Asia: Espanja ja aseriisunta -
konferenssi.

Niihin kysymyksiin, jotka saamieni ohjeiden mukaisesti esitin aseriisunnasta Espanjan Valtioministeriössä, ei Plaza de Santa Cruzin varrella osattu antaa muuta kuin hyvin ylimalkainen vastaus: Espanja on valmis menemään aseriisunnassa hyvin pitkälle yhteisymmärryksessä muitten, lähinnä puolueettomien valtojen kanssa.

Tämän lisäksi pyydän seuraavassa saada kunniottaen esittää eräitä Espanjan suhtautumista aseriisuntakysymykseen valaisevia tietoja.

Espanjan valtuuskunnan kokoonpano on ensinnäkin seuraava:

Pää- ja sotaministeri Azaña, valtioministeri Zulueta, meriministeri Giral; neuvoksina Pariisissa oleva suurlähetti Salvador de Madariaga, pääministeriön alivaltiosihteeri Enrique Ramos, Gabriel Franco Lopez, perustuslakiasäättävän cortesin jäsen, ja Américo de Castro, ent. suurlähetti Berliinissä. Valtuuskunnan sihteerinä on valtioministeriön poliittisen osaston pääl-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. .... lle.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

likkö, ministeri López Oliván.

Valtuuskunnan sotilasasiantuntijat ovat: kenraali Juan García Benitez, everstit José Rodríguez Raminéz ja Manuel Lon Lega sekä everstiluutnantti Manuel Gallego Ramos;

Ilmailuasiantuntijat: eversti Salvador García de Prusiedad, everstiluutnantti Emilio Herrera ja majuri José Maria Legorburu;

Laivastoasiantuntijat: vara-amiraali Joaquín Montagut y Miró, kapteeni (capitán de navío) Ramón Fontenla y Maristany ja intendenttikapteeni René Wirth Leusert.

Espanjan edustukseen tulee olosuhteiden pakosta kuitenkin se muutos, että pää- ja sotaministeri Azaña ei lähdekään Genèveen, vaan on hänen jättävä - kuten eräs oikeistolehti ilkeästi huomautti - hoitamaan aseriisuntakysymystä kotona.

Mikä tulee Espanjan suhtautumiseen aseriisuntakysymykseen, niin on ensinnä muistettava, että Espanja jo uudessa perustuslaissaan julistautuu pasifistiseksi. Siinähan nimenomaan sanotaan (art.6), että Espanja hylkää sodan kansallisen politiikan välikappaleena.

Maasotavoimien vähentäminen ei varmaankaan kohtaa esteitä Espanjan taholla. Tämä ei kylläkään johdu tasavallan toimeenpanemasta Espanjan armeijan lukumäärän supistamisesta, sillä vaikka nykyinen hallitus onkin tavallaan käynyt kovakouraisesti käsiksi armeijaan ei sen yhtä vähän kuin nykyisen pää- ja sotaministerinkään tarkoitus suinkaan ole sillä vähentää armeijan taistelukuntoa vaan päinvastoin sitä lisätä. Sanalla sanoen tehdä entisestä politikoiivasta paraatiarmeijasta Espanjan tarpeita ja taloudellista kantokykyä vastaava lukumäärältään kylläkin puolta heikompi, mutta teholtaan sitä voimakkaampi kansallinen armeija.

Lisäksi on otettava huomioon, että mikään Espanjan rajoista ei ole uhattu, joten se ei estä tekemästä myönnytyksiä tässä suhteessa.

Laivastokysymys on sitävastoin Espanjalle paljon arempi kohta.

Tässä suhteessa on ensinnäkin kiintoisaa pan-

na merkille, että Espanjan nykyinen ensimmäinen laivastoekspertti, vara-amiraali Montagut oli jo valtuutettuna keuhällä 1924 Roomassa pidetyssä konferenssissa. Silloin Espanja ei yhtynyt konferenssin päätöksiin merivoimien rajoittamisesta. Espanja olisi kyllä ollut ainoa toisen luokan merivalta, joka olisi suostunut rajoittamaan aseistustansa ja lykkäämään uusien laivojen rakentamisen sopimuksen voimassaolajaksi, jos sille olisi myönnetty 105,000 tonnia ja sekin ehdolla, että se olisi ollut valmis uusiinkin supistuksiin. Mutta siihen ei suostuttu, vaan vaadittiin, että Espanjan olisi tyydyttävä niihin 82,000 tonniin, jotka sillä silloin olivat.

Tämän johdosta huomautettiin, että 105,000 tonniakin vastaa vain hyvin vaatimatonta meridivisioonaa. Silloinen direktorio lähti siitä, että Espanjan on pikemminkin vahvistettava kuin supistettava puolustuslaitostansa.

Genèven konferenssin lähestyessä on kiinnitetty huomiota meriministeri Giralin äskettäin antamaan lausuntoon, että Espanja ei tulisi enää rakentamaan uusia sotalaivoja. Samanaikaisesti julkaistiin Gazeta de Madridissa laki, joka oikeuttaa meriministerin poistamaan käytännöstä 4 risteilijää, 3 hävittäjää, 1 vartiolaivan, 1 kanuunaveneen, 5 torpeedovenettä ja 1 vedenalaisen. Tämä viittaisi siihen, että Espanja tulisi kannattamaan täydellistä pasifismia Genèvessä. Samalla kun se vahvistaa sen ilmoituksen, joka minulle annettiin valtioministeriössä.

Valtuuskunnan valmisteluista on muutenkin ollut saatavissa vain niukasti tietoja. Sen ohjeet olivat tällä viikolla esillä hallituksessa. Asian käsittelystä mainitaan, että päätettiin Espanjan tulevan kannattamaan edelläkäypää aseriisuntaa ennen syventymistä konferenssin muihin kysymyksiin. Toisin sanoen Espanja asettaa aseriisuntakysymyksen turvallisuuskysymyksen edelle.

Ennen matkalle lähtöänsä valtioministeri Zulueta antoi haastattelun sanomalehdille. Siinä hän kosketteli ver-raten laajasti myöskin Espanjan suhtautumista aseriisuntakysymykseen. Kun se melkoisesti valaisee, millä mielellä tasavaltalainen Espanja lähtee Genèven konferenssiin otan siitä tähän seuraavat kohdat:

"Espanjan edustajien ja asiantuntijoiden läku on määrätty ottaen huomioon ne kysymykset, jotka tulevat käsiteltäviksi muiden maiden edustajien ja asiantuntijoiden kanssa. Meidän edustajiemme lukumäärä on pienempi kuin esimerkiksi Hollannin ja Ruotsin. Meidän tietojemme mukaan Italian edustus tulee käsittelemään n.50 henkilöä ja Japanin edustus lähentelee ehkä 80. Emme kerta kaikkiaan tahdo kuluttaa varoja hyödyttömästi ja sihteerit ja asiantuntijatkin tulevat lähtemään Genèveen vain sitä mukaa kuin heidän apuansa tarvitaan neuvotteluissa.

"Itse konferenssiin nähden on hyvin vaikeata arvalla mitään sen lopullisista tuloksista; mutta missään tapauksessa ei voida kieltää sitä suurta moraalista merkitystä, joka tällä yrityksellä on maailman rauhan vakauttamiseksi. Asiaa ei ole ajateltava vain aseriisuntakysymyksenä ja kunkin maan erikoista asemaa silmälläpitäen; kaikkien näiden yksityisten näkökohtien yläpuolella on maailman ja ihmiskunnan etu, jonka huoltaminen on kaikkien sivistyneiden kansojen velvollisuus.

"Ei ole paikallaan eikä oikein ajatella, että Espanja voisi jättää sivuun tämän suuren kysymyksen siitä syystä, että sen sotavoimat ovat jo tänään paljon alle sen tason mikä voisi vastata nykyisiä olosuhteita. Espanjalla on asiassa kaksinkertainen intressi, sen kansallinen elämä ja sen jäsenyys kansojen yhteiskunnassa sitä vaativat. Jos vastoin meidän tahtomme ja kaikkia meidän ponnistuksiamme täydellistä aseistariisuntaa ei saavutettaisikaan, on Espanjan ensiksi mainitussa mielessä määrättävä aivan välttämättömät puolustusvoimansa. Ja toiseksi pitäen mielessä ennenkaikkea jäsenyytensä kansojen yhteiskunnassa, Espanjan on ponnisteltava mitä vilpittömimmin ja tarmokkaimmin tämän rauhan työn todelliseksi menestymiseksi, joka tulevaisuudessa estäisi sodan kauhut ja vähitellen kristallisoituisi maailman lainmukaiseksi ja rauhaatarkoittavaksi organisationiksi."

Uuno Paasinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. no 3.

Siainhoitaja Oasmaa.

25/1 1932

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, tammikuun 25 p:nä 1932.

N:o 144/32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ		
6/190 h.c. 32		
3/2.32	2	121
FINNIA	GERMANY	ASIA
5	9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 3/1932, joka sisältää:

Suomalainen puutavara ja Espanja.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liilo Basques

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

Salainen.

MADRIDI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 3

Madridi ssa 25 p:nä tammi kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
6/190 Re. D. N. 32		
9/2.32	9	L.M.
TYÖLÄ	C.	ASIA
5	Cg	

Asia: Suomalainen puutavara ja
Espanja.

Olin juuri t.k. 13 p:nä päättänyt raporttini n:o 1/1932, joka koski tuontiamme Espanjasta ja sen mahdollista vai-
kutusta vientiimme, lähinnä puutavaranvientiimme Espanjaan, kun mi-
nulla oli kunnia vastaanottaa seuraava salasähke:

3 Presidentti toivoo raporttia syistä jotka aiheuttaneet
vientiimme vähentymistä Skandinaviaan verrattuna.

Edellämainitussa raporttissani olen jo koske-
tellut eräitä tämän kysymyksen puolia. Samalla olen huomauttanut,
että en ole tahtonut puuttua puutavaranvientiimme taantumista koske-
viin syihin yksityiskohtaisemmin, koska tohtori Brommelsilla on täs-
tä parhaillaan "Puutekniikan tutkimuksen kannatusyhdistyksen" toimes-
ta tekeillä asiantuntemuksella laadittu tutkimus, joka varmaan, sa-
maten kuin hänen Belgiasta julkaisemansa vastaavanlainen tutkimus,
tulee valaisemaan kysymystä kaikilta sen eri puolilta. Tohtori Brom-
melsilla on kaiken lisäksi ollut tutkimustansa valmistaessaan se
suuri etu, että hänellä oli tilaisuus kiertää Espanjan kaikki tär-
keimmät puutavaran kulutuskeskukset ja perehtyä niissä kysymykseen.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
3) Ei tiedoituksiin. ....
4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

Minulle ei sitä mahdollisuutta ole annettu pyynnöstäni h^ulimatta muuta kuin rajoitetussa määrässä. Olen ollut kohta kolme vuotta Espanjassa enkä vielä ole esim. saanut perehtyä etelä- enkä luoteis-Espanjan konsulaattikaupunkeihin.

Kun kuitenkin seuraavassa koetan noudattaa saamaani kehotusta, on minun rajoitettava osittain toistamaan mitä useissa eri yhteyksissä jo olen asiasta esittänyt osittain muistiinpanoihin niistä keskusteluista, joita minulla on ollut eri henkilöitten - laivaaajien, agenttien ja ostajien - kanssa puutavaramme asemasta Espanjan markkinoilla. Teen sen tietoisena siitä että lausuntoni ei ole suinkaan tyhjentävä, vaan sisältää enemmän tai vähemmän hajanaisia havainnoita.

Koskettelen ensin syitä, jotka v:sta 1929 lähtien ovat lähinnä voineet vaikuttaa puutavaranvientimme suurempaan taantumiseen Ruotsin vientiin verrattuna.

Espanjan poliittinen tilanne ja sen vaikutus taloudelliseen elämään on - kuten Suomen Sahanomistajayhdistyksenkin vuosikertomuksessa v:lta 1930 huomautetaan - vaikuttanut tuonnin yleiseen supistumiseen. Mutta sen syyn luulisi kohtaavan Ruotsia samalla tavalla kuin Suomea. Niin on tapahtunutkin suurin piirtein katsoen vasta viime vuoden kuluessa. Edellisenä vuonna, kuten olen huomauttanut, Ruotsi sen sijaan säilytti asemansa ihmeellisen hyvin. Syy Suomen viennin suhteettoman suureen taantumiseen täytyy siis olla jossain muualla.

Kun joku aika sitten tiedustelin tämän ilmiön syitä eräältä huomattavalta tšekäläiseltä agenttiliikkeen johtajalta, vastasi hän, että se on lähinnä seuraus Espanjan puutavaraimporttöörien kesken tehdyistä sopimuksista, joissa on sovittu sekä tuonninrajoituksesta että jälleenmyynnissä noudatettavista hinnoista.^{x)}

---

x) Yhden tällaisen sopimuksen, joka koski Andalusian aluetta, lähetin Ulkoasiainministeriölle kirjeellä n:o 525/30 toukokuun 21 p:ltä 1930. Pohjois-Espanjaa koskevaa sopimusta en onnistunut saamaan.

Etenkin nämä määrätyn hintatason ylläpitämistä koskevat määräykset ovat olleet Suomelle epäedulliset sikäli nim. että hintataso on sopimuksissa ollut asetettu niin korkealle, että se on pakottanut tuojat keskittämään ostonsa melkein yksinomaan aivan ensiluokkaisiin merkkeihin. Näin on tšekäläisille markkinoille jäänyt Suomesta vain pääasiallisesti pohjoissuomalaiset ja eräät karjalaiset merkit. Ruotsista ovat ostot keskittyneet lähinnä Hernösandin alueen sahoihin.

Lisäksi hän huomautti että Espanjan markkinain viimeaikaiselle kehitykselle on ollut luonteenomaista lankkujen ja battensien kysynnän väheneminen.

Tämä on agenttien taholta annettu selitys. On kuitenkin otettava huomioon, että siltä yltä vähän kuin importtöörinkään taholta saadaan kuulla tässä asiassa koko totuutta. Hehän esiintyvät tavallaan omassa asiassaan. Mutta tällä näkökohdalla voi epäilemättä kuitenkin olla huomattava merkitys.

Tilannetta arvosteltaessa on mielestäni kiinnitettävä myöskin huomiota eräisiin toisiin syihin. Ne eivät kylläkään, eivät ainakaan kaikki ole vaikuttaneet vientimme taantumiseen yksinomaan v:sta 1929 lähtien, sillä niiden vaikutus on tavallaan tuntunut pitkin matkaa sodan jälkeisinä vuosina. Siitä huolimatta ei niitä ole syytä unohtaa tässä yhteydessä.

On ensinnäkin muistettava, että kilpailu Espanjan markkinoilla on jälkeen maailman sodan ollut paljon kovempaa ja kiihkeämpää kuin ennen. Tällöin on varsin luonnollista, että se väliaika, jonka me asianhaaran pakosta olimme täältä poissa, tuntui pyrkiessämme takaisin tšekäläisille markkinoille. Toinen oli sillä välin ehtinyt vallata meidän asemamme eikä suinkaan aikunut siitä ilman muuta luopua. Sitten tuli kieltolaki uudeksi esteeksi. Tuskin olimme päässeet alkuun, kun vienti kauppasopimuksen puutteessa pysähtyi ja loppui melkein tyyten toisen kerran. Ja kilpailija pääsi sillä välin taasen lujittamaan asemaansa. Kesti useamman vuoden ennenkuin vientimme pääsi uudelleen alkamaan. Mutta kieltolaki oli meille luonut ilmakehän, joka ei aina ole ollut meille edullinen, vaikkei se myöskään aina - s.o. hyvinä vuosina - ole päässyt vai-

kuttamaan epäedullisestikaan. Nousukaudessa ei sen olemassaoloa kukaan ehtinyt muistaa. Niinpä puutavaranvientimme Espanjaan saavutinkin v. 1928 ja 1929 huomattavan laajuuden, vaikka se niinäkin vuosina jäi paljon jäljelle vastaavasta tuonnista Ruotsista.

Toinen tärkeä seikka on ollut edustuskysymys ja sen vaikutus vientiimme. Siitä huomautti jo edeltäjäni ministeri Gripenberg aikanaan ja minä olen kirjoittanut ja huomauttanut siitä useamman kerran eri raporteissani. Toistamatta yksityiskohtia haluan vain tässä lausua siitä, että täällä toimivat puutavara-agentit eivät ilmeisestikään aina ole olleet puolueettomia, vaan kaupanneet yleensä ruotsalaista puutavaraa ja myyneet suomalaista vain sitä nimenomaan vaadittaessa. Tämä on tunnustettu myöskin Suomen Sahanomistajayhdistyksen taholta oikeaksi. Joku vuosi sitten suunniteltiin tämän epäkohdan korjaamiseksi suomalaista agentturiyhtiötä, mutta yritys raukesi kuitenkin. Syynä siihen oli tietääkseni vaikeus saada kokoon riittävä kapitaali.

Mikä tähän ilmiöön on syynä, on minulle käsitteämätöntä. Sitä käsitteämättömämpää kun useimmat puutavara-agentteista eivät edes ole ruotsalaisia, vaan norjalaisia. Mutta niin sen asianlaita vain on ollut.

Samasta ilmiöstä muuan toinen esimerkki. Espanjan suurin puutavaranvientiyritys on norjalaisten omistama Compania de Maderas - niminen yhtiö. Se ostaa pääasiallisesti ruotsalaista puutavaraa ja vähäisessä määrin suomalaista. Joku aika sitten tiedustelin ohimennen Compania de Maderasin suomalaisen puutavaran ostoja johtaja Bjaalandilta, mutta huomasin heti, että olin asettanut hänen vastattavakseen liian vaikean kysymyksen. Kuvaavaa on, että kun johtaja Hals oli täällä marras - joulukuun vaihteessa niin hän myi Metsähallituksen suuren partian tämän vuoden laivaukseen kokonaisuudessaan toiminimi Hijos de Lanterolle eikä Compania de Maderasille. Ja edellisen vuositilantei ei kuitenkaan ole kuin n. kolmannes jälkimäisen tuonnista. Viime päivinä on Compania de Maderaskin tehnyt poikkeuksellisen suuren oston Suomesta.

Vaikutuksensa voi olla myöskin luotto- ja hintakysymyksillä, mutta en tunne niitä niin yksityiskohtaisesti

että voisin lausua mielipiteeni niiden vaikutuksesta esilläolevaan kysymykseen. Lisäksi luottokysymyksen on erilainen eri myyntialueilla. Mainitsen kuitenkin mitä näistä seikoista sanottiin minulle Valenciassa syksyllä 1930. Siellä kerrottiin nim. että F. A. Juselius hallitsi ennen vanhaan täydellisesti ainakin sikäläiset markkinat myöntämiensä luottojen avulla. Ja hän lienee ennen ollut suurimpia myyjiä Espanjaan. Edelleen eräs sikäläinen ostaja valitti, että suomalaiset laivaajat ovat myyntikauden alussa pitäneet hintansa liian korkeana ja sitten pudottaneet ne laivauskauden kuluessa huomattavasti. Ruotsalaisten hinnat ovat olleet kiinteämmät, minkä vuoksi hän on ollut pakotettu ostamaan ruotsalaista tavaraa, sillä, jos hän olisi myyntikauden alussa ostanut suomalaista puutavaraa, olisi se tuottanut hänelle suuria tappioita. Kerron hänen lausuntonsa sellaisenaan, sillä en voi sanoa missä määrin se pitää paikkansa ja onko se mahdollisesti liioiteltu. Mutta väitetään tätä käsitystä täällä verraten yleiseksi.

Mainitsin edellä että sodan jälkeen on kilpailu Espanjan puutavaramarkkinoilla ollut tavallista tiukempaa. Otaen huomioon meidän erikoisen vaikean asemamme, on tilanne vaatinut myöskin laivaajien puolelta erikoista huomiota. Ainakin eräs huomattava meikäläinen laivaaja, joka minun aikani on käynyt täällä, puhui tästä lausuen omana käsityksenään, että tässä suhteessa meidän tahollamme voi olla laiminlyöntejä, sillä jos Espanjassa aikoo saada jotain aikaan, on siellä käytävä henkilökohtaisesti useammin. En tahdo tästä yksityisestä lausunnosta vetää mitään johtopäätöksiä. Vain harvat laivaajat joutuvat matkoillaan Madridiin ja siten kosketuksiin minun kanssani, eikä minulla siten ole riittävästi johtopäätöksiä tekoon tarvittavia kokemuksia. Asianomaisissa piireissä henkilökohtaisen kosketuksen merkitys ostajapiirien kanssa kyllä tunnetaan. Mutta en ole myöskään tahtonut olla tästä näkökohdasta huomattamatta.

Raportissani n:o 1/32 olen kosketellut siitä merkitystä, joka espanjalaisten tuotteiden kulutuksella ja sen laajuudella Suomessa saattaa olla puutavaravientimme kannalta. Siihen ei tässä tarvitse uudelleen puuttua. Viittaa vain siihen, mitä

edellä olen huomauttanut, että tällaiset seikat huomataan paljon helpommin huoncina kuin hyvinä aikoina.

On vielä eräs näkökohta, jota en tässä yhteydessä voi vaittiollen sivuuttaa. Koko sinä aikana, jonka minä olen ollut Espanjassa on minusta tuntunut, että niistä hyvistä suhteista huolimatta, jotka meidän sahatteollisuudellamme on ollut ja on edelleenkin Espanjassa, me eräissä suhteissa "soudamme vasta tuuleen". Tämä on sitä merkillisempää, kun puutavaraimportöörien taholla tervehdittiin yleensä suurella myötätunnolla ja myöskin tarvonnalla tuettiin niitä neuvotteluja, jotka sitten johtivat v:den 1925 kauppasopimuksen allekirjotukseen. Viittaan vain siihen verraten ankaraan taisteluun, jonka tämä lähetystö kävi vuosien 1929 ja 1930 vaihteessa meille kohtalokkaita tuontirajoitussuunnitelmia vastaan ja missä taistelussa lähetystö löysi vastassaan m.m. yhden parhaimmista aikaisemmista avustajistaan, vanhan konsuli Mölllerin. Se tapa, jolla puutavaraimportöörien liiton nykyinen presidentti esitti Suomen osalta toisaalta Suomen ja Espanjan toisaalta Ruotsin ja Espanjan väliset kauppasuhteet viime syksyisessä puutavarakongressissa, osoittaa että meillä on vastassamme voimia, jotka toimivat joko itsetietoisesti tai johdettuina meitä vastaan. Sen vuoksi on minusta erinomaisen valitettavaa, että, kun me lopultakin v.1925 saimme aikaan vaikeiden ja pitkällisten neuvottelujen jälkeen kauppasopimuksen Espanjan kanssa, me kylmästi jätimme ministeri Gripenbergin ehdotuksen hänen epävirallisten avustajiensa dekaroinnista huomioonottamatta. Siitä olen minäkin vielä saanut kuulla valituksia.

Olen tahtonut huomauttaa tästä, sillä ilmeisesti ei meillä ole aikanaan ymmärretty, mikä merkitys täällä annetaan tälle huomaavaisuudelle. Mutta siitä olen vakuutettu, että tapahtunut laiminlyönti on herättänyt paljon katkeruutta ja että toista kertaa me emme saisi kaikkia samoja miehiä toimimaan, jos niin tarvittaisiin, meidän puolestamme. Eikä ole unohdettava, että ne olivat melkein kaikki puutavaramiehiä tai sitä alaa lähellä olevia.

Mitä tulee jugoslavialaisen puutavaran

tuonnin lisääntymiseen on minulle huomautettu, että se on etupäässä kuusitavaraa, jota tuodaan itä- ja etelä - Espanjaan lähinnä laatik-
kolautojen tarpeiksi.

Liisi Basmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti no 4.

Asiainhoitaja Orasmaa.

30/7 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, tammikuun 30 p:nä 1932.

N:o 167/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
7/1932		
8/2.32	9	LML
RYHMÄ	LUOKKA	ALUE
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää rap-
porttini n:o 4/1932, joka sisältää:

Espanja ja Neuvostoliitto.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liilo Pasaunq

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 4

MADRIDI ssa 30 p:nä tammi kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
7/19/32		
8/2-32	2	LII
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C9	

Asia: Espanja ja Neuvostoliitto.

Eräät uutiset tšekäläisissä lehdissä ja muualta kuulemani tiedot antoivat minulle aihetta lähettää t.k. 13 p:nä Ulkoasiainministeriölle sähkeen Espanjan ja Neuvostoliiton välisistä suhteista. Seuraavassa koskettelen samaa kysymystä hiukan tarkemmin.

Kuten muistetaan, näytti yhteen aikaan viime keväänä siltä, että Espanjan tasavaltalainen hallitus olisi ollut valmis tunnustamaan Neuvostoliiton ja asettumaan virallisiin suhteisiin sen kanssa. Siitä ei kuitenkaan tullut mitään. Mutta sen sijaan tasavaltalainen hallitus uusi jo diktatuurihallituksen aikana tehdyn, petroolintuontia koskevan sopimuksen Neuvostoliiton kanssa. Muutenkin näytti Espanjaa kiinnostavan erikoisesti taloudellisten suhteiden kehittäminen Neuvostoliittoon. Kuviteltiin että Espanja voisi myydä jotain Venäjälle. Kommunistisen kiihotuksen lisääntyminen ja Sevillan mellakat osoittivat kuitenkin hallitukselle, että sillä ei ole syytä kiirehtiä virallisten suhteiden avaamista.

Kysymyksestä valettiin sitten pitkäksi aikaa. Silloinen valtioministeri Lerroix tapasi parikin kertaa Litwinowin,

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. _____ lle.
2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
3) Ei tiedoituksiin. _____
4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

viimeksi syksyllä. Sanomalehdille silloin antamassaan haastattelussa Lerroux vakuutti mielipiteiden vaihdon rajoittuneen yksinomaan kaupallisiin kysymyksiin ja ettei tämä tapaaminen mitenkään johtanut mihinkään sopimukseen, "sillä sen teko kuuluu hallitukselle eikä minulle", kuten hän huomautti, lisäten, että on oletettavissa hallituksen osoittautuvan viisaaksi ja menevän eteenpäin vain asteetta, minkä kannan hän myös sanoi hyväksyvänsä. Uusien markkinain avaaminen kuuluu espanjalaisille tuottajille ja Lerroux sanoi suostuneensa tapaamaan Neuvostoliiton edustajan puhtaasti kaupallisessa tarkoituksessa.

Se seikka, että Lerroux erikoisesti korostan puhui neuvottelujensa kaupallisesta luonteesta, oli omiansa herättämään epäilyksiä - kun oli kysymys kahdesta tapaamisesta juuri Litwinowin kanssa - että siinä oli kyllä puhuttu muustakin. Ja jo silloin Espanjan hallitus oli päästänyt maahan professori Mojarskyn Tassin edustajana. Se oli hän, joka sitten syksyllä järjesti sen meikäläisissäkin lehdissä mainitun espanjalaisen retkikunnan Moskovaan. Halukkaista lähtijöistä ei suinkaan ole ollut puutetta, sillä - kuten jo aikaisemmin olen maininnut - espanjalaista sivistyneistöä vaivaa jonkinlainen "Moskovan tauti".

Joulukuussa vaihtui sitten valtioministeri. Lerroux'n tilalle tuli entiseen Melquiadez Alvarezin reformistiseen puolueeseen lukeutunut cortesin jäsen Zulueta, hän, jonka tasavaltalainen hallitus aikoi lähettää suurlähettilääksi Vatikaaniin, mutta jolta paavi epäsi agrementin. Tasavallan julistamisen jälkeen hän erosi entisestä puolueestaan julistautuen tasavaltalaiseksi liittymättä kuitenkaan mihinkään puolueeseen. Sanotaan hänen olevan mielipiteiltään jonkinlainen riippumaton sosialisti, ainakin lähellä sitä.

Uuden valtioministerin suhde kysymykseen suhteista Neuvostoliittoon on tuntematon. Minulle on sanottu, että hän voisi vasemmistolaisena idealistina helpomminkin tunnustaa Neuvostoliiton kuin Lerroux. Koetin tunnustella itse asiaa ollessani ensi kerran hänen luonaan, mutta hän vältti vastauksen tiedustellen sen sijaan verraten paljon meidän ja Neuvostoliiton välisistä suhteista.

Silloin oli jo ensi kerran mainittu lehdis-

sä, että Neuvostoliitto antaisi Espanjan laivaveistämöille suuria kauppalaivojen tilauksia. Kerrottiin, että asiasta oli ollut neuvottelu yleisten töiden ministeriössä ja että Neuvostoliitto tulisi tarkoitukseen käyttämään sen osan petroolin hinnasta, jonka se on sopimuksen mukaan velvollinen sijoittamaan espanjalaisiin tuoteteisiin, jotka se itse saa vapaasti valita ja määrätä. Tällöin on muistettava, että yleisten töiden ministerinä on nyt edellisen hallituksen rahaministeri, sama mies, joka juuri uusi petroolisopimuksen Neuvostoliiton kanssa viime keväänä.

Olin juuri nähnyt uutisen käydessäni valtioministeri Zuluetan luona. Tiedustelin häneltä sen todenpäräisyyttä. Hän vastasi varovaisesti, ettei ainakaan valtioministeriössä tiedettä asiasta mitään. Sittemmin se peruutettiin kokonaan.

Ei kestänyt kauan, ennen kuin sama uutinen tuli uudelleen lehtiin. Tällä kerralla Cartagenasta käsin. Kerrottiin, että meriministeri oli ilmoittanut laivaveistämöiden työttömien työlläisten edustajille ja maakunnan sosialistisille cortesin jäsenille, että työttömyydestä laivaveistämöillä selvittää Venäjän tilaaman 50 suuren kauppalaivan avulla. Tämä vahvisti siten joulukuussa dementoidun ensimmäisen tiedon asiasta.

Meriministeri antoi sitten tämän johdosta selityksen, mutta se ei myöskään ollut mikään peruutus. Hän lausui siinä, että Venäjä on ilmoittanut tarvitsevansa kauppalaivoja, mutta että Euroopan kansat kokoontuneina kansainväliseen konferenssiin Köpenhaminassa ovat päättäneet, ettei niiden rakentamiseen ryhdytä heidän telakoillaan. Kun Espanja ei enää rakenna sotalaivoja, on laivaveistämöillä parhaillaan paha pula ja jos voitaisiin ryhtyä rakentamaan Venäjälle 50 laivaa niin se ei olisi mikään halveksittava vaan neuvottelun arvoinen asia. Muuten Espanja on suhteissa Sovjetin kanssa, jolle sen on maksettava petroolista huomattavia summia.

Tästä selityksestä ei käy muuta selville kuin se, että asiasta on kyllä puhuttu, mutta että sitä ei ole vielä lopullisesti sovittu ja että Espanjalla ei ilmeisestikään olisi mitään tilausta vastaan.

On kiinnitetty kuitenkin huomiota siihen, että Espanjan telakoiden on mahdollisesti vaikea saada ulkomailta eräitä tarvikkeita tilausta varten. Mutta toisaalta on myös pantu merkille, että samanaikaisesti on ollut kysymys 100 milj. pesetan luotosta telakoille. Kysytään olisikö se yksinomaan tarkoitettu niiden 400,000 tonnin rakentamiseksi Espanjan kauppalaivastoa varten, joista on puuttu, vai olisiko siinä ajateltu myös Venäjän tilauksia.

Sähköittäessäni Ulkoasiainministeriölle Espanjan ja Neuvostoliiton välisistä suhteista oli minulla siihen muutakin aihetta. Puutavaramiesten taholta olin nim. kuullut yhtä ja toista, joka viittasi, että suhteiden "järjestämisestä" oli ollut kysymys toisissakin piireissä. Sitten sain käsiini Neuvostoliiton Tarragonassa olevan puutavara-agentin Juan Canalin kierto-
kirjeen tšekäläisille puutavaraimportööreille. Se on verraten kiintoisa ja valaiseva asiakirja, joten suomennan sen tähän kokonaisuudessaan:

"Tulevan laivauskauden aikana voidaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton puutavaraa jälleen tuottaa maahan, vaikkakin vain huomattavasti rajoitettu määrä tai kontingentti, joka ei salli minun tyydyttää kaikkia tilauksia, koska jo sangen useat puutavaraimportöörit ovat osoittaneet halua hankkia p.o. venäläistä puutavaraa. Tämän johdosta tahtoisin erikoisen mielelläni neuvotella asiasta Teidän tärkeän toiminimenne kanssa ja minulla on kunnia tehdä Teille seuraava hyvin luottamuksellinen ehdotus:

Sopimuksella ^{voisimme} varata Teille jo nyt ne määrät neuvostovenäläistä puutavaraa, jotka haluaisitte saada ensi laivauskauden aikana.

Sopimuksen pätevyyttää koskevista ehdoista, hinnoista, maksuajasta y.m:stä voidaan keskustella.

Heti paikalla voisimme kuitenkin sopia määristä, hinnoista, vakuuksista y.m:sta (Teidän olisi nyt jo ilmoitettava minulle määrä).

Hinta. Hinta (josta voidaan keskustella) riippuu määrästä, mutta voitte olla varma siitä, että se tulee olemaan sangen edullinen. Sopimuksessa sovittava hinta määrätään edellyttämällä, että Venäjän tuotteista maksettavat tullimaksut ovat samat kuin muidenkin tuontimaiden (Ruotsi - Suomi) tuotteista maksettavat, koska on hyvin todennäköistä, että ne tullaan myöntämään sille kontingentille, joka saadaan tuoda Venäjältä. Jos kuitenkin ei näin tapahtuisi, voisimme sitoutua maksamaan ostajillemme meidän puutavarpistamme ja toisten suosituimpien maiden, kuten Ruotsin ja Suomen, puutavaroista maksettavien tullien välisen erotuksen.

Olemme joka tapauksessa tästä lähtien valmiita antamaan Teille kaikki mahdolliset takeet siitä, että Te ette joudu kärsimään tappiota koska Te tulette saamaan puutavarat erittäin edullisilla ehdoilla.

Jään odottamaan j.n.e. "

Huomattava on, että kiertokirjeessä viitataan ensinnäkin siihen mahdollisuuteen, että Neuvostoliitto tulisi saamaan ainakin osalle puutavaroita samat tullimaksut s.o. minimitariffin mukaiset kuin Ruotsi ja Suomi. On toistaiseksi käsittämätöntä, kuinka tämä olisi mahdollista, sillä se tietäisi jo enempiä kuin Neuvostoliiton tunnustaminen, nimittäin suosituimmuutta kaupallisessa suhteessa. Siltä varalta taas, että tämä mahdollisuus ei toteutuisikaan, ilmoitetaan kiertokirjeessä, että Neuvostoliitto ottaa kantaakseen maksimi- ja minimitariffien välisen erotuksen. Se on paljon luvattu, sillä erotus on nimikkeessä 100 (yli 75 mm paksut lankut ja laudat) 89:- kultapesetää, nimikkeessä 101 (40 - 75 mm paksut lankut ja laudat) 97:- kultapesetää ja nimikkeessä 102 (40 mm:iin paksut laudat) 108:- kultapesetää kuutiometriltä.

Tämä on mielestäni jo senlaatuista kilpailua, että se ansaitsee toimenpiteitä. En ole kuitenkaan toistaiseksi näyttänyt kiertokirjettä Ruotsin lähettäjälle, joten en osaa sanoa hänen mielipidettään sen suhteen. Mutta palaan asiaan ensi ti-
lassa.

Puutavara-agenttien keskuudessa ovat mielipiteet Neuvostoliiton kilpailumahdollisuuksista hiukan erilaiset. Tosin se barcelonalainen agentti, jota puhuttelin, sanoi mielipiteensä ennen Canalin kiertokirjettä, joten tämän viimeiset ehdot olivat hänelle tuntemattomat. Joka tapauksessa hän katsoi, että vaara ei olisi Espanjassa niin suuri kahdesta syystä. Ensinnäkin Neuvostoliitto mieluummin myy käteisellä ja toiseksi espanjalaiset mieluummin ostavat verraten pitkällä maksuajalla.

Mainitsin tästä Hans Halsin tšekäläisen konttorin johtajalle. Hän sanoi, että Barcelonaan nähden tämä osittain pitää paikkansa, sillä siellä yleensä myydään luotolla. Pohjois - Espanjassa taas etupäässä käteisellä, vieläpä eräät suuret ostajat kuten Compania de Maderas ja Hijos de Lantero suorittavat osan hintaa etumaksuna. Hän ei siten pitänyt kysymystä niin vaarattomana kuin hänen barcelonalainen virkaveljensä.

Hän kertoi samalla erästä toisesta Neuvostoliiton puutavaranvientiä koskevasta suunnitelmasta, jonka hän sanoi kuulleensa Englannista käsin. Sen mukaan olisi tarkoitus lisätä vientiä Liettuan kautta. Espanjan suhteen ei siitä suunnitelmasta kuitenkaan ole toistaiseksi vaaraa, sillä Liettualla ei ole kauppasopimusta Espanjan kanssa.

Viilo Pesonen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. no 5.

Asiainhoitaja Orasma.

2/2 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, helmikuun 2 p:nä 1932.

N:o 180/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8/2.32	8/19/1932	8.10.32
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 5/1932, joka sisältää:

Nonaggressionisopimukset Neuvostoliiton
kanssa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Kalle Koskinen

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

MADRIDI

SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5

Madridi ssa 2 p:nä helmi kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No	8/91 he. 1932	
8/2.32	5	5
YHMA	STADIN	ASIA
5	09	

Asia: Nonaggressionisopimukset

Neuvostoliiton kanssa.

Neuvostoliiton ja sen läntisten naapurivaltioiden välillä käydyt neuvottelut ja äskettäin Suomen ja Puolan kanssa allekirjoitetut sopimukset hyökkäämättömyydestä eivät täällä ole herättäneet mitään suurempaa kiinnostusta ei diplomaattien piirissä eikä sanomalehdistössä. Vain kerran neuvottelujen vielä kestäessä Puolan ministeri Perlowski otti asian puheeksi kanssani lausuen puolileikilliseen hyökkäävään tapansa: "No te siis allekirjoitatte nonaggressionisopimuksen Sovjetin kanssa?" Vastasin samaan sävyyn: "Se on mahdollista, mutta siinähan me seuraamme vain Ranskan ja Puolan esimerkkiä". Sitten hän lausui niistä omat arvelunsa, jolloin keskusteluun puuttui myöskin Jugoslavian vanha ja viisas Jankowich. Molemmat lausuiivat silloin epäilyksensä sopimusten tarkoituksenmukaisuudesta. Perlowski lisäsi vielä: "Minä en ymmärrä sopimuksen merkitystä, kun Sovjet kerran on liittynyt Kellogg-paktiin. Sillä voiko kaksi kunniasanaa merkitä enemmän kuin yksi."

Skandinaavian tšekäläisiä lähettiläitä kysymys taas ei kiinnosta, sillä sehän on tavallaan heidän harrastuspiirinsä ulkopuolella. Heidän selkäsähän on turvattu, niin mitäpä siitä

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
 3) Ei tiedoituksiin. ....
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

mitä sen takana tapahtuu.

Sanomalehdet kyllä julkaisivat Suomen ja Neuvostoliiton välisen sopimuksen allekirjoituksesta sähkeitä ja lyhyen selonteon sisällyksestä. Sen sijaan en ole missään huomannut uutista Herra Ulkoasiainministerin lehdille antamasta selittävästä lausunnosta, mikä mielestäni olisi ollut sekä suotavaa että tärkeitä.

Omia mietteitään on, sikäli kuin tiedän, esittänyt sekä Suomen että Puolan sopimuksesta vain ABC.^{x)} Se kirjoitti ensin v.k. 27 p:nä venäläispuolalaisesta sopimuksesta seuraavaa:

"Neuvottelut venäläispuolalaisesta "non-aggressioni"-sopimuksesta on käyty sotaministeri ja sotaväenpäälikkö marsalkka Pilsudskin persoonallisen valvonnan alla. Vaikka Puolan rajat eivät ulotukaan siihen linjaan asti, joka XVIII vuosisadalla erotti sen Venäjältä, pitää se itseään täysin tyydytettynä eikä toivo saada mitään uusia maa-alueita, joten Puolalle sopimuksen allekirjoittaminen ei suinkaan ole ollut vaikeata, varsinkin sen jälkeen, kun sen pääliittolainen, Ranska, on myöskin allekirjoittanut samanlaisen sopimuksen Neuvostoliiton kanssa. Venäläis-rumonialaiset neuvottelut eivät kylläkään ole johtaneet tulokseen, koska Venäjä jatkuvasti pitää kiinni omistusoikeudestaan Bessarabiaan ja näin ollen on valmis tunnustamaan Rumanian kansalliseksi alueeksi maan vain Pruth jokeen asti Dnjesterin sijasta ja tätä teesiä Bucarest ei ole voinut millään muotoa hyväksyä. Kuitenkaan ei voida puhua erimielisyyksistä Puolan ja Rumanian välillä; ne ovat jatkuvasti liittoutuneita. Sovjetin

---

x) Säännöllinen koko maata koskeva leikkeletilaus tulee niin kalliiksi ja on kuitenkin niin vähän antava, etten ole katsonut sen kannattavan, vallankin kun hinta maksetaan kuukausittain eikä leikkeleitten luvun mukaan.

epävirallisen sähkösanomatoimistin julkaiseman sopimuksen tekstin mukaa "toinen sopimuspuoli saa sanoa sopimuksen irti ilman edelläkäypää ilmoitusta siinä tapauksessa että toinen sopimuspuoli hyökkää jonkun kolmannen vallan kimppuun". Ja koska on mahdotonta, että Rumania hyökkäisi Venäjän kimppuun (esim. vallatakseen Odessan), voidaan varustautua vain sen tapauksen varalta, että Venäjä julistaisi sodan Rumanialle ja tässä tapauksessa Puola saisi heti jälleen toimintavapautensa ja vieläpä voisi antaa sotilaallistakin apua liittolaiselleen Rumanialle. Sopimus on joka tapauksessa omiansa rauhoittamaan mielialaa mannermaan itäosassa ja vapauttaa Puolan yhdestä huolesta.

Voidaan kysyä, mistä johtuu Venäjän hillitty käytös ja tähän vastaukseksi voidaan osoittaa Mantshuria, jonka suhteen Moskova ei voi olla välinpitämätön ja joka voi aiheuttaa vielä vakavia seurauksia. Mannermaiden riippuvaisuus toinen toisistaan ei ole mikään taru."

Seuraavana päivänä lehti omisti pienen palan myöskin Suomen ja Neuvostoliiton väliselle sopimukselle, puhuen samalla myöskin Sovjetin vastaavanlaisista yrityksistä idässä. Siinä toimittaja Révész on tavallaan jatkaen edellisen artikkelinsa juttua Rumanian neuvottelujen vaikeuksista Bessarabian kysymyksen takia - kosketellut Itä-Karjalan kysymystä. Suomennettuna hänen kirjoituksensa, jonka otsikkona oli "Venäjä ja hyökkäämättömyyssopimukset" kuuluu seuraavasti:

"Venäläis-suomalaisen hyökkää^hmättömyyssopimuksen allekirjoittaminen ei ole kohdannut samanlaisia vaikeuksia kuin Puolan ja Sovjetin välisen sopimuksen allekirjoittaminen, koska Venäjä ei aijo ehä korjata rajojaan Suomen kanssa ja koska tämä maa nyttemmin on luopunut kaikista vaatimuksista Itä-Karjalan suhteen, jonka asukkaat ovat rodultaan ja kieleltään suomalaisia, mutta uskunnoltaan kreikkalais-katolisia. Ainoana vaikeutena oli Suomen toivomus siitä, että Venäjä neuvottelisi hyökkäämättömyyssopimuksista kaikkien eurooppalaisten naapuriensa kanssa, mutta

tämäkin vaikeus on voitettu, koska Moskova neuvottelee parast' aikaa Viron ja Liettuan (!) kanssa ja on juuri allekirjoittanut sopimuksen Puolan kanssa. Neuvottelujen katkeamisella Rumanian kanssa ei ole käytännöllistä merkitystä niistä syistä, jotka eilen esitimme puhuessamme puolalais-venäläisestä sopimuksesta.

Mutta Venäjän yritykset saada aikaan hyökkäämättömyys-sopimuksia eivät rajoitu ainoastaan sen eurooppalaisiin naapureihin, vaan ne ulottuvat myöskin Aasian maihin. Japanille tehty tarjous hyljättiin, ja Moskova, sillä tekosyyllä että Mantshuriassa olevat valkoiset venäläiset toimivat japanilaisten palkkaamina, peruuttaa tarjouksensa ja osoittaa sen Kiinalle. Moskovan virallinen lehti "Isvestja" kirjoittaa, että Kiinan ja Neuvosto-Venäjän diplomaattiset välit ovat olleet poikki Chang Kai Shekin puolueellisen ja proletarivastaisen toiminnan johdosta, mutta Kiinan kanssa voi ne uudistaa milloin hyvänsä vakuutettuna siitä, että Venäjä on valmis allekirjoittamaan Kiinan kanssa sopimuksen, joka takaisi rauhan näille kahdelle suurelle kansalle. On ymmärrettävää, että tämän kommunistilehden artikkeli heijastaa Moskovan hallituksen tarkoituksen herättää levottomuutta Tokiossa ja pakottaa Japanin hallituksen uudelleen tutkimaan tarjottua sopimusta."

Vilho Pesonen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. no 6.

Asiainhoitaja Orasmaa.

12/2 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, helmikuun 12 p:nä 1932.

N:o 232/32.

ULKOASIAINMINISTERIO		
K. 9/191 Pae. 10 32		
22/2.32	10	122
RYHMÄ	LUKKO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 6/1932, joka sisältää:

Viimeiset tapahtumat Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Yrjö Koskinen

K. Herra Ulkoasiainministeri
Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 6

Madridi ssa 12 p:nä helmi kuuta 19 32.

MINISTERIO		
No 2191 Rec. D. 10 32		
22/2.32	79	LIT.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	9	

Asia: Viimeiset tapahtumat Espanjassa.

Toissapäivänä t.k. 10 p:nä näyteltiin Espanjan äskeisen vallankumousrytityksen viimeiset näytökset. Siinä päivänä lähti nimittäin aamulla varhain laive Barcelonasta viemään vallankumouksen johdosta vangittuja anarkisteja ja kommunisteja Afrikaan Espanjan Guineaan, joka oli määrätty niiden karkoituspai-
kaksi. Ja illalla samana päivänä hallitus sai tämän toimenpiteen johdosta esitetyn välikysymyskeskustelun jälkeen cortesilta luot-
tamuslauseen 159 äänellä 14 vastaan. Tällä kerralla on vaarallisel-
ta näyttänyt tilanne jälleen likvidoitu.

On ehkä kuitenkin syytä jälleen luoda yleissilmäys poliittisen tilanteen kehitykseen Espanjassa kahden viimeisen kuukauden aikana.

Kirjoittaessani viimeksi Espanjan vallan-
kumouksen kehityksestä noin pari kuukautta takaperin oltiin lähel-
lä presidentinvaalia. Silloin voi panna merkille sen yksimielisyy-
den, jolla kaikissa piireissä - jopa monarkistisen oikeistonkin
taholla - otettiin vastaan tieto Alcalá Zamoran ehdokkuudesta.
Kun perustuslakiasäätävä cortes oli sitten joulukuun 9 p:nä lopul-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
3) Ei tiedoituksiin. ....
4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

lisesti hyväksynyt uuden perustuslain, tapahtui presidentinvaali ilman mitään soraääniä seuraavana päivänä ja päivää jälkeen, joulukuun 11 p:nä Alcalá Zamora vannoi valansa uudelle perustuslaille sekä astui virkaansa. Se oli kahdessa merkityksessä historiallinen päivä Espanjan vapauden historiassa. Silloin oli nim. kulunut päivälleen sata vuotta siitä kun kenraali, kreivi Torrejos ja hänen 48 toveriaan antoivat Malagan torilla henkensä Espanjan vapauden puolesta.

On vielä mahdotonta sanoa mitään vaalin onnistumisesta taikka epäonnistumisesta. Mutta yksi seikka on ehkä syytä merkitä muistiin. Valtakunnan uusi päämies on näiden kahden kuukauden kuluessa tehnyt yhden matkan maaseudulle, nim. Alicanten maakuntaan. Se mieliala, jolla hänet kaikkialla matkan varrella otettiin vastaan on mielestäni kaunis lupaus tulevaisuudesta. Ja se innostus, jolla kansa häntä tervehti, on väärentämätön todistus siitä myötätunnosta, jota hän maassa nauttii. Luulen, että se oli verraten paha kolaus monarkisteille ja heidän laskelmilleen.

Presidentin vaalin yhtydessä tapahtui sitten, kuten luonnollista oli, hallituksen vaihdos. Tulos oli kuitenkin yllättävä. Vastoin kaikkia odotuksia entinen valtioministeri Lerrox jäi radikaaleineen hallituskokoomuksen ulkopuolelle ja ent. pääministeri Azaña muodosti hallituksen entisen kokoomuksen jäännösten s.o. radikaalisosialistien, katalonialaisten, federalistien ja sosialistien avulla.

Lerrox'n menettelyä on tahdottu selittää hänen ja sosialistien välisestä vastakohdasta johtuvaksi. Epäilemättä hänen suhteensa Indalecio Prietoon ent. sosialistiseen rahaministeriin eivät ole kaikkein lämpimimmät. Mutta perimmäisenä syyinä lienee kuitenkin ollut Lerrox'n loukattu itsetunto siitä, ettei hallituksen muodostamista jätetty hänen tehtäväkseen. Olihan hän vanhin tasavaltalaisista politikoista samaten kuin hänen puolueensaakin suurin porvarillinen puolue. On vielä muistettava, että hän kevätkesällä eräässä puolueensa juhlassa oli korostaen huomauttanut, että hän ei ole vielä "presidente del consejo", mutta samalla vakuut-

tanut puoluetovereilleen, että hän on se kerran oleva!

Epäilemättä hallituksen pohja heikkeni tämän takia tuntuvasti. Mutta toistaiseksi Lerrox puoluelaisineen on ollut hyvin lojaali oppositiossa. Muuten tuntuu siltä kuin valintaan olisi pikemminkin syytä olla tyytyväinen kuin sitä valit-
taa. Lerrox'illa on kieltämättä suuret ansionsa tasavallan syntyyn ja kansan puhujana ja puolueen johtajana hän on ehkä tällä hetkel-
lä maansa ensimmäinen. Mutta nuorelle tasavallalle on varmaan onnek-
si, että peräsimestä on viisas, harkitseva ja kylmä Azaña, mies,
joka ei pidä tyjistä korulauseista, mutta joka osaa sanoa sanan pai-
kallaan ja myöskin toimia. Tämän ovat viimeiset tapahtumat jälleen
osoittaneet todeksi.

Vuoden vaihteessa tilanne tuntui varsin vakiintuneelta. Pesetan arvo kiinteni. Ja mieliala, joka syksyllä Alcalá Zamoran eron yhteydessä jo pääsi arveluttavasti laskemaan, oli huomattavasti noussut. Kiellemättä voi panna merkille yleisen siirtymisen oikealle, mutta se ei ole millään tavalla vaarallista. Pikemminkin siihen suuntaan viittaavat Miguel Mauran, Lerrox'n, José Ortega y Gasset'n toimenpiteet ja puheet merkitsivät vain poliittisten olojen luonnollista kehitystä vakiintumista kohti.

On syytä merkitä muistiin vielä eräs pie-
ni yksityiskohta, joka vahvistaa kuvaa uusiin oloihin siirtymises-
tä. Tasavallan hallitus on katsonut tarpeelliseksi ryhtyä toimen-
piteisiin saadakseen aikaan muutoksia ulkomaisessa diplomaattikun-
nassa, lähinnä suurlähettiläiden keskuudessa. Siihen on osittain
luonnolliset syynsä, sillä suurlähettiläät ovat ennen muuta olleet
akreditoituina kuninkaan luokse. Mutta lisäksi siihen vaikuttaa mo-
nen - ja kuten kerrotaan vallankin heidän rouviensa - liian voi-
makkaat monarkistiset sympatiat, joita ei ole koetettukaan peittää.
Ensimmäisenä tuli tieto Belgian suurlähettilään - pakollisesta -
vaihduksesta. Argentinalainen lähti lomalleen, josta hän ei enää
palaa. Saksan suurlähettilään lähtö on myöskin jo varma asia ja mo-
nesta muustakin on liikkeellä huhuja. Uusi luuta lakaisee!

Tammikuun puolella tilanne sitten yht-
äkkiä huononi. Ensin tuli harvinaisen raa'at santarmien murhat Ba-

dajozin maakunnassa, yksin tein mielenosoittajien ampumiset Arnedossa, mitkä kaikki kiihoittivat mielialaa santarmistoa ja sen päällikköä kenraali Sanjurjoa vastaan. Hetkeksi pääsi jälleen liikkeelle hänen nimeensä yhdistetyt diktatuurihuhut.

Sitten seurasivat oikeistolaisten mielenosoitukset ja niitä seuranneet metelit Bilbaossa. Tuskin hallitus oli selvinnyt niistä kun alkoi anarkistien ja kommunistien vallankaappausyritys Kataloniassa ja samojen ainesten liikehtiminen kautta maan. Päätävällä toiminnallaan hallitus torjui yrityksen, joka - kuten alussa jo huomautin - voidaan katsoa likvidoiduksi.

Sen yhteydessä on kuitenkin paljastunut eräitä huomiota ansaitsevia seikkoja. Tälläkin kerralla, kuten kesällä Sevillassa, eräät merkit viittaavat siihen, että monarkistien sormet ovat olleet jälleen pelissä mukana. Vielä tärkeämpää on, että hallitus on todennut Moskovan olleen kapinaliikettä järjestämässä ja rahoittamassa. Eikä yksin Moskova, vaan vieläpä Trotskikin on ollut siinä avullisena. Eräs ulkovaltain ministeri, jolta sain ensimmäisen tiedon asiasta, lausui, sen olettamuksen olevan lähellä, että Trotski pyrkisi tätä tietä jälleen Moskovan armoihin. Eräessä valencialaisessa lehdessä oli lisäksi uutinen, että hallitus oli saanut Espanjan Suomessa olevan konsulin kautta tiedon Moskovan lähettäneen Suomen kautta varoja yrityksen rahoittamiseksi. Tällä puhuttiin Amsterdamin kautta tulleista 2 milj. pesetasta. Pariisin "Journal" 500,000 dollarista.

Olin edellämainitun uutisen johdosta valtioministeriön poliittisen osaston apulaispäällikön luona tiedustelemassa, missä määrin lehtien tiedoissa oli perää. Hän huomautti ensinnäkin, ettei uutinen Suomen kautta saaduista tiedoista pidä paikkaansa ja lisäsi sitten luottamuksellisesti, että mitään asiakirjoja heillä luonnollisestikaan ei ole Moskovan osallisuudesta viimeisiin tapahtumiin, mutta joka tapauksessa niin paljon johtolankoja ja tietoja, että sen osuudesta ollaan täysin vakuutettuja. Kuvaavaa on, että Wienin kommunistikeskus on myös puuttunut julkisesti sikäli tapahtumiin, että se on antanut Espanjan kommunisteille nuhteet huonosta toiminnasta.

Tämä kaikki on ollut hyvin tarpeellinen läksy tšekkiläisille Neuvostoliiton ihannoijille samalla kun se osoittaa hallitukselle, että niin houkuttelevia kuin Moskovan tarjoukset ovatkin niihin on syytä suhtautua pidättyväisesti. Eräs ulkovaaltain lähettiläs kertoi minulle äskettäin valtioministeri Zuluetan maininneen, ettei hän pidä mitään kiirettä Neuvostoliiton tunnustamisella. Viimeisten tapahtumien jälkeen siihen luulisi olevan vielä vähemmän aihetta.

Yksiin aikoihin Katalonian kapinayrityksen kanssa tasavallan presidentti vahvisti asetuksen jesuiittaveljeskunnan lakkauttamisesta. Vasemmistolais^{laji}tasavaltalaiset olivat tätä jo pitkän aikaa vaatineet. Nyt he sen saivat. Palaan asiaan myöhemmin erikseen. Riittää kun tässä yhteydessä vain huomautan, että toimenpide ei suinkaan ole jännitystä vähentänyt, kuten saattoi odottaa, niin rauhallisesti kuin itse jesuiittain maastalähtö onkin toistaiseksi tapahtunut.

Viimeiset poliittiset tapahtumat tuntuvat tietysti pesetan tämän kuun alussa tapahtuneessa laskussa. Mutta pääasiallisin syy siihen lienee kuitenkin viime kuun lopussa annettu uusi valuutta-asetus.

Näyttää siltä, että Espanja on jälleen selvinnyt verraten hyvin yhdestä vaikeasta koettelemuksesta. Se ei suinkaan ole oleva viimeinen, siitä pitävät sekä kommunistit että monarkistit kyllä huolen. Kommunistenten kiihotus on maassa yltynyt, se on voitu todeta. Mutta samalla on syytä panna merkille, että sosialidemokraatit ovat olleet hallituksen toimenpiteitten takana. Cortesissa esiintyivät välikyselijöinä eräät äärimmäiset ainekset ja heihin yhtyneet radikaaliset individualistit.

Tilanne ei ole suinkaan hyvä, vaikka se ei olekaan uhkaava. Yhtämittaiset lakot ja levottomuudet jäytävät etenkin taloudellista elämää. Työttömyys on myös huomattava. Hallituksella on vaikea tehtävä ennen kaikkea koettaessaan ylläpitää järjestystä, sillä molemmat äärimmäiset sivustat valmistautuvat tietysti uusiin yrityksiin.

Ei ole kuitenkaan syytä arvostella asemaa

pahemmaksikaan kuin mitä se on. On muistettava, että se muutos, joka Espanjassa on tapahtunut, on ollut siksi perinpohjainen ja syväälleikäypä, että se tietenkään ole voinut mennä ilman levottomuuksia. Tästä huomautti minulle erikoisesti muuan valtioministeriön korkeimmista virkamiehistä, joka on edelleen palveluksessa, vaikka onkin monarkisti. Tilanne näyttää sitäpaitsi kaukaa katsellen usein toisenlaiselta kuin mitä se on. Niinpä eräs espanjalainen monarkisti, joka asuu Ranskassa, huomautti tästä minulle, lisäten, että Madridiin saavuttuaan hän näki kaiken olevan rauhallista ja elämän kulkevan täällä vanhaa latuaan. Ja hän kuuluu kuitenkin niihin, jotka ovat valmiita arvostelemaan olevia oloja tavallista ankarammin.

Kiilo Brasmas

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raport. no 7.

Asiainhoitaja Orasmaa.

15/2 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, helmikuun 15 p:nä 1932.

N:o 240/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
10/191/ae	10 32	
22/2.32	5	LII
		ASIA

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 7/1932, joka sisältää:

Neuvostoliitto ja Espanjan puutavaramark-
kinat.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Ante Basuaga

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI

SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 7.

Madridi ssa 15 p:nä helmi kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
10/19/32	D. 10 32
22/2.32	Liit.
5	9

Asia: Neuvostoliitto ja Espanjan
nuutavaramarkkinat.

Raportissani n:o 4/32 kerroin m.m. siitä kiertokirjeestä, jonka Neuvostoliiton tšekäläinen nuutavara-agentti oli lähettänyt espanjalaisille importööreille. Samalla mainitsin, etten ollut vielä silloin puhunut asiasta Ruotsin tšekäläisen lähettilään, ministeri Danielssonin kanssa. Sittemmin nävтин hänelle kiertokirjeen. Se oli hänelle tuntematon. Olimme yksimielisiä siitä, että on syytä näyttää paperia valtioministeriössä ja että kumpikin tekee sen niin pian kuin siihen on tilaisuutta.

Minä kävin vielä samana päivänä valtioministeriössä. Nävтин ensin kiertokirjettä uudelle alivaltiosihteerille, ministeri Gomez Ocerinille sekä sen jälkeen kaupallisen osaston päällikölle, ministeri Calderonille. Edellinen vasta maahan palanneena ja virkaansa astuneena ei puuttunut siihen tarkemmin, pyysi minua vain puhumaan siitä kaupallisen osaston päällikön kanssa. Ministeri Calderon taas lausui siitä että ensinnäkään ei ole mitään perää, että Neuvostoliitolla olisi mahdollisuutta saada osaakaan nuutavarastaan maahantuoduksi samoilla ehdoilla kuin Suomi ja Ruotsi ja että hänestä kirje on järjetön. Hän kutsui vielä työhuonee-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- .....
.....
.....
- 1) Tavallinen. .... lle.
  - 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
  - 3) Ei tiedoituksiin. ....
  - 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

seensa poliittisen osaston v.a. päällikön Garcia Olayn näyttäen hänelle paperia. Myöskin Sr. Garcia Olay sanoi, ettei Juan Canalilla ole mitään perustetta esittää asiaa siten kuin hän kirjeessään tekee. Huomautin heille, että en minäkään sitä oletanut, mutta että minä halusin heille kuitenkin osoittaa, mitä keinoja Neuvostoliitto käyttää kilpaillessaan muiden maiden kanssa.

Pari päivää jälkeempäin tapasin uudelleen ministeri Danielssonin. Hän kertoi saaneensa valtioministeriössä samansuuntaisen vastauksen kuin minäkin, mutta sen lisäksi ministeri Calderon oli hänelle sanonut, että ainoa mahdollisuus olisi se että maanviljelys-, kaupp- ja teollisuusministeriö yrittäisi ajaa jotain omaa politiikkaa valtioministeriön ohitse. Hän oli luvannut esittää kirjelmän valtioministerin tehtäviä hoitavalle konseljii presidentille Azañalle. Ministeri Danielsson mainitsi minulle samalla, että sama kiertokirje oli lähetetty hänelle sittemmin myöskin Tukholmasta.

Tällä kerralla en osaa vielä sanoa tarkempaa siitä, mitä tuloksia valtioministeriön mahdolliset tiedustelut ovat antaneet.

Asetuin kiertokirjeen suhteen yhteyteen myöskin eräitten konsulinvirastojen kanssa. Niiltä saamani vastaukset eivät ole tuoneet mitään sanottavaa lisävalaistusta asiaan. Kiertokirje tunnetaan, mutta ei pidetä todennäköisenä, että se johtaisi kauppoihin.

Kiilo Basucas

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. 8.

Asiantuntija Orasmaa

26/2 1982

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESICKNING

Lisboa, helmikuun 26 p:nä 1932.

N:o 309/32.

11 1911ae: 322
5/3.32
5 Cg

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 8/1932, joka sisältää:

Jesuiittaveljuskunnan hajotusmääräys
Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Kiias Basuag

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vanaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

MADRIDI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 8.

Lisboa ssa 26 p:nä helmi kuuta 19 32.

11 191/32	
5/3-32	
5	Cg

Asia: Jesuiittaveljeskunnan ha-
joitusmääräys Espanjassa.

Espanjan hallituksen viime tammikuun 24 p:nä julkaisema määräys jesuiittaveljeskunnan hajoittamisesta - on huomattava, että siihen ei sisälly suoranaista maastakarkoituskäs-
kyä - on historiallinen tapaus. Jo sellaisena se ansaitsee oman lukunsa. Sitä suuremmalla syyllä, kun se on yksi Espanjan tasaval-
talaisen hallituksen kaikkein laajakantoisimpia toimenpiteitä, jon-
ka seurauksia on vaikea etukäteen arvioida. Tekisi mieli sanoa, et-
tä se merkitsee tavallaan Espanjan toista vallankumousta. Sillä jos
kaikki menee onnellisesti, niin se tulee asiallisesti merkitsemään
katolisen kirkon hegemonian loppua Espanjassa, samaten kuin viime
vuoden huhtik. 14 p:nä kukistui monarkia.

Toimenpide ei suinkaan ole laatuaan ensi-
mäinen Espanjassa. Ensimmäisen kerranhan veljeskunta lakkautettiin
täällä v.1767. Tämä valistusajan yleisen hengen mukainen ja vaati-
ma toimenpide ei ollut kuitenkaan pitkäaikainen. Jo 1815 veljeskun-
ta uudistettiin täälläkin. Ja siitä pitäen on se kasvanut sellai-
seksi valtatekijäksi kaikilla yksinpä taloudellisillakin aloilla,

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. _____ lle.
2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
3) Ei tiedoituksiin. _____
4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

että sen vaikutus on ollut Espanjan vatiolisessa elämässä aivan määrävä. x) Se valtiomies, joka vain on uskaltanut nousta sitä vastaan, on kyllä saanut kokea, mitä se merkitsee. Canallejas - Espanjan uuden ajan vapaamielisin valtiomies - sai sen rohkeuden maksaa hengellään.

Tämä kaikki on ollut mahdollista vain kuninkuuden alistumisen takia, mistä se sai vastalahjaksi ei yksin veljeskunnan vaan koko kirkon tuen. Mutta tämä ei suinkaan ole merkinnyt kansan ehdotonta alistumista ja kuuliaisuutta veljeskunnalle. Yleisesti ei veljeskunta ole ollut suinkaan erikoisemmin rakastettu. Siitä on kyllä runsaasti todistuksia. Ja viime vuoden toukokuussa Madridissa ja useissa muissa Espanjan kaupungeissa tapahtuneet jesuiittaluostarien poltot vahvisti riittävän "kouraantuntuvasti", ettei veljeskunnan nauttima suosio ole suinkaan jakamaton Espanjassa. Samalla se antoi aavistuksen siitä, että tasavalta ei tulisi sen suhteen alistumaan samallaisen holhouksen alaiseksi kuin monarkia. Päinvastoin. Lokakuussa hyväksytty uuden perustuslain kirkko-

---

x) Pari omakohtaista esimerkkiä tästä. Eräs espanjalainen tuttavani kertoi pari vuotta sitten, että muuan täällä sähkölaitoksia tutkimassa käynyt englantilainen insinööri oli sanonut Espanjan kaikkien vesivoima-asemien kuuluvan jesuiitoille. Koetin varmistaa informatiota, jolloin minulle vastattiin, että tieto ei ole aivan tarkka; mutta jos sanotaan, että jesuiitoilla on hallussaan Espanjan kaikki parhaimmat vesivoima-asetat, niin se pitää paikkansa. - Toinen esimerkki. Käydessäni kesällä 1930 katsomassa veljeskunnan päälouostaria Lovolassa kerrottiin minulle, ettei siellä missään lähisenduilla ole radiovastaanottajia, koska jesuiitat ovat sen kieltäneet. Käydessäni samana syksynä Gandiassa ja sen vanhassa herttuallisessa linnassa, joka nyt on jesuiittakollegiona, näin millä alistuvaisuudella sivistyneetkin espanjalaiset polvistuivat suutelemaan jesuiittakenraali Francisco de Borgian kaulanikamaa. Tarjottiin sitä minullekin, mutta torjuin varsin vähän houkuttelevan tarjouksen.

pykälä osoitti - kuten olen aikaisemmin jo kertonut - sen selvästi.

Oli jo silloin ja on edelleen selvää, että ratkaisu on seurauksineen oleva tasavallalle erinomaisen vaikea ja merkityksellinen. Se jos mikään on omiaan kiihoittamaan ja nostattamaan mielialaa tasavallaa vastaan. Eräs samoihin aikoihin Madridissa sattunut välikohtaus osoittaa selvemmin kuin mikään muu, kuinka tämä kysymys on omiaan kiihoittamaan mieliä. Pari kirjailijaa oli dramatisoinut Espanjan nykyisen Lontoon - suurlähettilään Perez de Ayan romaanin A.M.G.D. (lyhennys jesuiittain kuulusta tunnuslauseesta), jossa hän omian kokemustensa perusteella käsittelee oloja eräässä jesuiittakollegiossa. Kappaleen ensi-illassa Madridissa syntyi kuitenkin sellainen tappelu, ettei esityksestä tullut mitään etenkin kun näyttelijätkin sekaantuivat siihen. Ensi-ilta päättyi siihen, että suuri osa katsojista - katolisia ylioppilaita - pidätettiin ja katsomon tuolit olivat mäsänä. Seuraavina iltoina esitys oli mahdollinen vain lujan poliisivartioston avulla. Mutta niin suuri on jesuiittain suosio ja mahti, että teatteri sai lopulta boikottauksen alaiseksi joutuneena sulkea ovensa.

Hallitus ei myöskään ole tehnyt mitään mielialan rauhoittamiseksi tässä suhteessa. Päinvastoin se on kylmästi seurannut antiklerikaalista ohjelmaansa. Niinpä se oli mielenosoituksellisesti melkein täysilukuisena läsnä eräässä A.M.G.D:n näytöksessä. Ja viimeksi sen avioerolaki ja erittäinkin esitys hautausmaiden muuttamisesta maallisiksi herätti tietysti uudelleen kiihkoa katolisissa piireissä, aiheuttaen lähinnä n.s. kansallisen toiminnan nimellä kalkevan järjestön piirissä vastatoimintaa. Kun tämä järjestö on jesuiittain perustama ja johtama, on selvää, että sitä katsellaan tasavaltalaisella taholla karsaasti. Bilbaon mielenosoitukset ja mellakat nostattivat ensinnä mielialan aktiivisia katolisia piirejä kohtaan, etenkin kun niissä muutamat tasavaltalaiset saivat surmansa. Accion nacionalin pää-äänenkannattaja "El Debate" Madridissa lakkautettiin ensin toistaiseksi hautausmaita koskevan lain hyväksymisen johdosta kirjoittamansa kiivaan artikkelin vuoksi. Ja sitten tuli jesuiittain vuoro. Huhut olivat niitä koskevasta ase-

tuksesta olleet jo kauan liikkeellä. Sitä kiirehdittiin cortesissa vasemmiston taholta. Mutta hallitus vastasi vältellen antavansa sen, milloin se katsoo ajankohdan sopivaksi. Vedoten tasavallan puolustusta koskevaan lakiin ja perustuslain kirkkopykälään hallitus esitti hajoitusasetuksen presidentin allekirjoitettavaksi ja hän allekirjoitti sen tammikuun 23 p:nä. Seuraavana päivänä se julkaistiin "Gazeta de Madridissa".

Asetuksessa valtio kieltäytyy tunnustamasta veljeskuntaa, sen osastoja ja alaisia laitoksia Espanjassa juriidiseksi persoonaksi; veljien yhteiselämä kielletään 10 päivän kuluttua asetuksen julkaisemisesta eivätkä he saa sitä jatkaa yhtä vähän kuin liittoutuakaan toisen nimisenä järjestönä, veljeskunnan omaisuuden myynti kielletään ja julistetaan valtion omaisuudeksi.

Määräajan kuluttua alkoi jesuiittain maastalähtö. Espanjan pohjoiset raja-asetat tarjosivat silloin oudon näön tästä mustatakkien kansainvaelluksesta pohjoista, lähinnä Belgiaa, kohti. Nyt ei minulta enää tultu kysymään heille matkalupa Suomeen, kuten toukokuun luostaripalojen jälkeen tapahtui.

Hajoitusmääräyksen toimeenpano on tähän asti mennyt rauhallisesti. Mieliala jesuiittoja lähellä olevissa piireissä on tietysti järkytetty. Mutta he itse ovat alistuneet hallituksen päätökseen ainakin julkisesti odottamattoman tvynesti. Vain Burgósin suuren kollegion kirjastoa he eivät lähtiessään kuitenkaan malttaneet jättää osattomaksi vihastaan Ja paavin ovela nuntius on tyytynyt vain valittamaan suruansa, mutta mistään protesteista eikä lähdön uhasta ole ollut kysymystä ja tuskinpa sitä kukaan enää uskoisikaan ja ottaisi vakavalta kannalta. Sikä suuria kolauksia - ja suureksi osaksi itse aiheuttamiaan - on hän viime vuoden kuluessa kärsinyt ja kokenut. Protesteja ja valituksia opetuksen keskeytyksestä tietysti on tullut runsaasti nitkin Espanjaa, yksinpä monin paikoin ulkomailtakin.

Cortesissa tehtiin asiasta tietysti hallitukselle välikysymys. Keskustelu siitä sai katolisten häikäilemättömyyden takia varsin myrskviseen sävyn ja hallitus käytti silloin hyväkseen n.s. guiljotiinilakia, keskeyttäen keskustelun ja

vaatien äänestystä. 189 äänellä 45 vastaan cortes tunnusti hajoi-
tusasetuksen perustuslain kirkkoykälän mukaiseksi ja hyväksyi hal-
lituksen toimenpiteen. Hallituksen käyttämä taktiikka suututti luon-
nollisestikin oikeistoa, sillä näin se menetti mahdollisuuden jat-
kaa demonstratiotaan. Myöskin ent. sisäministeri Miguel Maura, joka
on harras katolilainen, raivosi, kun myöskin häneltä riistettiin
täten mahdollisuus kuulla omaa ääntänsä.

Aluksi näytti siltä, että veljeskunnan
hajoitus tulisi tuottamaan eräitä käytännöllisiä vaikeuksia erit-
täinkin opetuksen alalla. Opetusministeri antoi sen olettamuksen
johdosta selityksen, että hallitus tekee voitavansa, ettei mitään
pahempaa keskeytystä tapahdu. Samalla hän antoi kansan purtavaksi
eräitä paljon sanovia tietoja kansanopetuksen alhaisesta tilasta
Espanjassa. Ne osoittavat kyllin selvästi, että Espanjassa on hal-
lituksen lopultakin täysi syy ottaa opetuskysymys ja v.1857 sääde-
tyä yleisen oppivelvollisuuden täytäntöönpano vakavalta kannalta
eikä jättää sitä enää katolisen kirkon monopoliksi sillä seurauk-
sella, että nyt esim. Madridissa on opetusministerin ilmoituksen mu-
kaan n.40,000 lasta, joilla ei ole koulujen puutteessa mahdollisuut-
ta koulunkäyntiin, ja Barcelonassa on n.120,000 lasta, jotka ovat
joko kirkkokoulujen varassa tai ilman koulunkäyntimahdollisuutta.
Mitä sitten varattomissa pikkukaupungeissa ja maalaiskunnissa.

Mainitsin edellä, että toistaiseksi
hajoitusasetuksen toimeenpano ei ole kohdannut sanottavaa vastarin-
taa. Mutta onko mahdollista, että jesuiittaveljeskunnan hajoitus
menisi niin vähin äänin? Uskallan epäillä sitä. Tosin julkisuudessa
ei siitä ole näkynyt kiihkeitä hyökkäyksiä hallitusta vastaan. Mut-
ta se ei merkitse niin paljoa, sillä hallituksen turvanahan on ta-
savallan suojeluslaki, jonka olemassaoloa sai tuntea juuri tämän
asian yhteydessä viimeinen kuninkaallinen finanssiministeri Ventosa
siitä antamansa julkisen arvostelun takia. On muistettava, että je-
suiittaveljeskunta on ennen kaikkea espanjalainen järjestö, Espan-
ja on sen kotimaa ja Espanjassa on sen kuuluisa emäluostari. Ei ole
myöskään unohdettava, että sen mahti ja vaikutus on ollut niin suu-
ri ja niin monelle alalle ulottuva, että sitä ei luulisi niinkään
helposti eliminoitavan Espanjan julkisesta elämästä. Mutta se, mitä

siinä suhteessa ajatellaan ja toimitaan, tehdään salassa ja siitä tiedetään toistaiseksi verraten vähän. Merkityksensä on myöskin sillä seikalla, että osa "veljiä" on jäänyt edelleen maahan ja ne ottavat tietysti osaa maanalaiseen toimintaan.

Toimenpide lisäksi hajoittaa, kuten Miguel Mauran tapaus osoittaa, tasavaltalaisen rintaman. Monet harmaat katoxililaiset, niin tasavaltalaisia kuin ne ovatkin, eivät jaksa sitä sulattaa. Olen koettanut ottaa selvää myöskin "tavallisen espanjalaisen miehen" mielialasta. Mutta siinä suhteessa puhuttelemani henkilöt ovat olleet hyvin pidättäväisiä. Vain yksi ainoa antoi selvän vastauksen "kyllä palaavat". Eräässä seurassa kuulin samat sanat. Tosin ne lausui eräs klerikaalisista suhteistaan tunnettu emigrantti, mutta hänellä on kuitenkin siksi paljon kosketusta asianomaisiin piireihin, että hänen suustaan kuultuna ne sanat kuvastanevat niiden keskuudessa vallitsevaa mielialaa. Sitä oudompaa oli samassa seurassa kuulla erään vanhan markiisittaren, jonka mies on tunnetun karlistikenraalin poika, suhtautuvan veljeskuntaan verraten kriittillisesti, erittäinkin sen liiketoiminnan sopivaisuuteen. Nämä vain esimerkkeinä erilaisista mielialoista.

Ei ole epäilystäkään hallituksen toimenpiteen oikeutuksesta ja tarpeellisuudesta. Mutta kestääkö hallitus sen suhteen siitä olen edellä esittänyt eräitä epäilyksiä. Ellei muita vaikeuksia synny samanaikaisesti, niin sillä luullakseni on mahdollisuus selviytyä tämän johdosta sille valmistettavista vaikeuksista. Mutta olisi suoranainen ihme, ellei niitä vielä tulisi, sillä niin lujassa istuu uskollisuus katolista kirkkoa kohtaan kaikesta huolimatta laajoissa piireissä ja vallankin niissä, joilla on edellytyksiä ja varoja saada äänensä tavalla taikka toisella kuulluksi. Onnihan tietysti olisi, jos tasavaltalainen hallitus niistä vaikeuksista vältyisi, mutta mielestäni on kuitenkin syytä ottaa päinvastainenkin mahdollisuus laskuissa huomioon.

Viljo Pesonen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Kaducissa olevan lähetysten rap. no 9.

Asiainhoitaja Orosmaa.

22/41932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa, 23 p:nä huhtikuuta 1932.

N:o 741/32.

17/4/32		
4/5.32		32
RYHMÄ	LUOKA	LOJA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää
raporttini n:o 9/1932, joka sisältää:

Kapinaliikkeelle omistettu huomio
Espanjassa ja Portugalissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liiso Basmaa

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI - SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 9.

Madridi - ssa 22 p:nä huhti-kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
17/426e. 11:32		
4/5-32.0	U. M.	
5	Cg	

Asia: Kapinaliikkeelle omistettu
huomio Espanjassa ja Portugalissa.

En ollut aikonut puuttua kapinaliikkeen osaksi
tällä tulleeseen huomioon, sillä tavallisten toimistosähkeiden li-
säksi ei sille lehdistössä omistettu sanottavaa huomiota, ei Portu-
galissa eikä Espanjassa. Eräs äskettäin minulle sen johdosta tehty
huomautus antaa kuitenkin aiheen palata vielä näin myöhäänkin tähän
asiaan.

Olin kapinaviikolla Lisboassa, joten jouduin tar-
kemmin seuraamaan sikäläistä lehdistöä. Kuten jo sieltä aikanani
Ulkoasiainministeriölle sähkötin, sisälsivät lehdet asiasta ainoas-
taan sähkeitä. Sitten kääntyi Lisboan ja koko maan suurin lehti "O
Seculo" puoleeni pyytäen tarkempia tietoja tapahtumista. Saamieni
sähkeitten nojalla annoin sille niistä selittävän ja rauhoittavan
lausunnon. Sen enempää eivät Portugalin lehdet puuttuneet julkaise-
miensa sähkeitten lisäksi asiaan. Tapaamani diplomaatit olivat pan-
neet merkille selostukseni eivätkä juuri tiedustelleet tilannetta
sen tarkemmin. Vain Norjan ministeri kyseli siitä lisätietoja.

Espanjan, lähinnä Madridin lehtien suhtautuminen

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

.....
.....
.....

- 1) Tavallinen. .... lle.
2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
3) Ei tiedoituksiin.
4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

oli paria kolmea poikkeusta lukuunottamatta jotenkin samanlainen. Niistä vain "A.B.C." ja "El Liberal" julkaisivat omasta puolestaan tapahtumien johdosta lyhyen artikkelin ja "El Socialista" Berlinin kirjeenvaihtajansa kirjeen. Konsulinvirastotkaan eivät lähettäneet leikkeleitä maaseutulehdistöstä, joten nekään eivät olleet omasta puolestaan lausuneet siitä mitään.

"A.B.C.":ssä lehden ulkopoliittinen toimittaja Revesz kirjoitti kapinayrityksestä lähinnä selostaen Lapuan liikettä ja itse kapinasta ja sen tapahtumista tasaisesti ja rauhoittavasti. "El Liberal" käsitteli sitä "Syntyykö Suomessa uusi kansalaissota?" otsikoidussa kirjoituksessa viitaten liikkeen ja fascismin sukulaisuuteen sekä palauttaen mieleen vuoden 1918 tapahtumat aivan samaan henkeen kuin kesällä 1930 julkaisemassaan Lapuan liikettä koskevassa kirjoituksessaan. Tälläkin kerralla kirjoittaja näki kaiken takana kenraali Mannerheimin. "El Socialista" julkaisi kapinasta sen jo päätyttyä, kuten jo edellä huomautin, Berlinin kirjeenvaihtajansa kirjeen, joka oli kokonaan Chemnitzin "Volkstimmen" mukaan kirjoitettu.

Portugalista palattuani sekä Valtiominiisteriössä että diplomaattipiireissä minulle tehtiin tilanteesta joi-takin kyselyitä. Mutta kun koko kapinayritys oli jo silloin päätynyt, ei se tuntunut enää herättävän sen suurempaa kiinnostusta.

Viimeisen huomautuksen siitä teki minulle Tasavallan Presidentti viime viikolla tasavallan vuosijuhlien yhteydessä. Siitä on syytä kertoa hiukan tarkemmin.

T.k. 15 p:nä otti Tasavallan Presidentti vastaan lähetystöjen päälliköt entisessä kuninkaallisessa linnassa. Joutuessaan tervehdyskierroksellaan minun kohdalleni lausuin hänelle onnitteluni tasavallan ensimmäisen vuosipäivän johdosta. Kiitettyään siitä hän lisäsi huomanneensa, että Suomessa on ollut levotonta. Vastattuani että kaikki meni onnellisesti ohi yhdessä viikossa, vastasi hän panneensa sen merkille lisäten sen seikan,

ettE levottomuksista selvittiin niin nopeasti, todistavan vain Suomen kansan korkeata valtiollista kypsyyttE. Keskustelu pEAt-tyi siihen.

Uuno Paasikallio

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: .....

Madridissa olevan lähetystön rap. no 10.

Asiainhoit. Orosmaa.

23/4 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa, huhtikuun 25 p:nä 1932.

N:o 742/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
18/4/32	17 82
4/5.32	
5	Cg

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini n:o 10/1932, joka sisältää:

Espanjan tasavallan ensimmäinen vuosipäivä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukseni vakuutus.

Liilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 10.

Madrid-ssa 25 p:nä huhti kuuta 1932.

18 1932	10 32
4/5.32	
5	Cg

Asia: Espanjan tasavallan ensi-
mäinen vuosipäivä.

Viime viikko oli täällä omistettu tasavallan vuosipäivän juhlimiseen. Alkuaan oli ajateltu viettää se yksinomaan kansanjuhlina, mutta sitten järjestettiin pari juhlatilaisuutta - konsertti ja valtioministerin tarjoama aamiainen Pardon linnassa - myöskin diplomaattikunnalle sekä Tasavallan presidentin vastaanotto lähetystöjen päälliköille. Viikko ja etenkin huhtikuun 14 p. kuluvat kaikkialla maassa vastoin huhuja ja odotuksia varsin rauhallisesti. Paljon puhutuista Sevillan levottomuuksistakaan ei tullut mitään. Hallitus oli kyllä varuillaan, mutta se sai tyytyväisenä todeta maassa vallinneen ainakin näinä päivinä rauhan ja järjestyksen.

Olen verraten usein tehnyt selkoa sisäpoliittisen tilanteen kehityksestä täällä, joten tässä yhteydessä riittää vain viittaus eräisiin viimeaikaisiin tapahtumiin.

Kirjoittaessani viimeksi tilanteesta jesuiittavelo jeskunnan hajoituksen yhteydessä lausuin, että toimenpide ei varmaankaan mene ilman seurauksia. On kuitenkin myönnettävä, että hallitus on ainakin toistaiseksi selviytynyt niistä hyvästi, vaikka

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. ....lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi .....lle.
 3) Ei tiedoituksiin.
 4) Ei tiedoituksiin, mutta .....lle.

voikin helposti todeta, että katolisten ja monarkistien toiminta on kevään kuluessa huomattavasti vilkastunut. Tilanne arvosteltiin yleisesti sillä hetkellä vaikeaksi. Ja niin luulivat monarkistit jo hetken tulleen ryhtyä toimenpiteisiin kuninkuuden palauttamiseksi. Se toimenpide, johon he sillä hetkellä ryhtyivät - Alfonso XIII:n ja Bourbonien carlistihaaran päämiehen sopimuksen ja manifestin julkaiseminen - oli kuitenkin mitä huonoimmin valittu. Se selvisi heille itselleenkin heti ja asia koetettiin tehdä tyhjäksi selittämällä ent. kuningas kokonaan tietämättömäksi asiasta. Vain joku herkkäuskoinen otti vakuutuksen täydestä samoinkuin eräät kuningasmieliset diplomaatit. Olin manifestien julkaisemisen aikaan Lisboassa. Siellä Havasin edustaja vakuutti manifestien olevan autentiset ^{x)} ja eikä ent. kuningaskaan sitä lopulta kieltänyt. Omaksi onnettomuudekseen monarkistit lopulta vain vahingoittivat siten itseään, sillä näiden suunnitelmien paljastuminen herätti heidän omassakin keskuudessaan paljon tyytymättömyyttä ja erimielisyyttä.

Samoihin aikoihin ja sen jälkeen liikkui paljon huhuja odotettavasta hallituspulasta ja Lerroux'n muodostamasta uudesta hallituksesta sekä cortesin hajoituksesta. Viimeksimainittu on itse puolueineen touhunnut verraten paljon, mutta siitä ei näy koituvan mitään satoa. Nykyinen pääministeri vastasi nimittäin näiden huhujen johdosta hänelle esitettyihin kysymyksiin, että hallitus eroaa vain saatuaan cortesilta epäluottamuslauseen ja että cortes jatkaa budjetin ja perustuslakia täydentävien lakien käsittelyä. Siihen on saatu tyytyä ja se merkitsee - ellei odottamattomia tapahdu - nykyisen hallituskokoomuksen ja nykyisen poliittisen suunnan jatkumista.

Epäilemättä oppositio on tähän ratkaisuun tyytymätön, sillä siten se ei pääse hyötymään tapahtuneesta mielipiteiden siirtymisestä oikealle. Mutta toisaalta on selvää, että hallitus

---

x) Selitys oli sitä pätevämpi kun niihin aikoihin Lisboassa vieraili Havasin palvelukseen siirtynyt Le Tempsin entinen, tunnettu Madridin-kirjeenvaihtaja Rollin, jolla oli asiasta tuoreimmat yksityiskohtaiset tiedot.

pitää kiinni alkuperäisestä ohjelmasta ja antaa cortesin käsitellä loppuun m.m. autonomisten alueitten statuutit, agraarireformin y.m. kysymykset, lähtemättä hajoittamaan perustuslakiasäättävää kokousta vain tyydyttääkseen opposition toivomuksia. Omituista on vain ollut havaita, että muutamat alkovoitain lähettiläätkin ovat omaksuneet tilannetta arvostellessaan aivan yksipuolisesti ja reservatiotta vaatimuksen cortesin hajoituksesta, mikä tietäisi nykyisen hallituksen eroa. Ja kuitenkin hekin myöntävät, että Azaña on valtiomiehenä asetettava Lerroux'n edelle. Hänen tyyni, päättävä ja harkitseva esiintymisensä saa yhä useimmilla tahoilla tunnustusta yksinpä oikeistolaisiltakin. Viittaan lisäksi myöskin Timesin ja Le Tempsin erittäin suopeisiin lausunnoihin.

Juuri tasavallan vuosipäivän edellä cortes sai valmiiksi tulo- ja menoarvion, joten Espanjalla nyt on ensi keran vuoden 1923 jälkeen laillinen budjetti. Sen lukkoon saamiseen tarvittiin 500 miljoonan pesetan kotimainen laina. Hallitus sai siitä kyllä tarjouksia ulkomailta, mutta ne hyljättiin ja laina päätettiin markkinoille tasavallan vuosipäiväviikolla. Yhdessä päivässä se ylimerkittiin 128 milj. pesetalla. Tulos oli yllättävän hyvä. Tulosta arvosteltaessa ei ole lisäksi unohdettava, että diktatuurihallitus tyhjensi jotenkin tyyten maan rahalliset mahdollisuudet. Lisättiin hän niinä kuutena vuonna noin 100 %:lla s.o. noin 12 miljaardilla pesetalla Espanjan valtiovelkaa. Niin että ei ollut ihme, jos se silloin näkyikin yleisissä töissä ja jos maassa liikkui raha. Viime vuosina tapahtuneet kuolelutukset huomioonottaen on Espanjan valtiovelka edellämainitun viimeisen lainan kanssa yhteensä n. 20,2 miljaardia pesetaa. Viime aikoina onmpeseta myöskin hiukan vahvistunut, siten omalta osaltaan lisäten hetken optimismia.

Jouduin valtioministeri Zuluetan aamiaisilla puheisiin ministeripresidentin Azañan kanssa. Hän oli tietenkin hyvin tyytyväinen lainanmerkinnän onnistumiseen. Huomautettuani hänelle, kuinka suhteellisesti katsoen erinomaisen hyvin uuden hallituksen ensimmäinen vuosi on päättynyt, vastasi hän olevansa vakuutettu siitä, että samalla on pahin ja vaikein aika myöskin sivuutettu.

Vaikka tässä lausunnossa oli luonnollisestikin

hyvä annos myöskin n.s. virallista optimismia, oli se mielestäni kuitenkin monessa suhteessa oikeutettu. Tietenkään ei ole vähäksyttävä niitä valkeuksia, joita yleinen talouspula tuo tullessaan myöskin Espanjalle, samaten vallitseva työttömyys, kommunistinen liike, kiihkokirkolliset ja monarkistiset piirit. Mutta on otettava huomioon, että vähitellen tasavalta alkaa saavuttaa muitakin kuin muodollisia tuloksia. Mainitsen vain pienenä esimerkkinä avioerolain. Oikeistolaisetkin piirit ovat valmiita myöntämään, kuinka paljon se on omiansa parantamaan naisen asemaa Espanjassa. Tulosta ei ole vähäksyttävä nyt, kun myöskin Espanjan naisilla on äänioikeus. Myöskin opetuslalla tuntuvat jo tulokset. Puhumattakaan siitä suuresta reformista, jolla hallitus teki lopun maan politikoivasta armeijasta. Agraarireformi ja Katalonian kysymys ovat nyt käsillä. Olisi väärin luulla, että niiden ratkaisu poistaisi kokonaan kyytymättömyyden. Tietenkään ei, sillä entisten tyytymättömien tilalle tulee toisia. Mutta ne vahvistavat tasavallan kannattajien rivejä. Ja tämän jälkeen niiden ylimenä takaisin vanhan hallituksen puolelle ei tapahdu enää niin helposti.

Oli paljon niitä, jotka pitivät mahdottomana sitä, että toinen tasavalta voisi kestää Espanjassa vuottakaan - ensimmäinenhän eli vain 8 kuukautta. Se ihme on kuitenkin tapahtunut. Oli tulevaisuus millainen tahansa, on myönnettävä, että siirto toiselle vuodelle on jo huomattavasti kevyempi. Sitä lisää vielä odotettavissa oleva hyvä satä, sillä - kuten eräs espanjalainen minulle sanoi - se merkitsee paljon: meillä ei ole silloin pelkoa levottomuuksista, kun maaseutua ei uhkaa nälkä.

Luis Bonasus

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. noll.

Asiainhoitaja Orasmaa.

23/5 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa, toukokuun 23 p:nä 1932.

N:o 872/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 19/1932		
30/5.32		10 82
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini n:o 11/1932, joka sisältää:

Espanjan ja Neuvostoliiton taloudelliset neuvottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukseni vakuutus.

Luilo Basacas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 11.

Madridi-ssa 23 p:nä touko kuuta 1932.

MADRIDI		10 82
30/5.32	9/1932	LII
5	C9	ASIA

Asia: Espanjan ja Neuvostoliiton
taloudelliset neuvottelut.

Olen äskettäin tiedoittanut Ulkoasiainministeriölle kahdessa sähkössä niistä kaupallista laatua olevista neuvotteluista, joita täällä on viime aikoina käyty Neuvostoliiton edustajien kanssa. Seuraavassa esitän lyhyen yhteenvedon näistä neuvotteluista ja niiden yhteydessä olevista seikoista.

Viimeksi tiedoitin Espanjan ja Neuvostoliiton välisistä suhteista viime tammikuun 30:lle päivätyssä raportissani n:o 5/32. Jo silloin oli ollut puhetta m.m. siitä että Neuvostoliitto tilaisi laivoja Espanjan veistämöiltä. Takana oli nykyinen yleisten töiden ministeri, Sr. Indalecio Prieto, jonka aktiivisuus p.o. kaupasuhteiden kehittämiseksi on ollut tunnettua. Laivatilaukset ovat jälleen kysymyksessä ja sama ministeri on puuhaamassa nykyisissäkin neuvotteluissa.

Ennenkuin menen eteenpäin täydennän erästä aikaisempaa tietoani. Edellämämainitussa raportissani mainitsin m.m. siitä espanjalaisesta delegatiosta, joka viime vuoden lopulla vieraili Venäjällä. Koetin silloin saada selville sen kokoonpanon ja luonteen. Silloin minulle vakuutettiin, että se oli luonteeltaan kokonaan yksi-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
 3) Ei tiedoituksiin.
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

tyinen ilman virallista leimaa ja tehtävää. Sen kokoonpano osoittaa - kuten nyttemmin olen saanut selville - että näin ei ollut laita; sillä oli aivan riittävän virallinen kokoonpano x).

Tällä viime aikoina käydyt neuvottelut ovat lähinnä koskeneet laivojen, raudan, lyijyn, kuparin ja korkin myyntiä Espanjasta Venäjälle. Ne ovat oikeastaan vain jatkoa jo kauan aikaa sitten alulle pannuille neuvotteluille Neuvostoliiton naftayhtiön edustajien kanssa, mutta tulivat julkisiksi ja aktuaaleiksi kun Pariisin venäläisen "Naftan" edustaja, Ostrowsky saapui Madridiin neuvottelemaan hallituksen ja asianomaisten teollisuus- ja finanssipiirien kanssa. Ruotsin ministerin minulle kertomasta, Barcelonan kautta saapuneesta delegatiosta ei sen sijaan ole kuulunut sen enempää, joten tieto siitä lienee ollut erehdys. Puutavaraa koskeva tieto on osittain oikea. Siitä tarkemmin alempana.

Espanjan taholla on neuvottelujen tarkoitus ollut lähinnä seuraava. On tahdottu 1) lisätä vähentynyttä vientiä ja parantaa maan kauppatasetta; 2) maksaa luonnossa osa Venäjältä otetusta petroolista, kuten oli edellytetty vuosi sitten tehdyssä naftasopimuksessa Neuvostoliiton kanssa, mikä olisi tuntuvasti vähentänyt maan ulkomaisen valuuten tarvetta; 3) helpottaa maassa vallitsevaa työttömyyttä.

---

x) Delegation kokoonpano oli seuraava:

J. Maluquer, "Campsan" (Espanjan petroolimonopoli) pääjohtaja;
Rufino de Orbe, Espanjan edustaja Lausannen "Le Mercure Européen"-yhtiössä;
Julian Zugazagoitia, Bilbaon "El Liberalin" toimittaja, sosialistinen cortesin jäsen;
Carlos Pi y Suñer, katalonialainen cortesin jäsen, nykyisin maanviljelys-, kauppaja ja teollisuusministeriön kaupallinen pääjohtaja;
José Arvilla, "Campsan" yli-insinööri;
Juan Terrasa, espanjalainen diplomaatti, kauppa-attasea ja konsuli;
Kocherthaler, saksalainen Madridissa asuva liikemies, venäläisen "Naftan"agentti;
Delegatiota seurasi sen matkalla Venäjällä venäläisen "Naftan" Pariisissa oleva edustaja Ostrowsky.

Osoitukseksi siitä mitä näistä suunnitelmista odotettiin, lainaan puolivirallisen "El Socialistan" kirjoituksesta t.k. 12 p:ltä seuraavat palat:

"Tämän ehdotuksen pitäisi olla niin tarkka ja luotettava, että ei suinkaan olisi hämmästyttävää, jos jo tänään lähtisi Bilbaoon muutamia henkilöitä, jotka on määrätty hoitamaan tätä kysymystä, joka ei suinkaan ole uusi, koska jo jonkun aikaa sitten siitä on neuvoteltu Pariisissa. Mutta jos lukijamme - ja ennen kaikkea biskayalaiset - haluavat vielä kuulla asiasta tarkemmin, sanomme, että mahdollisuus tämän kaupan tekoon on olemassa kunhan vain teollisuutemme kykenisi tarjoamaan hyvät hinta- ja laatu ehdot. Sille tarjoutuu tässä tilaisuus kerta kaikkiaan osoittaa, että sen kykeneväisyys tuottaa taloudellisesti ei ole keinotekoisia, kuten niin monet väittävät."

"Sopii olettaa, että tämän ensimmäisen kauppasuhteen tultua solmituksi, nämä 100,000 tonnia eivät jäisi Espanjan ainoaksi hankinnaksi Venäjälle sitä petroolia vastaan, minkä he toimittavat meille. Ei kulune varmaankaan monta päivää, ennenkuin saatane varmastietää onko tilaus lopullisesti päätetty, ja ehkä silloin sovinee mainita niiden henkilöiden nimet, jotka ilman omanvoitonpyyntöä ovat tarmokkaasti välittäneet tämän asian. Joka tapauksessa on melkein varmaa että Espanja, tästä rautatilauksesta riippumatta, tulee lähettämään Venäjälle muutamia huomattavia lähetyksiä kuparia ja lyijyä. Mutta maataloustuotteita ei nykyisin voida ajatella sinne lähettää."

Seuraavana päivänä ministeri Indalecio Prieto, joka oli Ostrowskyn kanssa neuvottelemassa kaupoista Pohjois - Espanjan teollisuusmiesten kanssa, antoi niistä lehdille tiedonannon, jossa ansaitsee erikoista huomiota sen viimeinen osa. Siinä hän sanoo "hartaasti kehoittaneensa näitä teollisuusmiehiä mitä suurimmalla huolella tutkimaan mahdollisuutta tarjota Venäjän tiedustelemissa tuotteita kansainvälisillä hinnoilla empimättä tehdä uhrauksiakaan, missä suhteessa viime sijassa hallitus voi tulla avuksi järkevillä toimenpiteillä."

Tämä "virallinen lupaus" on varmaan ollut hyvin

tarpeen, sillä eräs Pohjois - Espanjan oloja erinomaisen hyvin tunteva liikemies sanoi minulle näistä neuvotteluista, että hänen käsittäöksensä esim. koko ajatus rautaleveranssista Venäjälle on mahdoton jo siitä yksinkertaisesta syystä, että rauta maksaa siellä 240 pesetaa tonni silloin kuin Saksa myy sitä puolta halvemmalla.

Kun kuitenkin viime viikon lopulla mainittiin, että hintakysymys ei enää tuota vaikeuksia, viittaa se siihen, että hallitus on ilmeisesti tullut avuksi. Eräs hyvin informoitu kauppattashea kertoi, että hallitus lähinnä sen kauppa- ja yleisten töiden ministerit - pyrkii kysymyksessä suotuisaan ratkaisuun hinnalla millä hyvänsä.

Mutta sitten tuli uusia vaikeuksia, nim. maksukysymys. Ostrowsky kieltäytyi jyrkästi luovuttamasta osaakaan petrooliin hinnasta kaupan finanssioimiseksi, vaan tarjosi sen sijaan kahden vuoden maksuaikaa ja kahden oman pankkinsa (Pariisin ja Berlinin) takuuta. Espanjan hallitus ei ole takausta hyväksynyt, vaan on vaatinut jotakuta suurta kansainvälistä pankkia takaajaksi ja sitä eivät venäläiset ole pystyneet hankkimaan.

Neuvottelut eivät kuitenkaan ole vielä katkenneet, mutta yleisten töiden ministerin viimeinen tiedonanto, jonka hän antoi t.k. 20 p:nä Ostrowskyn kanssa tapahtuneen neuvottelun jälkeen, on jo paljon vähemmän toiveita antava. Vain lyijy- ja korkki-kaupat ovat sen mukaan melkein valmiit; eräs villaa koskeva tiedustelu kohtaa vaikeuksia; ja kahden laivan rakentamista koskevasta ehdotuksesta on periaatteessa sovittu. Siinä kaikki. Suuresta rautahankinnastakaan ei enää siinä puhuta mitään.

Finanssipiireissä ja taloudellisissa lahdissa on vaikutelma ollut hyvin pessimistinen neuvottelujen suhteen. Ja viimeksi tänään saamani information mukaan myöskin hallituksen keskuudessa olisi alettu suhtautua kauppoihin huomattavasti vähemmällä innostuksella. Kertojani mukaan sen olisi aikaan saanut lähinnä Ranskan sosialistien suoraan tšekäläisten sosialistien johtajalle, cortesin presidentille Besteiroille esittämä varoitus ryhtyä kehittämään suhteitaan Neuvostoliiton kanssa.

Epäilemättä sillä kielteisellä tavalla, millä taloudelliset lehdet ja päivälehtien taloudelliset osastot ovat har-

voja poikkeuksia lukuunottamatta neuvotteluihin suhtautuneet, on ollut myös tehonsa. Ja jos neuvottelut lopulta raukeavat, on niillä katsottava olleen siinä huomattavan osansa. Sillä ne ovat kylväneet varoituksiaan ja epäilyksiään. Tähän on huomattavasti vaikuttanut sivultapäin tapahtunut informointi. Ja voin mainita, että niiden kielteinen kannanotto on suurelta osalta katsottava erään tšekäläisen lähetystövirkamiehen järjestelmällisen työn tulokseksi.

Sähkeessäni mainitsin siitä mahdollisuudesta, että neuvottelujen yhteydessä otettaisiin esille myöskin kysymys Neuvostoliiton puutavaran pääsystä Espanjan markkinoille.

Siitä missä muodossa tämä kysymys on ollut neuvotteluissa esillä, on vaikea saada tarkkoja tietoja. Näyttää siltä, että Neuvostoliitto ei itse olisikaan tarjonnut puutavaroita, vaan että Espanjan taholta olisi, sen jälkeen kuin Ostrowsky oli kieltäytynyt luovuttamasta osaakaan petroolinhinnasta kauppojen rajoitukseen, tehty sellainen ehdotus, että Neuvostoliitto maksaisi osan hankinnoistaan puutavaralla (100,000 std.). Mutta Ostrowsky oli hyljännyt senkin ehdotuksen pitäen kiinni kahden vuoden maksuajasta. Näin kertoo asian "El Financiero"-lehti.

Myöskin "La Luz" kertoo tästä samasta suunnitelmasta hankintojen maksamisesta puutavaroilla seuraavasti:

"Väitetään myöskin että olisi toinenkin tapa järjestää asia, nim. tuomalla Espanjaan samanlaisia puutavaroita kuin ne, mitä hankimme Baltian maista, mutta paljon edullisimmilla hinnoilla, mutta sitä varten olisi välttämätöntä kumota eräs vielä voimassa oleva, viimeistä edellisen monarkistisen hallituksen määräys, jonka vaikutuksesta pari sovjetin laivaa, jotka ankkuroivat Tarragonan sataman edustalla purkaakseen kokeeksi sellaisia puutavaroita, jotka olisi tullattu ei toisen, vaan ensimmäisen tariffisarekkeen mukaan, olivat lopulta pakotettuja poistumaan sen takia, että kiireellisesti asetettiin prohibitiivisia lisämaksuja p.o. alkupe-
rää olevan tavarannuonnille. Ja jos olisi välttämätöntä kumota mainitsemaamme määräys, jotta päästäisiin suotuiseen sopimukseen tässä asiassa, ei se tuottane mitään vaikeuksia hallituksen taholla."

Ehdotuksen tekijänä mainitaan Banco Exteriorin johtaja Viguri. Tiedot osoittavat, että hänen suunnitelmansa sai-

vat kannatusta hallituksenkin taholla, koska se jo esitettiin Ostrowskylle. Toistaiseksi se suunnitelma on rauennut. Mutta ei ole mahdollontta, että Neuvostoliitto voi myöhemmin ottaa uudelleen esille heille epäedullisen tullikorotusmääräyksen peruuttamisen huomattuaan, kuinka valmiita espanjalaiset olisivat olleet heitä palvelemaan. Sivultapäin saamani informatiot vahvistavat tiedon siitä, että puutavarakysymys olisi neuvotteluissa jo sivuutettu.

Kerroin edellä siitä menestyksellisestä informatiotyöstä, jolla eräs tšekäläinen lähetystö on täällä vastustanut Neuvostoliiton pyrkimyksiä. Kun myöskin minulle on tarjottu mahdollisuus saada tšekäläisiin taloudellisiin julkaisuihin tietoja Neuvostoliiton kauppatavoista, olisi mielestäni syytä käyttää tarjottua tilaisuutta hyväksi. Tässä suhteessa m.m. tiedot esim. Neuvostoliiton metsätyömailla vallitsevasta tilanteesta ja kurjuudesta ja pakko-työstä voisivat tarjota kiitollista ainehistoa. Mutta myöskin Sovjetin dumpausmenettelyä y.m. valaisevat tiedot ovat erinomaisia esimerkkiä sen kauppatavoista. Olisin erittäin kiitollinen tätä koskevasta ainehistosta, kun se vain on luotettava, jos Ulkoasiainministeriö katsoo, että meidän olisi koetettava tätäkin keinoa suojellaksemme asemaamme Espanjan puutavaramarkkinoilla.

Liisa Basukas

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön Esp. no 12.

Asiainhoitaja Orreola.

26/5 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa, toukokuun 26 p:nä 1932.

N:o 893/32.

KÄSITTELY		
20/1932 he. 11/32		
6/6.32		
RYHMÄ	LUKUNUMERO	ALUE
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 12/1932, joka sisältää:

Espanjan federalismi ja Katalonian kysymys.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kun-
nioitukseni vakuutus.

Vilho Kasanen

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 12.

Madridi-ssa 26 p:nä touko kuuta 19 32.

ULKOASIAMINISTEERIÖ		
20/193	6/6	32
5	Cg	

Asia: Espanjan federalismi ja

Katalonian kysymys.

Edellisessä Espanjan sisäpoliittista tilannetta koskevassa raportissani (n:o 10/32) huomautin, että perustuslakiasäätävän kokouksen ohjelmassa on edelleen autonomisten alueitten statuuotteja koskevat kysymykset, joista Katalonian kysymys muita tärkeämpänä tulee ensimmäisenä esille.

Sitä koskeva esitys onkin jo ollut toista viikkoa cortesin käsiteltävänä. On ollut erittäin kiintoisaa seurata sen käsittelyä sekä siellä että sen ulkopuolella. Cortesissa käsittely menee hitaasti muiden asioiden ohessa ja periaatteellinen keskustelu asiasta jatkuu vielä. Parlamentin ulkopuolella on keskustelu sitä kiihkeämpää. Lehdistö - etenkin tasavaltaisvastaisen opposition lehdet - kirjoittaa kysymyksestä palstamäärin. Suuri ABC-lehti julkaisi esim. ensimmäisenä käsittelypäivänä etusivullaan suuren Isabella Katolilaisen kuvan liittäen siihen seuraavan tekstin: "Isabella Katolilainen, jonka mainehikkaana hallitus kautena toteutettiin maan yhtenäisyys. Ainoa kunniamerkki, jonka tasavaltalainen hallitus on hyvin sattuneesti säästänyt kuninkuuden aikuisista, on Isabel la Católica merkki. Puolestamme arvolemme, että syynä sii-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
 3) Ei tiedoituksiin.
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

hen, että tasavalta on eroittanut suuren kuningattaren muiston kaikesta muusta kuninkuutta merkitsevästä ei ole hänen itsevaltiutensa, ei hänen katolilaisuutensa, ei juutalaisten karkoitus, ei kerettiläisiä vainonnut inkvisitsioni, vaan se, että hän loi isänmaan yhteyden. Ja jos - hartaasti toivomme että niin ei tapahtuisi - tasavalta rikkoisi tämän yli neljä vuosisataa kestäneen yhteyden, olisi myöskin poistettava se ainoa kunnianosoitus, jonka uusi suunta myöntää suuren kuningattaren, Espanjan perustajan muistoksi." Se antaa viittauksen siitä, miltä kannalta asia vastustajien leirissä otetaan. Samassa hengessä on järjestetty koko se kokous- ja mielenosoitustais- telu, jota kautta maan käydään Kataloniaa vastaan. Kieltämättä on jyrkkiä natsionalisteja, jotka ovat periaatteessa kaikkia Kataloni- alle tehtäviä myönnytyksiä vastaan. Ja käsillä olevaa esitystä vas- tustavissa lausunnoissa on myöskin asiallisia ja kiihkottomia. Mutta monarkistisen oikeiston taholla isänmaallisuuden ja Espanjan kokonai- suuden nimessä järjestetty taistelu tuntuu kaikesta huolimatta teen- näiseltä. Muistettakoon vain, mitä myönnytyksiä viimeiset kuninkaali- set hallitukset tässä suhteessa jo tekivät diktatuurin kukistumi- sen jälkeen. Sen vuoksi koko se kiihko, millä asiaa nyt sillä tahol- la ajetaan, vaikuttaa siltä, että tässä on saatu oivallinen ase ta- savaltaista hallitusta vastaan ja että sitä on nyt koetettava käyt- tää hyväksi kaikilla sopivilla ja sopimattomilla tavoilla. Toimenpi- de ymmärrettäisiin varmaan aivan yhtä hyvin kuin sitä nyt vastuste- taan, jos toinen hallitus pitäisi sitä tarpeellisena.

Kaikesta näkee että päiväjärjestyksessä on se Espanjan sisäpoliittisista kysymyksistä, joka kiinnostaa ja sa- malla kiihottaa enin mieliä. Sen kohtalo ratkaisee samalla myös muitten vastaavien kysymysten kohtalon.

Epäilemättä kysymys on tärkeä ja laajakan- toinen, mutta sittenkin on outoa panna merkille, kuinka vähän muut, tärkeätkin asiat merkitsevät sen rinnalla. Coctesissa on parhaillaan rinnan sen kanssa esillä agraarireformi. Niin tärkeä kuin se onkin, jää se varjoon Katalonian kysymyksen ohella. Tuntuukin ikäänkuin hallitus olisi tahallaan ottanut agraarireformin esille yhdessä Ka- talonian kysymyksen kanssa ja "salakuljettaisi" sen tavallaan läpi toisen herättämän kiihkon varjossa.

Muuten hallitus on suhtautunut Katalonian kysymyksen käsittelyyn erinomaisen tyynesti. Se on antanut periaatteellisen keskustelun cortesissa jatkua vitkaan ja siihen puuttumatta. Vasta huomena t.k. 27 p:nä on pääministeri ilmoittanut puhuvansa ja esittävänsä hallituksen kannan valiokunnan mietinnön ja ehdotuksen johdosta. Tilaisuutta odotetaan jännityksellä. Ja huolella on Azaña valmistautunut siihen. Hänellä on ollut tiheään neuvotteluja hallituksen takana olevien ryhmien, hallituksen ja tasavallan presidentin kanssa. Ennakotiedot ennustavat hänelle voittoa. Mutta samalla singotaan uhkauksia, jotka eivät lupaa mitään taukoa taistelussa. Niinpä "La Nacion" - Primo de Riveran entisten kannattajain lehti kirjoittaa tänä iltana pääministerin esiintymisen johdosta, ulkoparlamentaarisiiin keinoihin viitaten: "Yhteenveto keskustelusta tulee tehdyksi ja hallituksen kanta asiassa tulee määritellyksi. Cortes päättäköön loppujen lopuksi. Mutta Katalonian probleemi jää avoimeksi, ja, herra Azañan luvalla, entistään vaikeampana. Mutta "katua" tämä ei ollenkaan huolestuta. Sillä myöskin "katu" ottaa itselleen vapauden ajatella omintakeisesti."

Tällainen on mieliala kysymyksen tullessa ratkaisevaan vaiheeseen. Lasketaan, että Katalonian kysymyksen käsittely vie vielä ainakin viikon cortesissa. Millainen ratkaisu ja sen seuraukset tulevat olemaan on aivan epätietoista.

Kun Espanjan federalistisella liikkeellä ja näillä autonomiakysymyksillä on tavallista tärkeämpi merkitys, koskettelen niitä seuraavassa hiukan yksityiskohtaisemmin.

x x x

Samanaikaisesti kuin tasavaltalainen hallitus otti Madridissa viime vuoden huhtikuun 14 p:nä vallan käsiinsä oli myöskin Barcelonassa, Katalonian pääkaupungissa, katalonialaisen vasemmiston johtajan, diktatuurinaikuisesta kapinayrityksestään tunnetun eversti Macián johdolla julistettu tasavalta, mutta samalla asetettu Katalonialle oma hallitus. Oltiin aluksi kokolailla ymmällä siitä, mitä tämä merkitsi. Itsenäisyyttäkö ja Espanjan yhtenäisyyden rikkomistako? Kysymyksiin ei saatu selvää vastausta, mutta

sitä vastoin aikaansaatiin eräänlainen modus vivendi. Asetettu hallitus jäi eräänlaiseksi paikallishallitukseksi keskushallituksen rinnalla ja Espanjan ja Katalonian välisen suhteen selvittäminen jätettiin valittavalle perustuslakiasäättävälle cortesille. Katalonialaiset alkoivat vain innolla valmistaa omaa esitystään maansa tuleviksi statuuteiksi, joka nyt on parhaillaan esillä.

Katalonian esimerkki antoi vauhtia muille autonomisille pyrkimyksille ja ennen pitkää oli federalistinen ajatus vallannut koko maan. Käsittääksemme, kuinka tämä on yleensä mahdollista, on muistettava, että tällä ajatussuunnalla on vanha pohja Espanjassa, sillä jo ensimmäisen tasavallan aikana oli eräs sen huomattavimmista johtajista, Pi y Margall, omaksunut federalistisen kannan ja saanut sille paljon kannattajia. Toisen tasavallan julistaminen herätti eloon tämänkin ajatuksen, jolla on tasavaltalaistenkin keskuudessa edelleen paljon kannattajia, ja ennen pitkää oli vireillä kokonaista kymmenkunta autonomista kysymystä. Ei siinä kyllin, että Katalonian ohella myöskin baskilaiset maakunnat ja Galicia, nämä Espanjan varsinaiset minoriteettialueet, alkoivat vaatia erikoisoikeuksia, mutta vieläpä melkein kaikissa entisissä historiallisissa maakunnissa oli oma federalistinen ryhmänsä, joka maakunnan vanhojen erikoisoikeuksien, fueroksien nojalla katsoi, että maakunnan on jälleen säilytettävä se erikoisasema, joka sillä oli ollut satoja vuosia sitten. Ja näissä vaatimuksissa voidaan mennä niinkin pitkälle, kuten eräässä seurassa jouduin kuulemaan muuatta äärimmäistä federalistia, että jokaisella kunnalla ja kaupungilla tulisi olla oikeus muodostua autonomiseksi alueeksi.

Liikkeen pohjana on lisäksi kansalliset ja kielelliset eroavaisuudet. Katalonialla on oma kielensä, jonka alue ulottuu Välimeren rannalla aina Alicanteen saakka - Valencia kuuluu tähän alueeseen - ja käsittää myöskin Balearien saaret. Valencialaiset eivät kuitenkaan tahdo tunnustaa puhuvansa kataloniaa, vaan pitävät marrettaan omana kielenä. Sitten on baskeilla oma kielensä, samaten galicialaisilla, jotka puhuvat portugalia lähellä olevaa marretta. Ei näin ollen ollut aivan aiheetta, kun eräs etelä-amerikkalainen lähettiläs äsken leikiten huomautti, että Espanjaa puhu-

taan etelä- ja keski-Amerikassa ja Meksikossa ja muutamissa paikoin Espanjaa.

Vuoden kuluessa näyttää mieliala kuitenkin tässä suhteessa huomattavasti tyyntyneen. Kolmen pääkysymyksen - Katalonian, baskien ja Galician - ohessa vilahtaa enää silloin tällöin esille vain kysymys Andalusiassa statuuteista. Mutta sitä tuskin kukaan ottaa vakavasti. Ellei nyt sitten ratkaisu Katalonian asiassa herätä näitä uudelleen henkiin.

Kuten edellä jo olen huomauttanut on Katalonian kysymys kaikista tärkein ja laajakantoisin, sillä siellä on maan toiseksi suurin ellei suurin kaupunki - Madrid ja Barcelona riitelevät molemmat siitä kunnian ja tarkkaa selkoa ei asiassa ole - ja se on maan tärkein teollisuusalue. Kysymys baskien autonomiasta tuntuu riidattomimmalta. Hehän myöskin viimeksi menettivät erikoisoikeutensa nim. vasta karkistisotien jälkeen. Galician kysymys on myös erittäin arkaluontoinen. Onpa niitä, jotka pitävät sitä Katalonian kysymystä tärkeämpänä. Niinpä Puolan ministeri asettui sille kannalle perustellen mielipidettään sillä, että Galician kysymys uhkaa vielä suuremmassa määrässä kuin Katalonian kysymys Espanjan yhtenäisyyttä, koska on olemassa se vaara, että maakunta voisi liittyä Portugaliin. En ole kuitenkaan tavannut muita, jotka arvostelisivat tilanteen samalla tavalla.

x x x

Historialliseen Katalonian maakuntaan Espanjan koilliskulmassa kuuluu neljä hallintoaluetta, provinssia, nim. Barcelona, Gerona, Lerida ja Tarragona. Niitten yhteenlaskettu pinta-ala on 32,196 km² ja asukasmäärä v:den 1920 väenlaskun mukaan n.2,350,000 henkeä. Katalonian autonomiaa koskeva kysymys tarkoittaa Kataloniaa vain tässä suppeammassa merkityksessä. Katalonialaisten alue on kuitenkin - kuten jo edelläkin viittasin - huomattavasti laajempi. Valencian ja Balearein lisäksi siihen Espanjassa kuuluu vielä osia Aragoniasta, Andorra Pyreneillä ja suuri osa Itä-Pyreneitten departementista Ranskan puolella. Espanjaan on Katalonia ollut yhdistettyinä v:sta 1479 lähtien ja sen merkinä Espanjan hallitsijoitten arvo-

nimien joukossa oli myöskin Barcelonan kreivin titteli.

Katalonian kieli on lähinnä sukua vanhalle provençen-kielelle kuuluen niihin murteisiin, joita yhteisellä nimellä kutsutaan "langues-d'oc"-kieliksi.

Katalonia ja Aragonia yhdistyivät ensin Aragonian kuningaskunnaksi ja kun sitten se ja Kastilia yhdistyivät Espanjan kuningaskunnaksi on sen kohtalot olleet liittyneinä Espanjaan. Aluksi se säilytti osittain vanhat erikoisoikeutensa. V. 1714 se menetti edustuslaitoksensa, kun Filip V riisti sen rangaistukseksi siitä, että Katalonia oli liittynyt Espanjan perintösodassa kannattamaan hänen vastaehdokastaan arkkiherttua Kaarlea, joka oli luvannut sille palauttaa vanhat erikoisoikeudet täydessä laajuudessaan. Useamman kerran olivat katalonialaiset milloin Ranskan milloin Saksan keisarin taikka Englannin apuun turvaten pyrkineet saavuttamaan takaisin itsenäisyytensä.

Sen jälkeen Katalonian kysymyksestä ei puhuttu mitään sataan vuoteen. 19:n vuosisadan alussa olikin itsetietoinen kansallistunto Kataloniassa melkein täydellisesti kuollut. Katalonian kieltäkin puhuivat vain oppimattomat talonpojat ja kaupunkien rahvas. Napoleon yritti herättää sitä eloon siinä onnistumatta ja viime vuosisadan alkupuolella hävisivät vähitellen loputkin Katalonian erikoisoikeudet: v. 1822 rikoslaki, v. 1825 katalonia opetuskielenä, v. 1829 kauppa-oikeus, v. 1834 erikoiset tuomioistuimet, v. 1837 rahalaki, v. 1845 virastot. Näemme, että Katalonia oli verraten myöhään voinut säilyttää useita varsin tärkeitä erikoisoikeuksia.

Sillä välin oli kansallinen liike Kataloniassa uudelleen herännyt. Alku tapahtui v. 1833 Madridissa. Siellä oli eräs katalonialainen pankinvirkailija kirjoittanut isäntänsä - katalani hänkin - syntymäpäivän kunniaksi oodin isänmaalle katalonian kielellä. Runo julkaistiin sitten Barcelonassa. Siitä lähti kansallinen herätys vähitellen kehkeytymään. Aluksi ajettiin sitä espanjankielisissä lehdissä, kun ei ollut omakielistä lehdistöä eikä sivistyneistöä, - aivan kuten meillä suomalaisuuden alkuaikoina. Vuosisadan puolivälissä julkaistiin jo ensimmäiset sanomalehdet, kirjalliset aikakauslehdet ja näytelmät katalonian kielellä. V:sta 1859

Barcelonan suurien kukkajuhlien yhteydessä pantiin vuosittain toimeen kataloniankieliset runokilpailut, joilla tuli olemaan erikoisen tärkeä merkitys katalonian kielen ja kirjallisuuden kehitykselle.

On huomattava, että alusta alkaen katolinen papisto, korkeampikin, suosi katalonian kielen käyttöä lähinnä säilyttääkseen sen avulla alueen uskonnolliset traditsionit täydessä voimassaan. Tässä he menivät niin pitkälle, että tämän vuosisadan alussa suositettiin katekismuksenkin opettamista lapsille katalonian kielellä. Vatikaani antoi tälle hiljaisen suostumuksensa ja vasta Primo de Riveran vaatimuksesta se taipui puuttumaan asiaan antaen määräykset, että katalonian kieltä ei saanut käyttää kuin ankarimman välttämättömissä tapauksissa.

Papiston suhtautuminen edisti tietenkin huomattavasti katalonian kielen käyttöä. Ylempi porvaristo omaksui sen ennen pitkää. Se levisi vähitellen ^{kaikkiin} elämän aloille siinä määrin, että ennen diktatuurin tuloa espanjan kielen käyttö rajoittui siellä aivan viralliseen.

Kesti kuitenkin verraten kauan ennenkuin katalonian kansallinen liike sai poliittisen merkityksen ja sen valtiolliset pyrkimykset määriteltiin. Se tapahtui v. 1892 Maurresan kongressissa. Ohjelman tärkeimmät kohdat olivat seuraavat: 1) katalonian kieli viralliseksi; 2) sekä siviili-että sotilasvirat vain katalonialaisille; 3) oma siviili-, rikos-, kauppa- ja hallinnollinen lainsäädäntö; 4) sisäistä järjestystä varten oma siviilikaarttia (santarmistoa) vastaava, Katalonian hallituksen alainen suojeluskunta; 5) oma raha, joka oli käypä kaikkialla Espanjassa.

Täydellistä itsenäisyyttä ei vaadittu ja niin ei ohjelmassa puhuta mitään tullilaitoksesta eikä omasta ulkoedustuksesta.

Tilanne oli tämän vuosisadan alussa Katalonian ja Madridin välillä niin kärjistynyt, että hallitus ei enää voinut olla siihen puuttumatta. Antonio Maura, konservatiivisen puolueen suuri johtaja, teki v. 1903 ensimmäisen yrityksen saadakseen aikaan lähentymisen keskushallituksen ja Katalonian välillä ja jätti siinä mielessä cortesille ehdotuksen paikalliseksi hallintoreformiksi, jossa oli otettu huomioon katalonialaisten vaatimukset. Ku-

vaavaa on, että kuningas Alfonso XIII voi vasta tämän esityksen jälkeen tehdä ensimmäisen v^{er}allisen vierailunsa Barcelonaan, toista vuotta valtaistuimelle nousemisensa jälkeen.

Sen jälkeen Katalonian vaatimukset tuottivat yhä uusia vaikeuksia Espanjan hallitukselle. Tärkein niistä oli maakuntakokouksien oikeus muodostaa maakuntain keskeinen valiokunta n.s. mancomunidad, mikä saatiin läpi v. 1914 ja joka muodostui vähitellen Katalonian parlamentiksi.

Maailman sodan aikana julistettu periaate pienten kansojen oikeudesta itsenäisyyteen antoi uutta vauhtia Kataloniankin pyrkimyksille, jotka saivat separatistisen suunnan. V. 1918 joulukuussa kaikki katalonialaiset edustajat puolueisiin katsomatta yhtyivät vaatimaan Katalonialle itsenäisyyttä. Tilanne paheni kun heti sen jälkeen eräs Katalonian johtomiestä (Ventosa) lähti Pariisiin erikoisvaltuutettuna saadakseen Katalonian otetuksi "Ligue Alliéen" kansakuntien luetteloon. Se ei vienyt toivottuun tulokseen ja aiheutti vain lisää kiihtymystä muualla Espanjassa. Hallitus vastasi siihen asettamalla komitean tutkimaan alueautonomiojen perustamismuotoa ja mahdollisuutta. Barcelona uhkasi panna toimeen valtiokaappauksen ja julistaa mancomunidad parlamentiksi. Uhkauksista ei tullut totta, mutta Espanjan kauppa- ja teollisuuskamarit julistivat katalonialaisten tuotteiden boikotin vastalauseeksi näiden separatistisille pyrkimyksille.

Kun sitten edellämainitun komitean mietintö esitettiin tammikuussa 1919 cortesille hylkäsi Cambó - katalonialaisten johtaja - sen. Hän lausui m.m. "tämä mietintö lähtee väärästä periaatteesta edellyttäen että Katalonian kysymys on desentralistinen probleemi, silloin kuin todellisuudessa on kysymys itsenäisyydestä. Probleemia ei ratkaista muuten kuin tyydyttämällä täydellisesti Katalonian kansa."

Vaikea sosiaalinen tilanne ja rauhattomuudet Barcelonassa pahensivat asiaa. Katalonian kysymykseen sekaantuivat Espanjan silloiset, niin kuuluisat sotilasjuntat (komiteat), joiden käsissä oikeastaan oli maan asiain hoito. Nämä asettuivat vastustamaan Katalonian liikettä ja kansallisen yhtenäisyyden puolustajaksi. Kun kenraali Primo de Rivera, joka oli juuri Barcelonan soti-

laskuvernööri, teki syyskuussa 1923 tunnetun valtiokaappauksensa, oli hänen suhtautumisensa Katalonian kysymykseen selvä. Hän asettui jyrkästi kaikkia Katalonian henkisiä harrastuksia vastustamaan - katalonian kielen käyttö kiellettiin, katalonialaista sivistystä sorrettiin - mutta ryhtyi sen sijaan tukemaan Katalonian taloudellisia pyrkimyksiä suosimalla teollisuutta ja tukemalla sen asemaa korkeilla tulleilla. M.m. Barcelonan maailmannäyttelyn toimeenpano oli yksi sellaisia toimenpiteitä, joilla hän koetti toisaalta hyvittää katalonialaisia.

Eversti Macián kapinayritys v. 1927 osoitti kuitenkin, että diktatuuri ei ollut onnistunut tukahuttamaan Katalonian kansallista liikettä "divide et impera"-politiikallaan. Se kävi sitä selvemmäksi diktatuurin kukistuttua. Uuden hallituksen oli koetettava pyrkiä sovintoon ja alettava heti tehdä myönnytyksiä. M.m. sallittiin jälleen maakuntavärien käyttö. Ja kun kuningas teki diktatuurin kukistumisen jälkeen ensimmäisen matkansa Barcelonaan, niin viranomaiset julkaisivat sitä koskevat talojen seinille kiinnitetyt julistukset sekä katalonian että espanjan kielillä. Katalonian kysymys oli - samaten kuin muutkin autonomiakysymykset - palannut uudelleen päiväjärjestykseen ja yhtä vaikeana kuin ennenkin. Yksimielisiä oltiin vain siitä, että kysymys oli ratkaistava. Mutta miten, sen monarkia jätti perintönä tasavallalle. Siitä tarkemmin seuraavassa.

Liisa Braxmas

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. no 13.

Asiainhoit. Oramon.

1/6 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madridissa, kesäkuun 1 p:nä 1932.

N:o 963/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/93/ke. 13/32		
9/6-32		
RYHMÄ	LUOKA	ALIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää rap-
porttini n:o 13/1932, joka sisältää:

Espanjan ja Neuvostoliiton taloudelliset
neuvottelut II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 13.

Madridi-ssa 1 p:nä kesä-kuuta 1932.

KASATIENISTERIO	
21/6/32	15 82
9/6-32	15
5	09

Asia: Espanjan ja Neuvostoliiton
taloudelliset neuvottelut II.

Edellisen otsikossa mainittuja neuvotteluja koskevan raporttini (n:o 11/32) täydennykseksi, saan kunnioittaen tiedoittaa seuraavaa:

Saamieni tietojen mukaan neuvottelut jatkuvat edelleen, mutta tuntuu siltä, että sopimukseen tulo tuottaa paljon suurempia vaikeuksia kuin mitä alkuaan luultiin. Eräät neuvotteluja koskevat informatiot ja lausunnot ovat siksi kiintoisia, että on syytä mainita niistä.

T.k. 26 p:nä julkaisi "Luz", joka aikaisemmista lausunnoistaan päättäen on ollut neuvottelujen kulusta hyvin informoitu, m.m. seuraavan tiedon:

"Muuten meidän kummastelumme, miksi venäläiset kieltäytyvät täyttämästä muutamia petroolinhankintasopimuksen pykäliä, huomauttavat henkilöt, jotka tuntevat tätä sopimusta koskevien neuvottelujen kulun, että sopimus "Campsalle" toimitetun petroolin hinnan suurimman osan sijoittamisesta espanjalaisiin tuotteisiin ja hintojen alentamisesta, milloin meille tehtäisiin sovjetilaisten ehtoja edullisempia tarjouksia, olivat riippuvaisia siitä, sallit-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... lle.
2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
3) Ei tiedoituksiin. ....
4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

taisiinko Madridiin asettaa venäläinen kauppavaltuuskunta ja tunnustaisiko Espanjan Neuvostoliiton hallituksen."

En ollenkaan epäile, etteikö tämä tieto voisi olla oikea muistaen Indalecio Prieton, joka sopimuksen teki ensimmäisen tasavaltalaisen hallituksen finanssiministerinä, silloin erittäin myönteisen lausunnon Espanjan ja Neuvostoliiton välisistä suhteista.

Valtioministeriössä on neuvotteluihin suhtauduttu hyvin välinpitämättömästi ainakin sieltä saamani vastauksien mukaan. Eikä sieltä muut lähetystöjen päälliköt, joiden kanssa olen ollut tämän asian johdosta yhteydessä, ole saaneet sen parempia vastauksia.

Jo ennen edellämainitun "Luz"-lehden lausunnon ilmestymistä olin tiedustellut tilannetta poliittiselta osastopäälliköltä, ministeri López Olivánilta. Hän vastasi, että neuvottelut ovat luonteeltaan enemmän taikka vähemmän yksityisluontoiset ja että valtioministeri ei niihin ota ensinkään osaa. Häinkin on seurannut neuvottelujen kulkua vain sanomalehdistä. Saman vastauksen hän oli antanut jälkeensä myöskin Ruotsin lähettiläälle. Ja minulle hän myöhemmin vielä sanoi, että Neuvostoliiton tunnustamisesta ei olisi kysymystä.

Valtioministeriön kaupallinen osastopäällikkö, ministeri Calderon taas vastasi tiedusteluuni, että neuvotteluja käy kauppaministeriö ja että valtioministeriöllä ei ole mitään osuutta eikä vastuuta siitä, mitä tapahtuu. Saman vastauksen hän antoi minun kuulteni Jugoslavian lähettiläälle.

Ruotsin lähettiläs taas tiesi, että sovjetin viimeinen vaatimus olisi saada asettaa omat tarkastajansa niihin teollisuuslaitoksiin, jotka valmistavat heidän tilauksiaan. Sille tiedolle en ole saanut vahvistusta, mutta, sikäli kuin se on tosi, se osoittaisi Neuvostoliiton halua saada keinolla millä hyvänsä tänne edustajiansa.

Mainitsen vielä pari lehtilausuntoa. Taloudellinen viikkolehti "Madrid" kirjoittaa neuvotteluista viimeksi ilmestyneessä numerossaan m.m. seuraavaa:

"Näyttää siltä, että Neuvostoliiton valtuutettu, joka ei hyväksy tavaravaihtoa petroolikontrahdin pohjalla, kuitenkin taipuisi yhteen espanjalaisten ehdotuksista: nim. että yksi kuudesta suuresta ranskalaisesta pankista takaisi toimittamiemme tuotteiden luoton määrän. Asiassa on kuitenkin ilmeisesti toinen vaikeus venäläisten puolelta: Espanja vaatii tästä liiketoimesta tavallisen koron, mutta takaajien Venäjältä vaatima korko on äärimmäisen korkea.

Tähän Neuvostoliiton kannan muutokseen on syytä ensiksikin heidän kipeä raaka-aineiden (etupäässä villan, korkin, lyijyn, kuparin ja raudan) tarpeensa; toiseksi meidän halvemmat hinnamme (!) näille tuotteille, koska tekemällä kaupan tällä tavalla häviävät nykyisin toimivat kaupan välittäjät, Venäjähän ostaa niitä sellaisilta mailta, joille me puolestamme niitä myymme (!); kolmanneksi Espanjan sitoumus ostaa Venäjältä puutavaraa, lintuja ja muna, joita me puolestamme ostamme Venäjältä muiden maiden välityksellä (!). Tämä kauppa voisi merkitä meille muutaman miljoonan säästöä.

Jos nämä uudet neuvottelut johtavat hyvään tulokseen, Espanja voi olla varma siitä, että Venäjä ei myy siltä vähittäismaksulla ostamiaan tuotteita käteisellä maansa ulkopuolelle."

"El Sol" taasen kirjoittaa v.k. 29 p:nä neuvotteluista hyvin arvostellen pääasiallisesti seuraavaa:

"Venäläisten kanssa käytyjen neuvottelujen kuluksa on huomattavissa suunnanmuutoksia ja molemminpuolisen epäluottamuksen lisääntyminen.

Neuvottelujen alku oli selvä ja lupaava: venäläiset ostaisivat meiltä rautaa, malmeja ja korkkia, joiden hinnalla maksaisimme osan heiltä saamastamme petroolista.

Tämä alkuperäinen tilanne on nyttemmin täysin muuttunut. Ei ole enää kysymys valimoteollisuustuotteista, vaan sinkistä, kuparista, villasta, öljystä ja korkista ja sitä paitsi venäläiset vaativat kuten aikaisemminkin maksun petroolistaan dollareissa ja odottavat että Espanja myöntäisi heille ostoistaan vähintään suhteettoman suuren 24 kuukauden luoton. Asian tällä asteella ollen sen ratkaisu keskittyy takauskysymykseen. Tässäkin ilmenee

voittamattomia vaikeuksia, koska ei mikään espanjalainen pankki suos-
tu sitä tekemään, jollei Espanjan pankki rediskonttaa näitä papereita.

Pääasialliset vaikeudet asiassa ovat siis seuraavat:

1) Espanjan teollisuus ei kykene kilpailemaan Ranskan ja Belgian katteliteollisuuksien kanssa mitä hintoihin tulee. Näin ollen venäläisten ostohalun syistä voi arvella yhtä ja toista.

2) Venäläisten "dumping" on vakava tosi-asia. Ostavat pitkällä luotolla, myydäkseen heti käteisellä tavaran sellaisenaan tai jalostettuna. Venäläisten työläisten kurjat tai ihanne-olot - kuinka niitä kukin haluaa kutsua - tekevät halvan tuotannon mahdolliseksi ja heidän kilpailunsa on äärimmäisen haitallinen koko maailmalle ja tuho meidän omat mahdollisuutemme muilla samojen tuotteiden markkinoilla.

3) Maksukysymys. Venäläiset koettavat kiertää tavallisen vastavuoroisuuden periaatteen. Koska Venäjän ulkomaankauppa on yhden ainoan monopoolin käsissä, heidän on helppo pakottaa myyjät myöntämään erinomaisen pitkää luottoa, mutta ostajan on maksettava ostonsa käteisellä ja hyvässä rahassa. Tällä politiikallaan he ovat aiheuttaneet erinomaisen suuria vaikeuksia ulkomaisille myyjille samaten kuin niille pankeille, jotka ovat diskontanneet näitä papereita. Italian tapaus on hyvä esimerkki - Italian Venäjälle myöntämät pitkät luotot ovat aiheuttaneet maalle suuria vaikeuksia ja nykyisin ei edes Italian pankki diskonttaa näiden kauppojen papereita. Espanjalla voisi käydä samoin. Sanotaan toiselta puolen, että Venäjä kuitenkin käy kauppaa muiden maiden kanssa, esim. Saksan ja Yhdysvaltojen. Mutta nämä vaativatkin ennen kauppojen päättämistä takuun kultaruplissa.

4) Poliittinen epävarmuus. Neuvostoliiton hyökkäävä politiikka on tunnettu ja koko maa (Espanja) pelkää Sovjetin kauppavaltuuskunnan perustamista. Viitaten maassa vallitsevaan levottomuuteen, lehti huomauttaa, että siitä voisi helposti tulla vallankumouksellisen ja kommunistisen propagandan turva ja tyyssija ja mitkään varotoimenpiteet eivät olisi riittäviä tämän vaaran torjumiseksi. Venäjällä on kauppadelegatioita muissakin maissa, mutta on muis-

tettava että jotkut, kuten Englanti, ovat olleet pakoitettu karkoit-
tamaan sen ja toiset ryhtymään jyrkkiin varovaisuus- ja puolustus-
toimenpiteisiin, joissa poliisilla on suuri osa. "

"Madrid"-lehden lausunto on aivan tendenssimäi-
sen suopea neuvotteluille. Puheet Espanjan hintojen halpuudesta, Neu-
vostoliiton ostamista espanjalaisista tuotteista välikäsien kautta
ja päinvastoin osoittavat, että lehden takana olevat piirit koetta-
vat maalata mahdollisuudet kovin valoisiksi ja lupaaviksi. "El Sol"-
lehden kaksi päivää myöhemmin julkaisema kirjoitus osoittaa, kuinka
vähän todellisia mahdollisuuksia on päästä sopimukseen ja että mui-
den maiden esimerkki ei siihen suurestikaan kehoita.

Yksityiseltä taholta kuulin vielä tänään, että
hyväksyttävän takaajan saanti tuottaisi Neuvostoliitolle vaikeuksia.
Bilbaosta tulevat tiedot kertovat, että rautahankinta on katsottava
jo täysin rauenneeksi, ~~ja~~ sen sijaan lienee mahdollisuutta päästä so-
pimukseen kahden laivan tilauksesta. Vielä on kuitenkin lopullises-
ti mahdotonta sanoa, onnistuuko Banco Exteriorin johtajan Vigurin
viedä nämä neuvottelut positiiviseen tulokseen vaiko ei.

Uilo Basuay

Madridissa, kesäkuun 1 p:nä 1932.

N:o 963/32.

Indi 9/6 32
Rang. N.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/93	ac:	15 32
9/6-32		
KYHÄ		

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myönteittää ra-
porttini n:o 13/1932, joka sisältää:

Espanjan ja Neuvostoliiton taloudelliset
neuvottelut II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän
kunnioitukseni vakuutus.

Liilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen.

Helsinki.

SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

MADRIDI-

RAPORTTI n:o 13.

MINISTERIÖ	
21. 9. 32	13. 32
9/6. 32	

Madridi- ssa 1 p:nä kesä- kuuta 19 32.

Asia: Espanjan ja Neuvostoliiton taloudelliset neuvottelut II.

Edellisen otsikossa mainittuja neuvotteluja koskevan raporttini (n:o 11/32) täydennykseksi, saan kunnioittaen tiedoittaa seuraavaa:

Saamani tietojen mukaan neuvottelut jatkuvat edelleen, mutta tuntuu siltä, että sopimukseen tulee tuottaa paljon suurempia vaikeuksia kuin mitä alkuaan luultiin. Eräät neuvotteluja koskevat informatiot ja lausunnot ovat siksi kiintoisia, että on syytä mainita niistä.

T.k. 26 p:nä julkaisi "Luz", joka aikaisemmissa lausunnoistaan päätellen on ollut neuvottelujen kulusta hyvin informoitu, m.m. seuraavan tiedon: tiedustelunai, että neuvotteluja

Maunten meidän kumasteluunsa, mikä venäläiset kieltäytyvät täyttämästä muutamia petroolinhankintasopimuksen pykäliä, huomauttavat henkilöt, jotka tuntevat tätä sopimusta koskevien neuvottelujen kulun, että sopimus "Campsalle" toimitetun petroolin hinnan suurimman osan sijoittamisesta espanjalaisiin tuotteisiin ja hintojen alentamisesta, milloin meille tehtäisiin sovjetilaisten ehtoja edullisempia tarjouksia, olivat riippuvaisia siitä, sallit-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. .... ll.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... ll.
- 3) Ei tiedoituksiin. .... ll.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... ll.

taisiinکه Madridiin asettaa venäläinen kauppavaltuuskunta ja tunnustaisiko Espanja Neuvostoliiton hallituksen."

En ollenkaan epäile, etteikö tämä tieto voisi olla oikea muistaen Indalecio Prieton, joka sopimuksen teki ensimmäisen tasavaltalaisen hallituksen finanssiministerinä, silloin erittäin myönteisen lausunnon Espanjan ja Neuvostoliiton välisistä suhteista.

Valtioministeriössä on neuvotteluihin suhtauduttu hyvin välilläpitämättömästi ainakin sieltä saamani vastauksien mukaan. Eikä sieltä muut lähetystöjen päälliköt, joiden kanssa olen ollut tämän asian johdosta yhteydessä, ole saaneet sen parempia vastauksia.

Jo ennen edellämainitun "Lux"-lehden lausunnon ilmestymistä olin tiedustellut tilannetta poliittiselta osastopäälliköltä, ministeri López Olivánilta. Hän vastasi, että neuvottelut ovat luonteeltaan enemmän taikka vähemmän yksityisluonteiset ja että valtioministeri ei niihin ota ensinkään osaa. Hänenkin on seurannut neuvottelujen kulkua vain sanomalehdistä. Saman vastauksen hän oli antanut jälkeempään myöskin Ruotsin lähettiläälle. Ja minulle hän myöhemmin vielä sanoi, että Neuvostoliiton tunnustamisesta ei olisi kysymystä.

Valtioministeriön kaupallinen osastopäällikkö, ministeri Calderon taas vastasi tiedusteluuni, että neuvottelujakäy kauppaministeriö ja että valtioministeriöillä ei ole mitään osuutta eikä vastuuta siitä, mitä tapahtuu. Saman vastauksen hän antoi minun kuulteni Jugoslavian lähettiläälle.

Ruotsin lähettiläs taas tiesi, että sovjetin viimeinen vaatimus olisi saada asettaa omat tarkastajansa niihin teollisuuslaitoksiin, jotka valmistavat heidän tilauksiaan. Sille tiedolle en ole saanut vahvistusta, mutta, sikäli kuin se on tosi, se osoittaisi Neuvostoliiton halua saada keinolla millä hyvänsä tänne edustajiansa.

Mainitsen vielä pari lehtilausuntoa. Taloudellinen viikkolehti "Madrid" kirjoittaa neuvotteluista viimeksi ilmestyneessä numerossaan m.m. seuraavaa:

"Myttää siltä, että Neuvostoliiton vaihtuutettu, joka ei hyväksy tavaravaihtoa petroolikontrahdin pohjalla, kuitenkin taipuisi yhteen espanjalaisten ehdotuksista: nim. että yksi kuudesta suuresta ranskalaisesta pankista takaisi toimittamiemme tuotteiden luoton määrän. Asiassa on kuitenkin ilmeisesti toinen vaikeus venäläisten puolelta: Espanja vaatii tästä liiketoimesta tavallisen koron, mutta takasijien Venäjältä vaatima korko on äärimmäisen korkea.

Tähän Neuvostoliiton kannan muutokseen on syytä ensiksi heidän kipeä raaka-aineiden (etupäässä villan, korkin, lyijyn, kuparin ja raudan) tarpeensa; toiseksi meidän halvemat hinnat (!) näille tuotteille, koska tekemällä kaupan tällä tavalla häviävät nykyisin toimivat kaupan välittäjät, Venäjältä ostaa niitä sellaisilta mailta, joille me puolestamme niitä myymme (!); kolmanneksi Espanjan sitoumus ostaa Venäjältä puutavaraa, lintuja ja munia, joita me puolestamme ostamme Venäjältä muiden maiden välityksellä (!). Tämä kauppa voisi merkitä meille muutaman miljoonan säästöllisen vastavaroisuuden parantamista. Koska Venäjä ulkomaankauppa on yhden ainoan neuvottelun kautta.

Jos nämä uudet neuvottelut johtavat hyvään tulokseen, Espanja voi olla varma siitä, että Venäjä ei myy siltä vähittäismaksulla ostamiaan tuotteita käteisellä maansa ulkopuolelle."

"El Sol" taas kirjoittaa v.k. 29 päivä neuvotteluista hyvin arvostellen pääasiallisesti seuraavaa:

"Venäläisten kanssa käytyjen neuvottelujen kuluksa on huomattavissa suunnamuutoksia ja molempipuolisen epäluottamuksen lieventyminen.

Neuvottelujen alku oli selvä ja lupaava: venäläiset ostaisivat meiltä rautaa, malmeja ja korkkia, joiden hinnalla maksaisimme osan heiltä saamastamme petroolista.

Tämä alkuperäinen tiisuna on nyttemmin täysin muuttunut. Ei ole enää kysymys valimoteollisuustuotteista, vaan sinkistä, kuparista, villasta, lyijystä ja korkista ja sitä paitsi venäläiset vaativat kutea aikaisemminkin maksun petroolistaan dollareissa ja odottavat että Espanja myöntäisi heille ostoistaan vähintään suhteettoman suuren 24 kuukauden luoton. Asian tällä asteella ollen sen ratkaisu keskittyy takauskysymykseen. Tässäkin ilmenee si. Venäjällä on kauppataloudellisesti vaikeuksia, mutta on mah-

voittasattomia vaikeuksia, koska ei mikään espanjalainen pankki suostu sitä tekemään, jollei Espanjan pankki rediskonttaa näitä papereita. Toisaalta, jolloin pääasialliset vaikeudet asiassa ovat siis seuraavat:

1) Espanjan teollisuus ei kykene kilpailemaan Ranskan ja Belgian kahtelliteollisuuskseen kanssa mitä hintoihin tulee. Näin ollen venäläisten ostohalun syistä voi arvella yhtä ja toista. maailma mahdollisuudet voisivat valaita ja lupaaviksi. "El Sol" -lehden kaksi päivää. 2) Venäläisten "dumping" on vakava tosi-asia. Ostavat pitkällä luotolla, myydäkseen heti käteisellä tavaran sellaisenaan tai jalostettuna. Venäläisten työläisten kurjat tai ihanne-olot - kuinka niitä kukin haluaa kutsua - tekevät halvan tuotannon mahdolliseksi ja heidän kilpailunsa on maailman haitallinen koko maailmalle ja tuho meidän omat mahdollisuutemme muilla samojen tuotteiden markkinoilla. 3) Makaukysymys. Venäläiset koettavat kiertää tavallisen vastavuoroisuuden periaatteen. Koska Venäjän ulkomaankauppa on yhden ainoan monopolin käsissä, heidän on helppo pakottaa myyjät myöntämään erinomaisen pitkää luottoa, mutta ostajan on maksettava ostonsa käteisellä ja hyvässä rahassa. Tällä politiikallaan he ovat aiheuttaneet erinomaisen suuria vaikeuksia ulkomaisille myyjille samaten kuin niille pankkille, jotka ovat diskontanneet näitä papereita. Italian tapaus on hyvä esimerkki - Italian Venäjälle myöntämät pitkät luotot ovat aiheuttaneet maalle suuria vaikeuksia ja nykyisin ei edes Italian pankki diskonttaa näiden kauppapapereita. Espanjalla voisi käydä samoin. Sanotaan toiselta puolelta, että Venäjä kuitenkin käy kauppaa muiden maiden kanssa, esim. Saksan ja Yhdysvaltojen. Mutta nämä vaativatkin ennen kauppapapereiden päättämistä takuun kultaruplissa.

4) Poliittinen epävarmuus. Neuvostoliiton hyökkävä politiikka on tunnettu ja koko maa (Espanja) pelkää Sovjetin kauppavaltuuskunnan perustamista. Viitaten maassa vallitsevaan levottomuuteen, lehti huomauttaa, että siitä voisi helposti tulla vallankumouksellisen ja kommunistisen propagandan turva ja tyyssija ja mitään varotoimenpiteitä ei olisi riittäviä tämän vaaran torjumiseksi. Venäjällä on kaupparegatioita muissakin maissa, mutta on muis-

tettava että jotkut, kuten Englanti, ovat olleet pakotettu karkoit-
tamaan sen ja toiset ryhtymään jyrkkiin varovaisuus- ja puolustus-
toimenpiteisiin, joissa poliisilla on suuri osa. "

"Madrid"-lehden lausunto on aivan tendenssimäi-
sen suopea neuvotteluille. Puheet Espanjan hintojen halpuudesta, Neu-
vostoliiton ostamista espanjalaisista tuotteista välittäjien kautta
ja päinvastoin osoittavat, että lehden takana olevat piirit koetta-
vat maalata mahdollisuudet kovin valoisiksi ja lupaaviksi. "El Sol"-
lehden kaksi päivää myöhemmin julkaissua kirjoitus osoittaa, kuinka
vähän todellisia mahdollisuuksia on päästä sopimukseen ja että mui-
den maiden esimerkki ei siihen suurestikaan kehoita.

Yksityiseltä taholta kuulin vielä tänään, että
hyväksyttävään takaaajan saanti tuottaisi Neuvostoliitolle vaikeuksia.
Bilbaosta tulevat tiedot kertovat, että rautahankinta on katsottava
jo täysin rauenneeksi, ja sen sijaan lienee mahdollisuutta päästä so-
pimukseen kahden laivan tilauksesta. Vielä on kuitenkin lopullises-
ti mahdotonta sanoa, onnistuuko Banco Exteriorin johtajan Vigurin
viedä nämä neuvottelut positiiviseen tulokseen vaiko ei.

Liisa Basmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. no 14.

Asiainhoitaja Brasmaa.

11/7-32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, heinäkuun 11 p:nä 1931.

N:o 1198/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 23 / 1932		
20/7-32	No	111
RYHMÄ	OSASTO	ALIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini n:o 14/1932, joka sisältää:

Suomalaiset tuotteet Espanjan ulkomaankaupassa v. 1931.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukseni vakuutus.

Vilho Brander

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 14.

Madridi-ssa 11 p:nä heinä kuuta 1932.

Asia: Suomalaiset tuotteet Espan-
jan ulkomaankaupassa v. 1931.

Vuoden 1931 Espanjan kauppatilastossa on ensi kerran vienti ja tuonti laskettu ilmoitettujen arvojen mukaan kultapesetoissa eikä, kuten aikaisemmin, tullihallituksen vahvistamien yksikköhintojen mukaan. Vuoden vientiarvot eivät siten tarjoa mitään vertailumahdollisuutta aikaisempiin vuosiin, mutta antavat sen sijaan Espanjan ulkomaankaupan laajuudesta kuvan, joka vastaa paremmin todellisuutta kuin aikaisemmat numerot.

V. 1931 teki tuonti yhteensä kullan ja hopean tuontia lukuunottamatta 1.175,5 milj. kultapesetaa ja vienti samoin kullan ja hopean vientiä lukuunottamatta 961 milj. kultapesetaa, jolloin tuontiylijäämäksi jää vähän yli 214 milj. kultapesetaa.

Silmäys tuonti- ja vientimääriin osoittaa kaupan tuntuvaa supistumista. Kun tuonti v. 1929 oli 7.1 milj. tonnia, v. 1930: 5.9 milj. tonnia oli se v. 1931 vain 4.7 milj. tonnia. Tuontiryhmistä vain valmiitten valmisteiden ryhmässä on pieni nousu havaittavissa edelliseen vuoteen verrattuna, suurin on vähennys raaka-aineitten ryhmässä. Muutokset vientipuolella ovat vielä huo-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. _____ lle.
2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
3) Ei tiedoituksiin. _____
4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

mattavammat. Kun vientimäärä v. 1929 oli 11.5 milj. tonnia, v. 1930 lähes 10 milj. tonnia oli se v. 1931 vain n.6.7 milj. tonnia. Vähennys on suurin raaka-aineiden ryhmässä, jossa se v:sta 1929 on n. 50 % ja v:sta 1930 lähes 40 %. Myöskin ruokatarpeiden vienti on hiukan taantunut v:sta 1929, enemmän v:sta 1930. Sitä vastoin elävien eläinten vienti on kasvanut, mutta vienti ryhmässä on yleensä niin pieni, että se ei merkitse suuria. Taloudelliseen pula on lyönyt leimansa myöskin Espanjan ulkomaankauppaan, johon lisäksi maassa vuoden kuluessa tapahtuneet suuret poliittiset muutokset eivät tietenkään ole voineet olla painamatta leimaansa.

Tämä riittänee yleisiksi huomautuksiksi Espanjan ulkomaankaupan kehityksestä viime vuonna. Seuraavassa teen äsken ilmestyneen kauppatilaston mukaan yksityiskohtaisen katsauksen suomalaisten tuotteiden asemaan Espanjan tuonnissa v. 1931.

Puutavarat.

Pyöreät pölkkyt ja paalut tavallisesta puusta ja kaivospölkkyt paksuudeltaan 25 cm. (Nimike 99)

	<u>100 kg.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	757.370	12.875.290
1930	580.808	9.873.736
<u>1931</u>	<u>418.954</u>	<u>3.092.109</u>
Portugali	128.238	679.927
Ranska	118.356	589.185
Saksa	79.471	1.133.656
S u o m i	32.525	187.830
Ruotsi	30.100	136.990
Tshekkoslovakia	12.245	182.191
Rumania	6.665	56.161
Puola	6.303	44.107
Hollanti	2.828	48.839
Belgia	1.675	27.193

Tuonti on vähentynyt enin Ranskasta ja Portugalista sekä Italiasta, josta tuonti on tyyten loppunut, jonkun verran myöskin Saksasta; kasvanut se on Tshekkoslovakiasta ja Suomesta, suhteellisesti enemmän ensiksi mainitusta; kokonaan uusia tuontimaita ovat Ruotsi, Rumania ja Puola.

Tavallinen puu lautoina ja lenkkuna paksuudeltaan yli 75 mm; palkit ja rungot sekä laivanrakennuspuu. (Nimike 100)

	<u>m³.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	400.974	42.102.270
1930	312.372	32.799.060
<u>1931</u>	<u>194.896</u>	<u>14.261.972</u>
Ruotsi	73.327	4.998.749
Yhdysvallat	35.711	3.804.209
Fernando Poo	30.178	1.502.543
Jugoslavia	20.174	1.798.646
Ranska	11.431	595.261
S u o m i	11.129	684.769
Portugali	3.011	110.161
Italia	2.449	160.282
Ranskan Afrika S.A.	1.576	87.356
Rumania	1.340	79.574
Puola	1.064	73.476

Tämän lisäksi on pienempiä eriä tuotu m.m. Saksasta (850), Norjasta (810), Venäjältä (449). Vuoden tuonti on kolmanneksen edellisen vuoden tuontia pienempi. Merkille pantavaa on, että vähennyksestä tulee yli puolet n.s. pohjoisen eli kuten täällä sanotaan balttilaisen puutavaran osalle. Tuonti Ruotsista oli n. 40 % ja Suomesta 55 % edellisen vuoden tuontia pienempi. Samoin oli tuonti Italiasta ja Rumaniaasta taantunut sitä vastoin Jugoslaviasta lisääntynyt. Kun vielä niin myöhään kuin v. 1929 sieltä tuotiin tähän nimikkeeseen kuuluvia puutavaroita vain 165 m³ on tuonti kahtena viime vuonna lisääntynyt sieltä huimaavasti. Vuoden 1929 jälkeen esiintyy tilastossa jälleen myöskin Venäjä tuontimaiden joukossa. Kuten alempana huomataan on sieltä tilaston mukaan tuotu muihinkin nimikkeisiin kuuluvia puutavaroita. On käsittelemättömä kuinka se on nykyisten tullien voimassa ollessa yleensä mahdollista.

Sama lautoina ja lankkuina paksuudeltaan
40 mm:stä aina 75 mm:iin. (Nimike 101)

	<u>m³.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	257.514	29.871.624
1930	218.398	25.334.168
<u>1931</u>	<u>145.631</u>	<u>10.483.099</u>
Ruotsi	76.918	4.958.003
Jugoslavia	32.447	2.620.800
Yhdysvallat	17.329	1.697.565
S u o m i	7.670	409.118
Rumania	5.313	372.381
Portugali	2.142	116.775
Italia	1.623	134.512

Tämän lisäksi on tuotu pienempiä määriä Venäjältä (635), Puolasta (570), Ranskasta (337) ja Saksasta (142).

Tässäkin nimikkeessä on tuonti vähentynyt kolmannella osalla edellisestä vuodesta. Absoluuttisesti on Ruotsin osaksi tullut vähennys suurin (lähes 44.000 m³), mutta suhteellisestikin se on tuntuva (36 %); Suomennolle tullut vähennys on jo silmänsäkin tuntuva (yli 17.000 m³), ja suhteellisesti se on vielä huomattavampi, lähes 70 % edellisen vuoden tuonnista. Tässäkin nimikkeessä on Jugoslaviasta tapahtunut tuonti kasvanut edellisestä vuodesta ja lisäys on v:sta 1929 yhtä ilmiömäinen kuin edellisessäkin. Tuonti Venäjältä ja Puolasta on pantava merkille.

Sama lautoina paksuudeltaan aina 40 mm. (Nimike 102)

	<u>m³.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	326.207	35.230.356
1930	266.891	28.824.228
<u>1931</u>	<u>190.696</u>	<u>13.806.268</u>
Ruotsi	81.962	5.162.828
Jugoslavia	35.644	3.055.398
Yhdysvallat	22.139	2.290.480
Ranska	15.235	943.979
S u o m i	15.124	899.142
Portugali	11.557	720.224
Rumania	3.932	359.233
Italia	2.390	190.882

Pienempiä määriä on lisäksi tuotu m.m. Norjasta (808), Venäjältä (723), Puolasta (526) ja Tshekkoslovakiasta (279).

Tuonnin vähennys lähentelee tässäkin nimikkeessä 30 % edellisen vuoden tuonnista. Sen suhteen on tehtävä samat huomautukset kuin edellisen nimikkeekin yhteydessä.

Jugoslavialaisen puutavaran tuonnin lisääntymisen johdosta on huomattava, että se on tapahtunut pääasiassa Italian kustannuksella, sillä melkein samassa suhteessa kuin tuonti Jugoslaviasta on kasvanut, on se vähentynyt Italiasta, niin että tämä seikka ei millään tavalla ole vaikuttanut tuonnin supistumiseen Suomesta.

Tuonti Puolasta on sikäli merkille pantava,

että Puolan ja Espanjan välisen kauppasopimuksen ratifioinnin vii-
pyessä, puolalaisiin tuotteisiin sovelletaan tullitariffin ensi-
mäistä saraketta, minkä luulisi tekevän puutavarain tuonnin sieltä
mahdottomaksi. Mahdotonta ei myöskään ole, että se on Puolan kautta
laivattua venäläistä puutavaraa.

Paperipuita. (Nimike 110)

	<u>Tonnia.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	27.308	1.802.328
1930	26.054	1.719.564
<u>1931</u>	<u>22.830</u>	<u>1.033.141</u>
S u o m i	22.021	1.001.607
Ruotsi	433	19.083
Norja	376	12.421

Suomen ja Ruotsin asema on kolmen vuoden kuluessa
täydellisesti vaihtunut ja Suomi on perinyt Ruotsin aseman. Paperi-
puut tuodaan suureksi osaksi laatikkolautatehtaitten raaka-aineeksi.

Tämän lisäksi on tilaston mukaan Suomesta tuotu
nimikkeessä tynnyrintekijän tarpeet ja laatikkolaudat sekä mäntykim-
met yhteensä 4.500 kg sekä nimikkeessä tavallinen puu sorvattuna tai
veistettynä yhteensä 800 kg. Puuteoksia koskevat tuontinumerot eivät
käy yhteen meidän vientinumeroittemme kanssa, sillä niitten mukaan
vientä on ollut espanjalaisia numeroita huomattavasti suurempi. Suo-
men vientitilaston mukaan vietiin v. 1931 Espanjaan lastuvillaa
28.448 kg., faneeria ja n.s. liimalautoja 1.998 kg., rihmarullia
47.231 kg., puolia 349 kg. ja suksia 34 kg.

Paperiteollisuustuotteet.

Paperiteollisuustuotteista ylittää sekä mekaanisen
että kemiallisen puuvanun tuonti v. 1931 edellisen vuoden tuonnin,
edellinen on melkoisesti v. 1929 tuontiakin suurempi. Valmiin pape-
rin tuonti sen sijaan on edellisistä vuosista taantunut.

Mekaaninen puuvanun. (Nimike 1021)

	<u>100 kg</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	289.064	6.648.472
1930	288.722	6.640.606
<u>1931</u>	<u>360.646</u>	<u>5.428.915</u>

	<u>100 kg.</u>	<u>Ptas.</u>
Ruotsi	238.407	3.714.229
S u o m i	87.650	1.190.353
Norja	28.388	421.865
Saksa	5.118	80.008

Tuonti Ruotsista on lisääntynyt edellisestä vuodesta 3.600 tonnia ja Suomesta saman verran. Oman kauppatilastomme mukaan mekaanisen puuvanun viennin pitäisi olla vieläkin suurempi. Tuonti Norjasta ja Saksasta on pysynyt jokseenkin entisellään.

Kemiallinen puuvanun. (Nimike 1022).

	<u>100 kg.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	792.522	26.945.748
1930	707.278	24.047.452
<u>1931</u>	<u>720.737</u>	<u>17.406.180</u>
Ruotsi	356.825	8.325.198
Liettua	94.755	2.055.018
Saksa	94.480	2.478.262
S u o m i	60.387	1.276.649
Norja	38.696	1.024.095
Tshekkoslovakia	27.453	809.637
Puola	12.852	261.824
Viro	12.830	285.201
Itävalta	6.554	125.648
Yhdysvallat	5.548	328.505
Kanada	5.223	253.544
Ranska	2.740	120.277

On ensinnäkin todettava että Ruotsi on erinomaisen hyvin säilyttänyt kasvaneesta kilpailusta huolimatta hallitsevan asemansa Espanjan selluloosamarkkinoilla. Tuleehan vieläkin puolet Espanjan koko selluloosan tuonnista sieltä. Liettualla on edelleen toinen sija tuontimaiden joukossa, vaikka tuonti sieltä onkin vähentynyt 3.800 tonnilla. Saksa on säilyttänyt kolmannen sijan lisäen samalla vientiä lähes 2.100 tonnilla. Suomi on samoin edelleen neljännellä tilalla tuonnin kasvaessa n. 1.800 tonnilla. Oman tilaston mukaan on tuontimäärä vieläkin suurempi. Tuonti Norjasta ja Tshekkoslovakiasta on entisellään. Huomattavat lisäykset ovat tulleet myöskin Viron (v.1930: 1.523 kwt.), Puolan (v.1930: 2.956 kwt.) ja Itävallan (v.1930: 311 kwt.) osalle.

Eri paperilaaduista on Suomesta tuotu Espanjan tilaston mukaan vain kirjoitus- ja painopaperia, jonka paino on yli 21 gr ja joka sisältää yli 40 % mekaanista puuvanua (Nimike 1027), joka onkin suurin Espanjan paperintuontiryhmistä. Sitä tuotiin

	<u>100 kg.</u>	<u>Ptas.</u>
v. 1929	113.460	6.353.760
1930	91.240	5.109.440
<u>1931</u>	<u>79.812</u>	<u>2.035.339</u>
Norja	49.105	1.163.096
Ruotsi	12.065	354.902
Saksa	9.101	293.429
Tshekkoslovakia	6.310	133.733
S u o m i	3.047	77.462

Norja on edelleen ensimmäisellä sijalla Espanjan paperintuontimaiden joukossa, vaikka tuonti sieltä samaten kuin Saksastakin on vähentynyt n. 1000 tonnilla. Toisella sijalla on nyt Ruotsi Saksan asemesta ja sitten seuraa Tshekkoslovakia, joka ei aikaisemmin ole tänne tuonut sanottavasti paperia, tähän nimikkeeseen kuuluvaa ei ensinkään. Ja sitten seuraa Suomi, jonka sanomalehtipaperinvienti Espanjaan vihdoin pääsi viime vuoden kuluessa hyvään alkuun. Tässä nimikkeessä oli tuonnin lisäys yli 277 tonnia.

Oman tilaston mukaan on tänne lisäksi tuotu seuraavia paperiteollisuustuotteita: kartonkia 1.368 kg., käärepaperia 8.566 kg ja paperia, muunlaista 7.050 kg. Niitä ei ole kuitenkaan mainittu Espanjan kauppatilastossa.

x x x

Espanjan tilaston mukaan on Suomesta tuotu v. 1931 pienempiä eritä myöskin seuraavia tuotteita:

Lasiteoksia 8 kg., ferrosiliciota 52.600 kg., puutervaa 1.200 kg. (oman tilaston mukaan puutervaa 16.985 kg. ja hartsia 8.900 kg.), kalliokalaa 146.100 kg.^{x)}, juustoa 2.724 kg. ja urheilutarpeita 49 kg.

---

x) On merkille pantava, että nyt mainitaan Espanjan kauppatilastossa jo toisen kerran Suomesta tuodun tänne kalliokalaa ja ver-raten huomattavan määrän meidän oloihimme nähden. Ensi kerran se tapahtui v. 1929, jolloin tuonti Suomesta ilmoitettiin 99.200 kg:ksi. Viime vuonna on kauppatilaston mukainen määrä tuotu Santanderin kautta, jonka konsuliraportti sen vahvistaa. Olisiko kysymyksessä joku Norjan kautta tapahtunut vienti, on vaikeata sanoa. Oma kauppa-

Tarkastettaessa edellä esitetyjen numeroitten valossa tuotteittemme asemaa Espanjan markkinoilla, on ensinnäkin todettava, että se epäedullinen suunta, joka jo edellisellä vuonna oli havaittavissa puutavaran vientimme suhteen on edelleen v. 1931 jatkunut. Yhteenselaskettu tuontimäärä Suomesta on kolmessa päänimikkeessä (100 - 102) ollut kolmen viime vuoden kuluessa seuraava:

v. 1929	172.996 m ³
v. 1930	77.357 "
v. 1931	33.923 "

Ruotsilla ovat vastaavat numerot 443.551; 385.990; 232.207. Verratessa Suomen ja Ruotsin tuontinumeroita toisiinsa näemme, että kun tuonti Suomesta oli v. 1931 vain 20 % v:den 1929 tuontimäärästä, oli Ruotsin vastaava osuus yli 52 %. Tapahtunut vähennys pohjoismaisen puutavaran tuonnissa on siten suhteellisesti raskaammin koskenut Suomea kuin Ruotsia.

Kuten edellä jo huomautin, vastaa Jugoslavian osaksi tullut suuri tuonnin lisäys vastaavaa vähennystä Italiasta tapahtuneessa tuonnissa.

Paperiteollisuustuotteiden ryhmässä on kehitys ollut meille edullisempi. Sekä mekaanisen että kemiallisen puuvanun tuonti Suomesta on lisääntynyt ja suomalainen sanomalehtipaperi saanut jalansijan Espanjan markkinoilla. Puuvanukkeen alalla on Ruotsin etumatka edelleen tavaton; samaten Norjalla edelleen johtava asema paperintuonnissa.

---

tilastomme ei siitä kuitenkaan mainitse mitään, mutta siinä ei ilmeisestikään oteta ollenkaan huomioon Petsamon kalanvientiä. Niinpä ei esim. viime vuoden kauppatilastossa ei ainakaan joulukuun kuukausijulkaisussa näytä otetun sitä mukaan vaikka se julkaistujen tietojen mukaan ylitti huomattavasti kauppatilaston koko virallisen kalanviennin. Samalla meidän vientimme Norjaan esiintyy näin todellista paljon pienempänä.

Muuten näyttää, että vientimme Espanjaan alkaisi vähitellen monipuolistua. Olen vakuutettu siitä, että siihen on edelleen mahdollisuuksia, kunhan ne käytetään hyväksi. Työ ei ole tietystikään ilman vaikeuksia, sillä taloudellinen pula ei ole jättänyt Espanjaakaan osattomaksi ja kilpailu on kova. Mutta luulisin olevan syytä edelleen tutkia täkäläisiäkin markkinoita ja niitten tarjoamia mahdollisuuksia.

Liilo Basavaq

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. no 15.

Asiainhoitaja Oksanen.

18/8 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

San Sebastian, elokuun 18 p:nä 1932.

Hotel Continental.

N:o 1392/32.

ULKOAS		VTFF
24/1932		13 32
24/8. 32	NO	111
A	OSASTO	ASIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää ra-
porttini n:o 15/1932, joka sisältää:

Monarkistien vallankaappausyritys Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunni-
oitukseni vakuutus.

Liico Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 15.

San Sebastiani-ssa 18 p:nä elo kuuta 1932.

KILKOASIA		STREPI
24/1932		13 32
24/8.32	No	III
A	OSASTU	ASIA
5	Cg	

Asia: Monarkistien vallankaappaus-
yritys Espanjassa.

Espanjan monarkistien äskettäin toimeenpanema vallankaappausyritys ei tullut suinkaan yllätyksenä. Jo aikaisemmin oli paljastunut monarkistisen oikeiston salahankkeista yhtä ja toista, vieläpä joutunut pidätettäväksikin pienempiä ryhmiä, jotka olivat hautoneet suunnitelmia nykyistä järjestelmää vastaan. Huomatuin niistä oli suunnitelma raivata salamurhaajien avulla tieltä tasavallan presidentti ja nykyinen pääministeri. Keino on peräti espanjalainen, mutta toistaiseksi sitä ei ole vielä tällä kerralla onnistuttu sovelluttamaan käytäntöön.

Aikaisemmat yritykset ovat kuitenkin katsottava pikemminkin yksityisten kiihkoilijaryhmien toimenpiteiksi, joilla ei ole ollut suurempaa merkitystä eikä kantavuutta. Oikeistolehdet ovatkin tavallisesti bagatellisoineet ne ja leimanneet ne "olete-
tuiksi monarkistisalaliitoiksi" ikäänkuin ne eivät olisi edes kuvastaneet sillä taholla vallitsevia mielialoja. Näihin viattomuus-
julistuksiin ei sentään uskonut kukaan. Ja jo pitkin kevättä ja kesää oli ilmassa, että sillä taholla oli tekeillä jotain vakavampaa-
kin. Eikä sitä edes koetettukaan salata. Niinpä kolmatta kuukautta

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- .....
- .....
- .....
- .....
- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

sitten eräs näihin piireihin kuuluva henkilö huomautti minulle, kun oli puhetta siitä, että tasavallan presidentti viettäisi kesänsä entisessä kuninkaallisessa Granjan linnassa, että sitä ennen kyllä tapahtuu jotakin. Se "jotain" siirtyi kuitenkin kuukautta myöhemmäksi, mutta se ei lopultakaan estänyt tasavallan presidenttiä jatkamasta oleskeluaan samassa linnassa. Tiedan, että monet muut diplomaattikunnan jäsenet olivat saaneet samanlaisia viittauksia taikka selvempiä tietoja. Ja hallitus oli niin selvillä valmisteluista Madridissa, että sisäministeri antoi salaliittolaisille tunnustuksen täsmällisyydestä: hyökkäys määrättyjä virastoja vastaan ei myöhästynyt kuin pari minuuttia määrääjasta.

Ei ollut vaikeata muuten^{kaan/}kin havaita, että oikeiston taholla valmistauduttiin hyökkäykseen tasavaltaa vastaan. Lehtien äänensävy ja järjestöjen aktiivisuus osoitti kyllin selvästi, että maaperän muokkaus oli käynnissä. Tyytymättömien joukko oli ja on edelleen huomattavan suuri. Ensinnäkin armeijasta eronneet upseerit ovat tyytymättömiä hallituksen armeijareformiin; sitten katoliselle kirkolle uskolliset sen kirkkopoliittikkaan, maanomistajat tekeillä olevaan agraarireformiin, teollisuus- ja maatalouspiirit vallitsevan talouspulan ja vientivaikeuksien takia j.n.e. Kaiken päällisiksi tuli sitten Katalonian kysymys, jossa hallituksen ja cortesin enemmistön kanta antoi ei yksin Katalonian vaan tasavallan vastustajille aseet nykyisen järjestelmän tuhoamiseksi. Tilanne näytti sitä lupaavammalta, kun osa tasavaltalaisiakin yhdistyi tässä äärimmäiseen oikeistoon. Mitä häikäilemättömminkin se käytti juuri Katalonian kysymystä kiihotusväkineenä herättääkseen laajan hallituksen- ja tasavallanvastaisen mielialan sopivana valmistuksena sille, mikä tuleman piti.

Yllätys sitä vastoin oli, että tämä kymmenkunnan kenraalin johtama "pronunciamento" päättyi niin lyhyeen, Madridissa aivan alkuunsa eikä se Sevillassakaan, jossa tilanne aluksi näytti vakavalta, kestänyt kuin runsaan vuorokauden. Ja mukana oli kuitenkin entisen kuninkaallisen armeijan valiokenraalit, mainitakseni vain nimet Sanjurjo, Barrera, Cavalcanti ja Godet, vii-

meksimainittu vielä tähän kesään saakka yleisesikunnan päällikkö. Että tilanne todella Sevillassa aluksi - ja ainakin täältä San Sebastianista katsoen - näytti vakavalta, osoittaa se, että Ranskan ambassaadi, jolla on parhaat suhteet nykyiseen hallitukseen ja joka tietäkseni on tällä hetkellä parhaiten informoitu tšekäläisistä edustustoista, lähetti viipymättä parhaan miehensä seuraamaan tilannetta Madridissa.

Kenraali Sanjurjon mukanaolo ja johtava asema vallankaappaus Hankkeessa on hiukan oudoksuttava, sillä hänään tavallaan vaikutti ratkaisevasti monarkian kukistumiseen huhtikuun 14 p:nä viime vuonna selittämällä, että hänen johtamansa siviilikaarti ei tulisi ampumaan kansaa. Ja aluksi hän näytti pysyen vanhalla paikallaan vakavasti siirtyneen tasavallan puolelle. Kuluvan vuoden alussa hallitus kyllä katsoi olevansa pakotettu siirtämään hänet lähinnä eräitten vähemmän sopivien lausuntojen takia vaatimattomampaan ja vähemmän vastuunalaiseen toimeen, nim. tullivartioston päälliköksi. Sittemmin hänen nimensä ympärille kietoutui epämääräisiä huhuja tasavaltaisesta diktatuurista, mutta ajasta sinänsä pidettiin mahdottomana eikä siitä kuukausiin puhuttu enää mitään.

Sevillassa antamassaan julistuksessa Sanjurjo vielä alleviivasi sitä, että hän muka ei taistelisi tasavaltaa, vaan nykyistä hallitusta ja cortesia vastaan ja ettei muka olisi ollut tarkoitus palauttaa monarkiaa. Se vähä, mitä hän ehti päästää ilmi hankkeistaan, osoittaa kuitenkin riittävän selvästi, mistä lopulta oli kysymys. Ja kumousyritykseen osallisten luettelo vain vahvistaa sitä. Voi olla, että hän koetti tällä tempulla saada jonkun oikeistotasavaltalaisen eksymään joukkoonsa ja itse hän on jälkeempäin maininnut pyytäneensäkin radikaalien johtajan Lerroux'n kannatusta sitä kuitenkaan saamatta.

Vallankaappausyritys johti Sevillassa ja osittain muuallakin Etelä-Espanjassa sen kukistuttua valitettaviin oman käden tekoihin. Useita oikeistojärjestöjen ja yksityisten henkilöitten taloja poltettiin. Millainen vangittujen kohtalo tulee olemaan, on vielä vaikea sanoa. Johtavat kenraalit saavat kaiketi kuolemantuomion, mutta joutunevat, kuten monet muutkin karkoitettaviksi Af-

rikaan. Ääniä, jotka vaativat heidän teloitustaan, ei myöskään kyllä ole puuttunut. Lisäksi vallankumousyritykseen osalliset joutuvat uuden cortesille jätetyn lakiehdotuksen mukaan korvauksetta menettämään valtiolle maaomaisuutensa. Se tulee olemaan ankara isku niille lukuisille aatelisperheille, joitten jäsenet ovat juttuun sekaantuneet.

Muutenkin monarkistinen liike sai sellaisen koulauksen, että se ei otaksuttavastikaan varsin pian siitä toivu. Sen ensimmäiset ja innokkaimmat ainekset joutuvat nyt pelistä pois ja tulee varmaan kestämään kauan ennenkuin sillä taholla voidaan ajatella - ellei odottamattomia tapahdu - uutta yritystä. Ja jos joskus keinen suurelta osalta epäonnistui sen vuoksi, että monet kannatukseensa luvanneet eivät, hyvin espanjalaisesti kylläkin, täyttäneetkään lupaustaan, niin vielä vaikeampi lienee saada tällaisia horjuvia pelkuriaineksia mukaan enää toisella kerralla.

Tasavalta selviytyi "puhsista" vain vahvistuneena. Se kesti ensinnäkin hyvin tulikokeensa. Armeijakin, kuninkuuden vanha tuki, ei eräitä vähäisiksi katsottavia poikkeuksia lukuunottamatta seurannut vanhoja päälliköitään. Ja toiseksi seurauksena siitä on, että tasavaltalaisten rivit sulkeutuvat jälleen tiiviimin yhteen. Etupäässä Katalonian kysymys näytti hajoittavan niitäkin pahasti. Se seikka, että tämä monarkistien suuri kaappausyritys päättyi näin nolosti, on omiaan osoittamaan, että monarkian kannatus ei ilmeisestikään olekaan niin laaja ja voimakas kuin on väitetty. Ja tietoisuus siitä lisää horjuvissa ja epävarmoissa luottamusta nykyiseen hallitusjärjestelmään. Omalle asialleen ovat Espanjan monarkistit näin aikaansaaneet kaksinkertaisen tappion.

Liilo Pasmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Madridissa olevan poliisilain rap. no 16.

Asiakirjoja Orosessa

8/9 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, syyskuun 8 p:nä 1932.

N:o 1486/32.

25 194 hae	1 32
16/9.32	
5	9

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini n:o 16/1932, joka sisältää:

Espanja ja Neuvostoliiton tunnustaminen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioitukseni vakuutus,

Liljo Hassinen

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 16.

Madridi-ssa 8 p:nä syys kuuta 1932.

25 194 fac.	1-72
16/9.32	
5 02	

Asia: Espanja ja Neuvostoliiton

tunnustaminen.

Ottaen huomioon mikä vaara olisi puutavaranviennillemme, jos Espanja tunnustaisi Neuvostoliiton, katsoin tarpeelliseksi ilmoittaa Ulkoasiainministeriölle t.k. 1 p:nä sähkeessä n:o 38 siitä, että tämä kysymys on täällä jälleen ollut esillä. Sähkeeni täydennykseksi saan kunnioittaen ilmoittaa Herra Ulkoasiainministerille seuraavaa:

Kuukauden vaihteessa tuli odottamatta lehtiin tietoja siitä, että ennen pitkää olisi odotettavissa että Espanja tunnustaisi Neuvostoliiton. Näiden tietojen johdosta sanomalehdet esittivät tiedusteluja valtioministeri Zuluetalle, joka vastatessaan hänelle esitettyihin kysymyksiin ei peruuttanut tietoja, mutta huomautti vain, että kysymys on senluontoinen että Cortesin on se ratkaistava.

Kun t.k. 6 p:nä Cortesissa oli esillä sille jätetty Espanjan diplomaattisen edustuksen uudelleen järjestelyä koskeva lakiehdotus, jonka tarkoituksena on helpottaa diplomaattikunnan puhdistusta tasavallalle vihamielisistä aineksista, kosketeltiin ohimennen kysymystä myöskin Neuvostoliiton tunnustamisesta. Eräs tasavaltalaiseen oikeistoon (radikaaleihin) kuuluva edustaja tiedusteli nim. valtioministeriltä, miksi Neuvostoliittoa ei tunnusteta. Tähän vastasi valtioministeri Zulueta, että sen esteenä ei ole mikään periaatteellinen kysymys; hallitus on pohtinut kysymystä useat kerrat ja ainoa mitä hän tällä het-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

2) Suomen Sahanomistajayhdistys.

kellä voi siitä sanoa on se, että se riippuu myöskin sopivasta tilaisuudesta ja että tunnustamisen hetki ei ole vielä tullut.

Viitaten siihen mitä aikaisemmin olen Espanjan ja Neuvostoliiton välisistä suhteista tiedoittanut vahvistaa tämä vain käsitystäni siitä, että asian hyväksi tehdään työtä. Kuvaavaa on, että nykyisen hallituksen valtioministeri tunnustaa, että esteenä ei ole mitkään periaatteellista laatua olevat epäilykset, vaan että se riippuu yksinomaan sopivasta tilaisuudesta.

Keskustellessani asiasta erään tšekäläisen virkaveljeni kanssa kertoi hän valtioministeri Zuluetaan äskettäin lausuneen hänelle kysymyksestä, että Espanja tuskin voi sitä välttää, jos toisetkin tekevät samoin. Samalla hän oli sanonut, että se on kuin rokotus, joka voi joko onnistua tai epäonnistua. Kertojani lausui, että valtioministeri Zuluetaan lausunto on ymmärrettävä niin, että, jos myöskin Amerikan Yhdysvallat tunnustavat Neuvostoliiton, mistä äskettäin on julkisuudessakin mainittu, ei Espanjakaan voi olla sitä tekemättä, mutta, että se ei tekisi sitä myöskään aikaisemmin. Missään tapauksessa ei tunnustaminen liity äskeisiin neuvotteluihin Espanjan ja Neuvostoliiton välisestä tavaranvaihdosta, sillä ne on katsottava lopullisesti rauenneiksi.

Olen edellä viitannut siihen, että kysymys on meidän puutavaranvientimme kannalta erittäin tärkeä. On nim. hyvin todennäköistä, että, niinpian kuin Espanja on tunnustanut Neuvostoliiton, se tulee peruuttamaan sitä vastaan kohdistetun korotuksen puutavartulleihin tariffin ensimmäisessä sarakkeessa. Saamieni tæetojen mukaan on Sovjetilla jo Barcelonassa uusi edustaja puutavaraansa varten. Näin ollen on odotettavissa, että puutavaramme kohtaavat tækäläisillä markkinoilla uuden, vaarallisen kilpailijan niinpian kuin Espanja on tunnustanut Neuvostoliiton.

Tässä yhteydessä uudistan kunnioittaen pyyntöni saada käytettäväkseni luotettavaa ainehistoa Neuvostoliiton puutavarakaupasta. Kun tästä Ottawan konferenssissa ilmeisesti esitettiin kuvaavia esimerkkejä, olen Montrealin pääkonsulinviraston kautta pyytänyt sitä koskevat asiakirjat.

Vilho Brasana

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cg

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rapo. no 17.

Aasianhoitaja Oksanen.

4/10 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, lokakuun 4 p:nä 1932.

N:o 1590/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 26/1946		
12/10.32		Liit.
RYHMÄ	LUOKKA	ADIA
5	C9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 17/1932, joka sisältää:

Kysymys Neuvostoliiton tunnustamisesta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Liilo Brasmas

K. Herra Opetusministeri,

v. t. Ulkoasiainministeri Antti Kukkonen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 17.

Madridi-ssa 4 p:nä loka-kuuta 1932.

26/10/32			32
12/10-32	10	LII	
RYHMÄ	OSAOTTO	ASIA	
5	09		

Asia: Kysymys Neuvostoliiton tunnustamisesta.

Lähes kuukausi sitten tiedoitin Ulkoasiainministeriölle (vrt. rap. n:o 16/32) otsikossa mainitusta asiasta niiden tietojen johdosta, joita niinä aikoina oli siitä ollut julkisuudessa. Silloin oli tilanne saamieni tietojen mukaan seuraava: Espanjan puolelta ei ole olemassa mitään periaatteellisia esteitä Neuvostoliiton tunnustamiselle, valtioministeri Zulueta oli sanonut, että se on teko, jota Espanja tuskin voi välttää, jos muutkin sen tekevät, mutta että hetki ei ole vielä tullut. Lausunto käsitettiin niin, että Espanjan kanta riippuu lähinnä Amerikan Yhdysvaltain suhtautumisesta kysymykseen.

Kysymys on jälleen tullut nykytärkeäksi lähinnä sen vuoksi, että Neuvostoliiton Pariisissa olevan naftasyndikaatin edustaja Ostrowsky, joka täällä kesällä hommasi tavaran vaihtoa Neuvostoliiton ja Espanjan välillä, mistä aikanani olen Ulkoasiainministeriölle tiedoittanut, on uudelleen oleskellut kymmenkunta päivää Madridissa. Kun sain viikko sitten ensimmäiset tiedot hänen oleskelustaan täällä kerrottiin, että hänellä olisi tällä hetkellä matkassaan uusia positiivisia ehdotuksia Espanjan ja Neuvostoliiton välisten suhteiden järjestämiseksi. Mistään yksityiskohdista ei silloin vielä tiedetty mitään.

On varsin omituista, että tällä kerralla ei lehdistössä ole vielä toistaiseksi kerrottu mitään Ostrowskyn täällä olosta.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

2) Suomen Sahanomistajayhdistys.

Täällähän yleensä kaikki asiat toimitetaan niin nopeasti kuin mahdollista kaiken maailman kuultaviksi. Olisiko tämä lehtien vaihtolo merkki siitä, että hallituspiirit ovat tavallista enemmän kiinnostuneet hänen oleskelustaan täällä? Vaikea sanoa, sillä toisaalta olen kuullut, että useampaan päivään Ostrowsky ei etsinyt välitöntä kontaktia virastojen kanssa, vaan tyytyi ajamaan asioitaan ravintolapöydän ääressä. Sen sijaan Espanjan rajojen ulkopuolella siitä on kerrottu, vieläpä hyvinkin positiivisessa muodossa. Niinpä Ruotsin täkäläinen lähetystö on jo saanut tiedustelun, onko perää tiedoissa, että Neuvostoliiton ja Espanjan välillä olisi odotettavissa ennen pitkää kauppasopimuksen allekirjoittaminen.

Niin pitkällä ei tietojeni mukaan kuitenkaan pitäisi oltaman. Sellaiseen tulokseenhan olisi päästy, muistaen esim. viime kesäiset, sitkeät ja tuloksettomat neuvottelut kauppavaihdon aikaansaamisesta, odottamattoman nopeasti. Tästä tuskin on vielä ollut vakavammin kysymystäkään. Ei myöskään liene nyt - saamieni tietojen mukaan - kysymystä kauppavaihtoa koskevien neuvottelujen uusimisesta. Mutta ei myöskään olla selvillä siitä, mistä tällä kerralla pitäisi neuvoteltaman. Ostrowskyn matka on tällä kerralla verhottu entistä tiheämmällä verholla, jonka läpi ei kuulla paljon mitään.

Olen koettanut ottaa selkoa tilanteesta ja saanut siitä seuraavan selityksen, joka on - yhtä ainoata poikkeusta lukuunottamatta - sopu-soinnussa edellisen, samaa kysymystä koskevan raporttini kanssa:

Ostrowskyn täälläolo asetetaan yhteyteen Neuvostoliiton tunnustamista koskevan kysymyksen kanssa. Siinä suhteessa mainitaan, että Espanjan hallitus olisi tinkinyt valtioministeri Zuluetan edellisessä raportissani mainitsemasta kannasta sikäli, ettei enää odotettaisi mitä muut s.o. Yhdysvallat tulevat asiassa tekemään, vaan että Espanja tulisi siitä riippumatta lähitulevaisuudessa tunnustamaan Neuvostoliiton. Niinikään pidetään todennäköisenä, että Espanja tulisi vielä sitä ennen peruuttamaan tammikuun 24 p:nä 1931 annetun asetuksen, joka koskee tullitariffin puuttavanimikkeiden ensimmäisen sarakkeen tullimäärien korotusta (vrt. raporttini n:o 1/1931, tammikuun 30 p:nä 1931).

Espanjan hallituksen myönteinen suhtautuminen Neu-

vostoliiton tunnustamiseen selitetään lähinnä johtuvan sisäpoliittisista syistä. Ensinnäkin on mahdollista, kuten väitetään, että sosialistien yksi - ja ehkä huomattavin - johtajista, nimittäin Indalecio Prieto, joka tasavallan ensimmäisenä rahaministerinä uudisti Espanjan petroolisolupimuksen Neuvostoliiton kanssa ja joka nykyisen hallituksen yleisten töiden ministerinä kävi kesällä neuvotteluja Ostrowskyn kanssa tavaravaihtosopimuksesta, on tehnyt niin pitkälle meneviä sitoumuksia Neuvostoliiton edustajien kanssa, että niitä ei voida lunastaa vähemmällä kuin sen tunnustamisella.

Äskettäin mainittiin, että nykyisen hallituksen sosialistiset ministerit - Indalecio Prieton ohella opetusministeri Fernando de los Rios ja sosialiministeri Largo Caballero - tulisivat eroamaan niin pian kuin ensi vuoden budjetti on valmiina. Ministerineuvoston presidentti Azaña asettui kuitenkin sen jälkeen pitämässään suuressa puheessaan puolustamaan vasemmistokokouksen jatkamista, minkä kannan Indalecio Prieto heti sen päälle kiirehti tunnustamaan oikeaksi. Nyt pidetään hyvin todennäköisenä, että yksi sosialistien hallitukseen jäämisen ehtoja on juuri kysymys Neuvostoliiton tunnustamisesta.

Tällä tavalla selitetään tilanne diplomaattipiireissä.

Puutavarainimportöörien taholla ei Neuvostoliiton tunnustamisesta yhtä vähän kuin puutavaratullien alentamismahdollisuudesta tiedetä mitään sillä taholla tekemiäni tiedustelujen mukaan. Sen sijaan kerrottiin, että liikkeellä on kylläkin ollut huhuja puutavarain tuonnin kontingentoimisesta, mutta että nekin tiedot oli importöörien liiton johtokunnan äskettäin pidetyssä kokouksessa todettu olevan kaikkea perää vailla.

Tässä yhteydessä minulle lisäksi kerrottiin, että viime aikoina New Yorkin, Lontoon ja Pariisin suurfinanssiipiirit olisivat alkaneet aktionin lopettaakseen luotonsaantimahdollisuudet Neuvostoliitolta ja että tästä toiminna olisi jo ollut erimäisiä merkkiä ja tuloksia näkyvissä. Kertojani sanoi tietonsa olevan lähteestä, joka tähän asti on osoittautunut erittäin luotettavaksi. Hänelläkään ei tästä toiminnasta vielä ollut yksityiskohtaisempia tietoja. Olen

katsonut kuitenkin tarpeelliseksi mainita tästä siltä varalta, että siitä olisi Ulkoasiainministeriölle tullut tietoja myöskin muualta.

- - -

Sen jälkeen kuin edellä oleva jo oli kirjoitettu tapasin Valtiomministeriön poliittisen osaston päällikön tehtäviä hoitavan Sr. Castillon. Tiedustelin häneltä Ostrowskyn matkan tarkoitusta sekä tulisiko Espanja ennenpitkää tunnustamaan Neuvostoliiton. Castillo vastasi, että Ostrowsky on täällä puhtaasti liikeasioissa ja että Neuvostoliiton tunnustaminen ei ole kysymyksessä. "Nyt vielä vähemmän kuin aikaisemmin", sanoi hän tarkemmin kuitenkin selittämättä miksi näin. Saamani vastaus ei ole sopusoinnussa ministeri Zuluetan kuukausi sitten antaman lausunnon kanssa. Mutta Valtiomministeriössä hän on saanut tottua tällaisiin selityksiin.

Uuno Paasinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. 18.

Asiainhoit. Orosmaa.

4/xi 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, marraskuun 4 p:nä 1932.

N:o 1808/32.

28/11/32		
11/XI-32		11/32
RYHMÄ	LUOKA	ADIA
5	9	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 18/1932, joka sisältää:

Suomalaisten puutavaralastien pidätykset Espan-
jassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Liisla Basuena

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 18.

Madridi-ssa 4 p:nä marraskuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
28 1932		
"X" 32		
RYHMÄ	LAJIT	ASIA
5	09	

Asia: Suomalaisten puutavaralastien pidätykset Espanjassa.

Vaikka äskeiset Valenciassa, Gandiassa ja Deniassa tapahtuneet suomalaisten puutavaralastien pidätykset ovatkin nyttemmin selvinneet, saan kunnioittaen ilmoittaa Ulkoasiainministeriölle täydennyksenä niitä koskeviin sähköisiin vielä seuraavaa:

Kuten lähetystön sähköissä jo on tiedoitettu, antoi p.o. toimenpiteisiin aiheen AB. Söderlund & Rodesin tšekäläisen edustajan Evaristo Rodesin menettely, kun hän mainostaessaan tavaraansa oli ilmoittanut liiketuttavilleen lähettämässään painelussa kiertokirjeessä myyvänsä venäläisiä kaivospylväitä (rollizoa de pino ruso) "naurettavilla hinnoilla" (precios irrisorios). Uusi esimerkki kaiken venäläisen täällä nykyisin nauttimasta arvosta ja suosiosta. Kun tällaista puutavaraa näillä seuduilla käytetään etupäässä raaka-aineena laatikkolautatehtaissa kilpaillen siten m.m. kotimaisen espanjalaisen puutavaran kanssa, on ilmeistä, että tällainen menettely antoi aiheen ilmiantoon että kyseessä oli venäläinen dumppausyritys.

Evaristo Rodesin lähetystölle lähettämistä papereista käy selville, että s/s Wilke, jonka osa lastia pidätettiin Valenciassa, oli ahtanut Kemissä osan Metsähallitukselta, osan Metsänomistajain Metsäkeskukselta ja osan Torasjoen Sahaosakeyhtiöltä. Toiminimi Garcia del Moralin Metsähallitukselta ostamat erät pidätettiin Deniassa ja Gandias-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

sa. Samanlaisen kohtalon alaiseksi joutui myös s/s Dianan Haaparannasta ottama lasti Valenciassa.

Kuten jo sähkeissäni olen Ulkoasiainministeriölle tiedoittanut olivat laivojen kaikki edellämainittuja lasteja koskevat paperit kunnossa. Siitä huolimatta olisi mielestäni vielä kiinnitettävä huomiota AB. Söderlund & Rodesin laivauksiin, sillä toiminimen menettely on ollut sellaista, että on saatava varmuus ja täysi selvyys siitä, että se epäily, jolla suomalaisiin laivapapereihin on täällä suhtauduttu, on aiheeton ja että näissä lasteissa ei todellakaan ole ollut venäläistä tavaraa. Osoitukseksi siitä, kuinka arkaluontoisiksi nämä tapaukset katsotaan, mainitsen, että Ruotsin lähettiläs, ministeri Danielsson kertoi pyytäneensä ottamaan selkoa s/s Dianan lastista, jotta Ruotsin osalta voitaisiin puhdistautua kaikista epäluuloista.

Mitä AB. Söderlund & Rodesin laivauksiin tulee, niin olisi niiden suhteen pantava toimeen samanlainen tutkimus, ^{Toiminimen} täällä olevan edustajan ilmoituksen ja kirjettä seuranneitten laivauspaperien mukaan s/s Wilke oli ahtanut Kemissä, paitsi Metsähallituksen myymää erää - 936^{mm}³ - kaivospylväitä, myös toiminimiltä Torasjoen sahasaakeyhtiö, Sortavala, 27,266 std. ja Metsänomistajain Metsäkeskus OY. 15,995 std. sahattua puutavaraa. Mistä satamista ne kolme p.o. toiminimen lastia on otettu, jotka Ulkoasiainministeriön sähkeen mukaan ovat matkalla, ei ole lähetystön tiedossa.

Tässä yhteydessä saan vielä mainita seuraavaa. Eilen kutsui Valtioministeriön kaupallisen osaston päällikkö, ministeri Calderon minut luokseen. Hän tahtoi ensinnäkin virallisesti ilmoittaa tullihallituksen järjestäneen p.o. asian, mutta samalla hän lisäsi, että Espanjan viranomaiset eivät voi olla kiinnittämättä huomiota siihen seikkaan, että suomalaisia kaivospylväitä myydään cif Espanjan satama 42:- ptas. kuutiometri silloin kuin vastaava puutavara täällä tuotantopaikoilla tulee maksamaan 60:- ptas. kuutiometri. On selvää - huomautti hän - että espanjalaiset tuottajat ovat tämän johdosta hälyytetyt, sillä niitten on mahdotonta kilpailla sellaisten hintojen kanssa. Hän ei sanonut suoraan, mutta hänen samansa on ymmärrettävä huomautukseksi siitä, että he katsovat tällaisia hintoja

dumpingmyynniksi, joka voi antaa aihetta suojelustoimenpiteisiin. Olen toisessa yhteydessä tiedoittanut Ulkoasiainministeriölle jo eräästä tähän viittaavasta Espanjan hallituksen suunnitelmasta, joka koskee erikoisen komitean asettamista puutavaran tuontia ja tuotantoa tutkimaan.

Uuno Basmaa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 69.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. no 19.

Asiainhoitaja Orasmaa.

16/11-32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, marraskuun-15 p:nä 1932.

N:o 1840/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
29/11/1932		
23/11-32	?	—
RYHMÄ		ALIA
5.	89.	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 19/1932, joka sisältää:

Suomalaiset tuotteet Portugalin ulkomaankaupassa
v.1931.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Kiilo Pasmaa

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 19.

Madridi-ssa 15 p:nä marraskuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
29 / 194 Sal. 1932		
23/11-32 - Lit -		
RÄHMÄ	ALUE	ALUE
5.	89.	

Asia: Suomalaiset tuotteet Portu-
galin ulkomaankaupassa v.1931.

Kuten tunnettua allekirjoitettiin Suomen ja Portugalin välinen kauppasopimus monien epäonnistuneitten yritysten jälkeen vihdoinkin v.1930 ja tuli voimaan vielä samana keväänä. On vaikea sanoa missä määrin se ehti enää sinä vuonna vaikuttaa elvyttävästi Suomen ja Portugalin välisiin kauppasuhteisiin. Tuskin erehtynen otaksuessani, että sen pääasiallinen merkitys sinä vuonna rajoittui lähinnä ehkäisemään Portugalin saman vuoden alussa toimeenpaneman tullikorotuksen haitallisen vaikutuksen vientiimme, lähinnä puutavarain vientiin. Vuosi 1931 on näin ollen ensimmäinen kokonainen vuosi, jonka kuluessa tämä kauppasopimus on ollut voimassa ja ehtinyt vaikuttaa vientiimme hyväksi. On sen vuoksi tavallista mielenkiintoisampaa tarkastaa tässä mielessä suomalaisten tuotteiden asemaa Portugalin ulkomaankaupassa v.1931. Tarkastelu on suoritettu Portugalin virallisen tilaston nojalla.

Aluksi kuitenkin muutama sana Portugalin ulkomaankaupan kehityksestä kolmen viime vuoden kuluessa. Virallisen kauppatilaston mukaan ovat tuonti- ja vienniarvot olleet seuraavat:

<u>Tuonti</u>	v.1929	2.869,9	milj.	esc.
	1930	2.701,7	"	"
	1931	2.010,0	"	"
<u>Vienti</u>	v.1929	1.434,5	milj.	esc.
	1930	1.239,3	"	"
	1931	1.087,7	"	"

Näemme, että tuonti on v:sta 1929 vähentynyt n. 86C milj.

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....

escudoa ja vienti n. 350 milj. escudoa. Tuonti on siten vähentynyt vielä enemmän kuin vienti. Seurauksena tästä on, että Portugalin kauppapatsa on tuntuvasti parantunut. Vajaus, joka vielä v.1929 - Portugalin kauppapatsa on yleensä ollut ylivoimaisesti tuontivoittainen - oli n.1.435 milj. esc., väheni v.1931 n. 923 milj. escudoon.

Mitä Suomen ja Portugalin väliseen kauppaan tulee, on tuonti Suomesta Portugalin tilaston mukaan ollut näinä vuosina seuraava:

v.1929	2.465.530	esc.
1930	2.410.598	"
1931	2.670.000	"

Ottaen huomioon, että tuonti Portugaliin on kolmen viime vuoden kuluessa, kuten edellä huomautin, huomattavasti taantunut - mikä seikka ei ole esim. ollut vaikuttamatta m.m. tuontiin muista pohjoismaista x) - voidaan tulosta sikäli pitää tyydyttävänä, että tuonti Suomesta, päinvastoin kuin monesta muusta maasta, ei ole ainoastaan säilynyt entisellään, vaan vieläpä hiukan nousnutkin. Tulos on sitä merkittävämpi kun näinä vuosina sahatun puutavaran tuonti Portugaliin on melkoisesti vähentynyt. V.1929 sitä tuotiin 26.789 kuutiometriä, v.1930 oli vastaava luku 17.062 ja v.1931 enää vain 10.698. Tästä vähennyksestä ei pohjoismaisen puutavarakaan ole jäänyt osattomaksi, vaikka vähennys siinä onkin suhteellisesti pienempi kuin muun sahatun puutavaran tuonnissa. Meille edullinen tulos johtuu näin ollen kokonaan siitä, että paperiteollisuutemme tuotteet ovat näinä vuosina päässeet Portugalin markkinoille saavuttaen siellä lyhyessä ajassa jo niin huomattavan aseman, että ensi sija viennissämme Portugaliin ei enää kuulu puutavaroille vaan paperiteollisuustuotteille. Kehitys on aivan luonnollinen, sillä Portugalin tuonnissa paperiteollisuustuotteilla on muutenkin

---

x) Tuonti Ruotsista (milj. esc.:ssa) v.1929: 12.880; v.1930: 16.035,5 ja v.1931: 11.336,1; tuonti Norjasta v.1929: 82.044,8; v.1930: 77.507,2 ja v.1931: 42.962; tuonti Tanskasta v.1929: 19.906,5; v.1930: 10.038,9 ja v.1931: 8.881,5.

tuntuvasti tärkeämpi asema kuin puutavaroilla.

Tarkastettaessa yksityiskohtaisesti Portugalin tuontia v.1931 on vientituotteimme asema siinä seuraava:

Puutavarat:

Sahattu puutavara, 75 mm paksumpi, vähintään 25 cm leveä.

	<u>m³</u>	<u>esc.</u>
v.1929	9.040	3.608.165
1930	7.264	3.869.073
<u>1931</u>	<u>3.109</u>	<u>1.701.917</u>
Brasilia	853	
Yhdysvallat	703	
Ruotsi	487	
S u o m i	447	
Saksa	237	
Italia	149	

Tässä nimikkeessä on tuonti kolmessa vuodessa vähentynyt melkein kolmanteen osaansa. Vähennys on tuntuva myös pohjoismaisen puutavaran tuonnissa. V.1929 sitä tuotiin yhteensä 1640 kuutiometriä, siitä Ruotsista 967 ja Suomesta 673. V:ilta 1930 olivat vastaavat luvut 2553, 2085 ja 468. Vähennys on siten lähinnä koskenut Ruotsia.

Sahattu puutavara, 75 mm paksumpi, alle 25 cm leveä.

	<u>m³</u>	<u>esc.</u>
v.1929	7.801	2.176.067
1930	7.777	3.296.223
<u>1931</u>	<u>6.196</u>	<u>2.515.480</u>
Ruotsi	3.118	
S u o m i	2.248	
Saksa	306	
Brasilia	222	
Kanada	115	
Suurbritannia	110	

Tuonnin vähennys tuntuu myöskin tässä nimikkeessä, johon pääasiallisesti kuuluu pohjoismaista puutavaraa, vaikkakaan ei niin suuressa määrin kuin edellisessä. Onpa pohjoismaisen puutavaran osa viime vuonna suurempikin kuin v.1929, mutta pienempi kuin v.1930. V.1929 tuotiin Portugaliin tähän nimikkeeseen kuuluvaa puutavaraa yhteensä 4.323 kuutiometriä, siitä Ruotsista 1.637 ja Suomesta 2.686 kuutiometriä, vastaavat luvut vuodelta 1930 ovat 6.140, 3.644 ja 2.496.

Sahattu puutavara, paksuus 35 mm:sta 75 mm:iin.

	<u>m³</u>	<u>esc.</u>
v.1929	3.948	1.998.994
1930	2.021	1.254.468
<u>1931</u>	<u>1.393</u>	<u>865.695</u>
Saksa	396	
Yhdysvallat	335	
Kanada	218	
Ruotsi	156	
Brasilia	148	
Englanti	122	

Tässä nimikkeessä on tuonti supistunut v.1931 kolmanneksen v:den 1929 tuonnista. Kahden viime vuoden kuluessa ei Suomesta ole tuotu ensinkään tähän nimikkeeseen kuuluvaa puutavaraa. V.1929 tuotiin Suomesta 275 kuutiometriä ja Ruotsista 2.130 kuutiometriä. V.1930 oli tuonti Ruotsistakin supistunut 103 kuutiometriin.

Muista maahantuoduista puutavaralajeista on huomattava seuraavat, vaikka niitä ei tuotukaan Suomesta:

Sahattua puutavaraa, jonka paksuus on 15 - 35 mm tuotiin yhteensä 3.802 m³ etupäässä Englannista (1.117 m³) ja Saksasta (935 m³). Samoin sahattua puutavaraa, jonka paksuus on alle 1 mm tuotiin yhteensä 13.317 kg etupäässä Ranskasta (10.905 kg).

Kimpiä tuotiin yhteensä 9.592.249 kg pääasiallisesti Italiasta, Yhdysvalloista, Espanjasta ja Brasiliasta.

Pelkkoja ja lehtereitä tuotiin yhteensä 5.439 kpl., niistä 4.873 kpl. Saksasta.

Puun runko-osia tuotiin yhteensä 11.886.855 kg etupäässä Brasiliasta, Puola-Danzigista ja Saksasta.

Tulitikkuihin ja tulitikkurasioidiin käytettävää leikattua puuta tuotiin yhteensä 876.842 kg, arvo 2.353.400 esc. Sitä tuotiin Suurbritanniasta 436.979 kg, Latviasta 224.429 kg, Saksasta 122.949 kg, Puola-Danzigista 39.350 kg, Neuvostoliitosta 31.215 kg ja Ranskasta 21.920 kg.

Erikseen mainitsemattomia puuteoksia tuotiin yhteensä 130.192 kg. Niitten joukossa oli myöskin 4 kg Suomesta.

Paperiteollisuustuotteet.

Paperivanuketta, mekaanista ja kemiallista, tuotiin Portugaliin

	<u>kg.</u>	<u>esc.</u>
v.1928	5.284.081	6.139.101
1929	6.156.767	7.487.200
1930	7.179.319	8.664.858
<u>1931</u>	<u>5.825.022</u>	<u>6.068.240</u>
Ruotsi	2.796.549	
Suurbritannia	828.390	
S u o m i	779.885	683.090
Norja	772.160	
Saksa	550.126	
Belgia	36.124	
Ranska	31.468	
Espanja	30.320	

V.1931 paperivanukkeen tuonti Portugaliin oli jonkun verran pienempi kuin kahtena edellisessä vuonna, mutta suurempi kuin v.1928.

Tuonti Suomesta on huomattavasti lisääntynyt. V.1928 tuotiin Suomesta vain 61.171 kg.; v.1929: 811.318 kg. ja v.1930: 945.749 kg.

Päätuontimaat ovat olleet Ruotsi, Saksa ja Norja sekä viimeisinä vuosina myös Suomi, joka on vähitellen päässyt sekä Saksan että Norjan edelle. Viime vuonna Suurbritanniasta tapahtunut melkoisen suuri tuonti on ollut tietenkin poikkeuksellinen.

Sanomalehtipaperia tuotiin yhteensä

	<u>kg.</u>	<u>esc.</u>
v.1929	8.215.350	10.603.436
1930	9.660.603	11.858.531
<u>1931</u>	<u>7.847.327</u>	<u>9.160.260</u>
Saksa	6.119.995	
S u o m i	790.831	861.200
Norja	459.683	
Ruotsi	245.650	
Belgia	79.470	
Hollanti	75.815	
Eesti	53.592	

Sanomalehtipaperintuonti on v.1931 ollut jonkun verran pienempi kuin edellisinä vuosina. Vähennys on edellisestä vuodesta n. 1.800 tonnia ja v:sta 1929 n. 400 tonnia.

Mitä tuontiin Suomesta tulee, niin on siinä tapahtunut nopea ja merkillepantava kehitys. Vielä v.1928 ei Suomesta tuotu yhtään sanomalehtipaperia Portugaliin. V.1929 pääsi tuonti alkuun ollen

18.369 kg. Seuraavan vuonna se oli jo hiukan suurempi, nim. 23.979 kg, kunnes viime vuonna vienti nousi 790.831 kg, millä määrällä Suomi saavutti toisen sijan tuontimaitten joukossa. Saksa näyttää siellä edelleen hallitsevan markkinat. Vain Norja on sen rinnalla esiintynyt parempana kilpailijana (esim. v.1930: 3.850 tonnia), mutta tuonti sieltä on taantunut.

Pahvia ja kartonkia tuotiin v.1931 yhteensä 1.377.589 kg, arvo 2.685.215. Tuonti jakautui eri maitten osalle seuraavasti:

Hollanti	738.905 kg
Saksa	514.165 "
Belgia	50.297 "
Suurbritannia	22.965 "
Ranska	14.985 "
Espanja	9.379 "
Ruotsi	8.576 "
S u o m i	6.256 "

Teknillisiä ja muita erikseen mainitsemattomia papereilaleja tuotiin yhteensä 1.180.419 kg., arvo 5.767.803 escudoa.

Tuonti jakaantui eri maitten osalle seuraavasti:

Saksa: 563.763 kg.; Hollanti: 171.118 kg.; Suurbritannia: 110.851 kg.; Ruotsi: 84.896 kg.; Belgia: 81.248 kg.; Norja: 44.584 kg.; Espanja: 41.598 kg.; Ranska: 26.467 kg.; Yhdysvallat: 16.407 kg.; S u o m i : 12.285 kg.; Italia: 8.613 kg.

x x x

Tämän lisäksi Portugalin kauppatilaston mukaan mainitaan v.1931 Suomesta tuoduksi m.m. seuraavia tavaroita ja tuotteita:

Asbestia 28.356 kg. (koko tuonti 80.117 kg.); säkkejä ja tavaranteitteitä 12.204 kg.

Puutervaa ei sitä vastoin v.1931 ole Suomesta tuotu lainkaan, edellisenä vuonna sitä oli tuotu Suomesta 8.940 kg. V.1931 tuotiin puutervaa Portugaliin yhteensä 531.426 kg., siitä Saksasta 243.802 kg., Ruotsista 161.907 kg., Puola-Danzigista 41.783 kg. ja Englannista 30.131 kg.

Turkiksia ei myöskään viime vuonna tuotu Suomesta Portugaliin. Edellisenä vuonna niitä oli tuotu Suomesta 559 kg. Varmaankin siitä tuonnista oli jäljellä m.m. se komea ketunnahka, jonka itse satuin näkemään viime keväänä Finlandia-merkillä varustettuna riippuvan Lisboan pääkauppakadun suurimman turkiskaupan ikkunassa.

Viito Pasanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. no 20.

Asiantuntij. Osasto.

22/xi 1932

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Vide: H.V.
Madrid, marraskuun 22 p:nä 1932.

N:o 1869/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
30/1932	32
5/12.32	3
5	9

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 20/1932, joka sisältää:

Suomalaisten puutavaralastien pidätykset Espan-
jassa II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Kiilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 20.

Madridi-ssa 22 p:nä marraskuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
20/1932		
5/12-32	3	151
RYHMÄ		
5	C9	

Asia: Suomalaisten puutavaralasti-
en pidätykset Espanjassa II.

Edellisen kuluvan marraskuun 4:lle päivätyn tätä asiaa koskevan raporttini n:o 18/32 lisäksi pyydän kunnioittaen mainita siitä Herra Ulkoasiainministerille vielä seuraavaa:

T.k. 18 p:nä lähetystö sai sähkeen Valenciasta, että tulliviranomaiset kieltäytyvät alkuperätodistuksista huolimatta luovuttamasta s/s Massilian lastista 547 kuutiometriä sahattua puutavaraa ostajille. Puutavaran laivaaaja oli Diesen Wood Cå ja laiva oli ottanut lastin Koivistolta. Ajan voittamiseksi lähetin lähetystön kanslistin, maisteri Hjeltin suoraan päätullihallitukseen puhumaan uudelleen asiasta, jonka edellisen tapauksen johdosta jo olisi pitänyt olla selvä. Tullihallitus lupasi heti antaa vapautusmääräyksen Valenciaan sekä yleiset ohjeet olla pidättämättä lastia, milloin alkuperätodistukset ovat kunnossa. Samalla maisteri Hjeltille huomautettiin, että tullihallitus saa jatkuvasti ilmiantoja, että Suomesta tuleva puutavara on peräisin Venäjältä.

Vähän tämän tapauksen jälkeen eräs tšekäläisistä kauppattasheoista tiedusteli minulta tapausta ja kertoi saaneensa sellaisia informatioita, että on syytä epäillä Sovjetin sormien olevan pelissä mukana, tarkoituksella häiritä lähinnä meidän myyntimahdollisuuksiamme täällä. Olen pyytänyt häneltä tarkempia tietoja asiasta, mutta en ole

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

vielä niitä saanut.

Osoitukseksi siitä kuinka suurta huomiota tämä kysymys on täällä herättänyt mainitsen vielä, että asia on ollut esillä myöskin cortesissa. Lehdissä siitä ei ole mainittu, mutta cortesin pöytäkirjojen mukaan t.k. 3 p:vän istunnossa galicialaisiin kuuluva edustaja Suarez Picallo oli esittänyt sekä finanssi- että maatalousministeriölle kysymyksen ulkomaalaisen puun tuonnista Espanjaan. Hän huomautti m.m., että Valenciasta ja Barcelonasta saapuneiden tietojen mukaan Espanjaan on tuotu suuria määriä puutavaraa, jonka pitäisi olla suomalaista, mutta joka voi olla myös peräisin muualta erään toisen maan dumping-suunnitelmien kanssa sopusoinnussa, maan, joka tunnetulla sopivaisuudella on tehnyt itsensä maailmassa tunnetuksi tunkeutumalla maailman markkinoille halpahintaisilla tuotteillaan. Samassa yhteydessä hän esitti viranomaisille pyynnön ottaa selkoa, onko kyseessä oleva puutavara todella peräisin Suomesta vai muusta maasta, jota hän ei erikoisista syistä tahtonut mainita, mutta joka on valmis valtaamaan markkinat, kuten se jo on vallannut tuotteineen toisetkin markkinat.

Huomatakseni tähän tiedusteluun ei vielä ole annettu vastausta. Muuten Galicia on Espanjan metsärikkaimpia maakuntia, joten sikäläisen edustajan kysely on ymmärrettävissä.

Olen pyytänyt tarkempia tietoja tarkistaakseni edellisessä tätä asiaa koskevassa raportissani mainitsemani valtioministeriön kaupallisen osastopäällikön esittämät tiedot suomalaisen ja espanjalaisen puutavaran hintojen välillä olevasta erosta, sillä on syytä epäillä, että tässä suhteessa levitetään vääriä tietoja, ja puuttuakseni asiaan, mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi.

Liis Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: G.

ASIA:

Meridissa olevan lähetyksen kapp. nro 21.

Asiainhoitaja Orasmaa.

26/xi 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, marraskuun 26 p:nä 1932.

N:o 1948/32.

ULKOAI	SI	1932
5/12.32		
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 21/1932, joka sisältää:

Herriot'n käynti Espanjassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Luis Rosales

K. Herra Ulkoasiainministeri,

Vapaaherra A. S. Y r j ö - K o s k i n e n ,

H e l s i n k i .

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 21.

Madridi-ssa 26 p:nä marras kuuta 19 32.

VIKKO-AMMUNTERIO		
31/12/32		
5/12-32	3	32
5	Cg	

Asia: Herriot'in käynti Espanjassa.

Ranskan konseljipresidentin ja ulkoasiainministerin Herriot'n tämän kuun alussa tapahtunut vierailu Madridissa on antanut sekä ennen että yhä vielä matkan jälkeinkin aihetta suurpoliittiseen kannunvalantaan, johon etenkin italialaiset ja eräät englantilaiset lehdet ovat ottaneet osaa. On puhuttu ja huhuttu matkan sotaisista tarkoituksista, Balearien saarista Ranskan laivaston tukikohtana, Välimeren Locarnosta ja Ranskan mahdollisuuksista kuljettaa tarvittaessa afrikalaisia joukkojaan Espanjan kautta siinä tapauksessa, että Välimeri osoittautuisi tällaiseen siirtoon vähemmän turvalliseksi.

Missä määrin nämä huhut ja väitteet ovat olleet oikeutettuja taikka epäoikeutettuja, on tällä hetkellä vaikea mennä sanomaan. Ryhtymättä arvailemaan puoleen taikka toiseen pyydän seuraavassa vain saada kunnioittaen mainita Teille, Herra Ministeri, eräistä huomioista, jotka ovat omiansa täydentämään vierailusta annettuja tietoja.

Herriot'n tulosta oli jo pitkin vuotta ollut tšekäläisissä lehdissä ennakkouutisia, mutta ne peruutettiin aina, kunnes matkasta vihdoin tuli tosi. Muodollisena aiheena käyntiin oli Ranskan hallituksen myöntämän kunnialegionan suurristin jättäminen tasavallan presidentille. Vierailun kestäessä Herriot lisäksi allekirjoitti kolme Espanjan ja Ranskan välistä sosialista sopimusta. Niistä ei ollut ai-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

kaisemmin tietävästi ollut puhetta. Nyt ne sopivat hyvin virallisiin selityksiin matkan rauhanomaisesta tarkoituksesta. Ja Espanjan vasemistolehdet käyttivät niitä tietenkin heti hyväkseen osoittaakseen sotaisten huhujen levittäjille, kuinka perusteellisesti ne olivat erehtyneet.

Tämä voi olla kaikki totta. Onhan mahdollista, että Herriot todella ei ole tarkoittanut matkallaan muuta kuin tehdä kohteliaisuuskäynnin nuoren veljestasavallan pääkaupunkiin ja osoittaa ystävällisen, rohkaisevan eleen sen nuorelle demokratialle. Se selitys soveltunee hyvin yhteen Herriot'n ehkä hieman tunteellisuuteen taipuvaisen luonteen kanssa. Jos vierailun kestäessä puhuttiin myöskin vähän asiaa, niin sehän on luonnollista. On kuitenkin pantava merkille, että ei ainakaan minkään virallisen ja epävirallisen tiedon mukaan ole puhuttu siitä, mistä olisi luullut puhuttavan ja kuten esim. Pariisista käsin edellytettiin, nim. Espanjan ja Ranskan välisistä kaupasuhteista, joille Ranskan kontingentointi on antanut pahan kolauksen.

Toisaalta ei ole myöskään kokonaan ihmeteltävä sitä seikkaa, että matka on antanut aihetta kaikenlaisiin huhuihin. Voidaan kysyä, oliko kaikki se, millä matka perusteltiin, riittävä syy siihen kesken kamarin istuntokauden, kesken aseriisunta- y.m. suurten ja tärkeitten kansainvälisten kysymysten käsittelyä? Ja epäilijöille on antanut vettä myllyyn vielä se seikka, että Espanjan hallitus kaikesta pasifismistaan huolimatta pyytää ensi vuoden budjettiesityksessään huomattavia lisävaroja armeijaa ja laivastoa varten ja että on päätetty m.m. ryhtyä linnoittamaan Balearien saarilla (Minorca) olevaa oivallisuudesta tunnettua Mahonin satamaa, joka jo ennestäänkin on ollut linnoitettu, mutta jonka linnoitukset on päästetty rappeutumaan.^{x)} Vielä on huomattava, että Espanjan entinen suurlähettiläs Pariisissa ja ent. valtioministeri Perez Caballero "La Epoca"-lehdessä julkaise-

---

x) Tässä yhteydessä on syytä mainita, että Portugalin hallitus on myös tänä syksynä päättänyt ryhtyä linnoittamaan Azorien saaria.

massaan kirjoituksessa vertasi Herriot'n matkaa Edvard VII:n ja Poincarén käynteihin Espanjassa korostaen täten matkan ulkopoliittista luonnetta.

Mitä itse vierailuun tulee, niin ulkonaisesti se onnistui hyvästi. Lehdistö, etenkin tasavaltalainen oli täynnä Herriota, vakavaa ja leikillistä. Kaikki lehdet mainitsivat korostaen Herriot'n osuutta rauhan vakiinnuttamisessa kutsuen häntä rauhan ambassadööriksi. Leikillisessä puolessa Herriot'n kuuluisalla piipulla oli huomattava osansa. Kommunistit ja monarkistinuorukaiset koettivat kyllä häiritä päivien ohjelmaa mielenosoituksillaan siinä kuitenkaan onnistumatta. Merkillistä kuitenkin on, että virallisen tahokaan ei ollut vapaa soraäänistä, jotka pyrkivät pahasti häiritsemään juhlan tunnelmaa. Niistä kertoimeräs ranskalainen sanomalehtimies minulle seuraavaa: Herriot'p saapuessa Madridiin oli vastaanotto asemalle kokoontuneen yleisön puolelta ja etenkin Madridin lukuisan työväestön taholta ollut verraten viileä, jopa kylmä. Ja parlamenttiin järjestetyssä vastaanottotilaisuudessa ei ollut läsnä kuin parikymmentä edustajaa. Kertojani syytti molemmista ihmioistä lähinnä cortesin presidenttiä, sosialistiprofessori Besteiroa, jonka johtoa Madridin kansantalo seuraa. Hän selitti tämän ensinnäkin johtuvan Espanjan sosialistien keskuudessa olevista suuntaerimielisyyksistä. Besteiro on sosialistien hallitukseen osanottoa vastaan ja vierailuun on tehnyt aloitteen eräs nykyisen hallituksen sosialistiministereistä (Prieto). Lisäksi hän mainitsi, että Besteiro on kasvatukseltaan täysin saksalainen ja puhdas marxilainen eikä hänellä sellaisena ole erikoisia sympatioja yhtävähän Ranskaa kuin Herriotakaan kohtaan. Hänen järjestämänsä vastaanotto cortesissa aiheutti ainakin yhden julkisen protestin. Herriot'n välitön esiintyminen paransi vierailun kestäessä huomattavasti mielialaa, joka lähdön hetkellä muodostui lopulta kaikin puolin erittäin sydämelliseksi.

Olen jo edellä maininnut matkan näkyväisistä tuloksista, joten niistä ei sen enmpää. Mitä matkaan muuten tulee, niin on syytä vielä kertoa muutamista lausunnoista.

Espanjan tasavaltalainen lehdistö on leimannut matkan johdosta etenkin isälialaisissa lehdissä olleet kirjoitukset ha-

luksi hyökätä Ranskaa Vastaa selittäen ne kokonaan aiheettomiksi.

Niitten lausuntojen nojalla, jotka matkasta olen kuulut diplomaattipiireistä, näyttää siltä, että matkaa pidetään - sen oletettu tarkoitus huomioon ottaen - epäonnistuneena. Mainitsen erikseen kahdesta tšekäläisille mielialoille kuvaavana.

Ruotsin lähettiläs lausui minulle, että matkaa on pidettävä epäonnistuneena. Todistuksena siitä hän mainitsi, että valtioministeriössä oli hänelle suoraan sanottu, että konseljipresidentti Azaña ei suostunut vastaan ottamaan Herriota kahdenkeskiseen neuvotteluun, vaan oli kehoittanut häntä asettumaan yhteyteen valtioministeri Zuluetaan kanssa. Onko johtopäätös oikea, en tahdo sanoa. Mutta onhan olemassa myös sekin mahdollisuus, jos näin todella on tapahtunut, että Azaña on sen tehnyt tahallaan haihduttaakseen liikoja epäluuloja. Tähän varaukseen on mielestäni sitä enemmän aihetta, kun hänen ranskalaisympätiänsä muuten ovat yleisesti tunnetut.

Itse matkan tulokseen nähden eräs puhuttelemani tšekäläinen suurlähettiläs oli aivan samalla kannalla kuin Ruotsin lähettiläskin. Hän vakuutti nimenomaan, että matkaa on pidettävä täysin epäonnistuneena ja että se on lähinnä seuraus englantilaisen diplomatian toiminnasta ja vaikutuksesta. Missä määrin tämä väite pitää paikkansa, en ole voinut todeta. Omituista kuitenkin oli, että samana iltana tasavallan presidentin siviilikanslian päällikkö tiedusteli sekä häneltä että minulta, kummaltakin erikseen, mikä on käsitys siitä, tulisi-ko Englanti tulevassa sodassa asettumaan Ranskan puolelle vaiko sitä vastaan. Se viittaisi siihen, että Englannilla voi olla osansa matkan vaiheissa, koska tällaistaakin asettelua on kaikesta päättäen asianomaisissa piireissä pohdittu.

Lies Basma

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *d.*

OSASTO: *C.*

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 22.
Asiainhoit. Oksanen.

2/12 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, joulukuun 2 p:nä 1932.

N:o 1966/32.

32 195 ka. 32		
12/12.32.		
FINNIA	ASTO	AGIA
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:ot 22, 23, 24/32, jotka sisältävät:

N:o 22 Olympialaiskisojen jälkimaininkeja;

N:o 23 Espanjan edustus Helsingissä;

N:o 24 Suomalaisten puutavaralastien pidätykset Espan-
jassa III.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri syvän kunnioituk-
seni vakuutus.

Vilho Pesonen

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 22.

Madridi-ssa 2 p:nä joulukuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
32/195 ka. 11 97		
12/12-32	3	LEL
RYHÄ		KOKO
5	Cg	

Asia: Olympialaiskisojen jälki-
maininkeja.

Madridissa parhaillaan koossa olevien lennätin- ja radiokonferenssien aikana ovat viime kesäiset Los Angelesissa pidetyt olympialaiskisat ja erittäinkin Suomen osanotto niihin tullut niin useasti esille, että mielestäni on täysi syy mainita siitä myöskin Herra Ulkoasiainministerille. Onhan se mitä parhain todiste olympialaiskisojen merkityksestä maallemme.

Mainitsen erikoisesti parista tapauksesta. Eräänä päivänä muuan Ranskan valtuuskunnan johtomiehistä esitti minulle hyvin kansainvälisessä seurassa todellisen tohtorikysymyksen tiedustelemalla, kuinka on selitettävissä Suomen kansan korkea urheilutaso, kuinka se pienenä kansana pystyy siinä määrin seuraamaan amerikalaisia kuin se tähän asti on tehnyt. Ja mikä on merkille pantava, tämä vanha herra oli täysin selvillä menestyksestämme sekä Pariisissa että Amsterdamissa antaen tunnustuksen saavutuksillemme myöskin Los Angelesissa, vaikka ne eivät kohonneetkaan täysin samalle tasolle kuin molemmissa edellisissä kisoissa. Koko seura yhtyi häneen. Samalla todettiin mikä tappio meille oli, ettei Nurmi saanut ottaa osaa kisoihin.

Nurmi ja hänen "tapauksensa" onkin ollut usein esitetty toinen kysymys, johon olen saanut antaa vastauksia. Erään kerran

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

muuan Japanin tšekäläisen lähetystön jäsen puhui minulle osanotostamme olympialaiskisoihin sekä suomalaisen joukkueen vierailusta Japanissa tiedustellen samalla, mitä Nurmi nyt tekee. En tällöin malttanut olla hänelle huomauttamatta, että en käsittä, minkä vuoksi Japani äänesti meitä vastaan Nurmen asiassa. Vastaus tuli niin nopeasti ja valmiina, että sitä on häntävästi harkittu ennenkin ja ilmeisesti hyvin valaisee niitä motiiveja, minkä nojalla Japanin edustajat ratkaisivat suhtautumisensa tähän meille niin tärkeään kysymykseen. Tämä Japanin lähetystön jäsen vastasi niin luonnollisesti, ikäänkuin olisi ollut kysymys päivän selvästä asiasta ja ettei muuta mahdollisuutta ollutkaan, että he tekivät sen taataksensa viden 1940 olympialaiskikat Japaniin. En osannut siihen sanoa mitään. Vastaus on mielestäni erittäin kuvaava puheenaolevan asian käsittelylle, että katson olevan syytä merkitä se muistiin urheilupoliittisena keskusteluna.

Liilo Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Madridissa olevan Lähetystön rap. n:o 23.

Asiainhoit. Oksanen.

2/12 1932.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 23.

Madridi-ssa 2 p:nä joulukuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
32/195 (ae. 10 32)		
12/12.32	LML	
RYHMÄ	ALUE	ASIA
5	C9	

Asia: Espanjan edustus Helsingissä.

Kuten eräessä aikaisemmassa, Ulkoasiainministeriölle osoittamassani kirjelmässä (n:o 1635 - 15/10 32) olen kertonut, on kysymys Espanjan edustuksesta Helsingissä edelleen avoinna. Kun näinä päivinä tapasin valtioministeriön uuden yleisen osaston päällikön, ministeri Buyllan, jolle myös henkilöasiat lähinnä kuuluvat, ja kun tällöin tuli puheeksi myöskin Espanjan edustus Helsingissä, pyydän seuraavassa saada kunnioittaen kertoa Teille, Herra Ulkoasiainministeri, tästä keskustelusta seuraavaa:

Ministeri Buylla sanoi ensinnäkin, että Espanjan nykyinen lähettiläs Acilu ei tule jäämään paikalleen. Tiedustelin sitten, onko totta, että Espanja aikoo lähettää hänen tilalleen asiantuntijan, mihin hän vastasi myöntävästi. Huomautettuani, että tähän saakka Espanjalla on ollut Helsingissä Toisen luokan ministeri ja esim. Tukholmassa kolmannen luokan ministeri, sekä tiedusteltuani, mikä on syynä suunniteltuun muutokseen, vastasi hän, että se johtuu yksinomaan vastavuoroisuudesta ja että Espanja tulee siinä suhteessa olemaan tarkempi kuin tähän asti. Periaatetta ei kuitenkaan kaikessa ankaruudessa sovelletta latinalaisen Amerikan maihin, joitten suhteen Espanja katsoo olevansa erikoisasemassa. Euroopalaisten maiden

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

suhteen sitä vastoin ajkotaan mennä niin pitkälle, että esim. Ateenaan, vieläpä Köpenhaminaankin Espanja asettaa vain pääkonsulin, vaikka Tanskalla onkin täällä Pariisin lähetystön alainen lähetystöneuvos v.a. asiainhoitajana. En tiedustellut tarkemmin tämän toimenpiteen motiiveja, mutta tuskin erehtynen olettaessani, että se johtuu lähetystöneuvos Bullin äärimmäisen sulkeutuneesta elämästä.

Keskustelun kuluessa ministeri Nuylla lausui Espanjan nykyisestä edustajasta samaten kuin hänen edeltäjästäänkin, että kumpikaan eivät ole mitään "ruudin keksijöitä", mitä sanoja hän heistä käytti. Hän mainitsi pyrkimyksenä olevan saada liikkeelle nuoria voimia, joissa on oikea henki.

Kuten jo puhelimessa Ulkoasiainministeriön kansliapäällikölle, lähetystöneuvos Valvanteelle kerroin, on Espanjan Helsingin-lähetystön nykyinen sihteeri Luis de Silva myös äskettäin monen muun mukana erotettu palveluksesta. Hän on ent. kuninkaan majordoomuksen Mirandan herttuan läheinen sukulainen. Jälkimäinen diplomaattikuntaan kuuluvana erotettiin lopullisesti palveluksesta jo ensimmäisellä, ulkoedustuksen puhdistusta koskevalla päätöksellä viime elokuussa. Muuten en ole katsonut tarpeelliseksi puuttua näihin toimenpiteisiin, koska ne ensinnäkin pääasiallisesti vahvistivat lopullisesti vallankumouksen jälkeen tapahtuneet eroamiset ja toiseksi koska niillä ei ole suurempaa yleistä merkitystä.

Mitä tulee viimeksi julkaistuun listaan, jossa luetellaan diplomaattisesta palveluksesta entisten lisäksi erotetut henkilöt, niin on syytä mainita, että niiden joukossa oli myöskin Espanjan ensimmäinen lähettiläs Helsingissä, ministeri Ezpeleta, joka on ollut viimeiset vuodet omasta pyynnöstään disponibilitéssä.

Viljo Basassa

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 24.

Asiainhoit. Orasmaa.

2/12 1932.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 24.

Madridi-ssa 2 p:nä Joulu kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
82/195 h.c. 19 32		
12/12-32		
RYHMÄ	ASIA	ASIA
5	Cg	

Asia: Suomalaisten puutavaralasteiden pidätykset Espanjassa III.

Otsikossa mainittua kysymystä koskevien tiedoitusteni lisäksi saan kunnioittaen tiedoittaa Herra Ulkoasiainministerille edelleen seuraavaa:

Eilen oli luonani toiminimi Hans Halsin tšekäläisen konttorin johtaja, herra Krabbe Knudsen. Hän kertoi saaneensa pääkonttoristaan kirjeen, jossa ilmoitettiin Espanjan Helsingissä olevan konsulin saaneen hallitukseltaan ohjeet olla viseeraamatta Repola Woodin, Aunuksen Puun ja Diesen Woodin puutavaralasteja koskevia alkuperätodistuksia, koska näitten liikkeitten raaka-aine on peräisin Venäjältä. Edelleen hän mainitsi täällä väitettävän, että suomalainen puutavara myydään liian halvalla. Tämän johdosta hän huomautti, että heidän tämän vuoden myynnissään suomalaisen puutavaran keskihinta on ollut korkeampi kuin ruotsalaisen luvaten samalla antaa valmistaa minun käytettäväkseni molempien maitten hintoja koskevan taulukon. Kun Hans Halsin liikkeen kuluvan vuoden laivaukseen tapahtuneet myynnit hänen ilmoituksensa mukaan ovat yhteensä n.26,000 std., josta suomalaista puutavaraa n.15,000 std., niin on siinä ilmeisesti riittävästi aineistoa tällaisen vertailun tekoon.

Samana iltana tapasin valtioministeriön kaupallisen osaston päällikön, ministeri Calderonin. Otin asian puheeksi hänen

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

kanssaan, jolloin hän vahvisti saamani tiedon Espanjan sikäläiselle konsulille annetuista ohjeista. Selitin hänelle kysymystä samalla huomauttaen, että me emme suinkaan yksin käytä venäläistä raaka-ainetta, vaan että sen tekee myöskin Ruotsi. Tällöin hän lisäsi, että tärkeämpi kuin kysymys raaka-aineesta, on tällä hetkellä kysymys hinnoista, jolloin hän teki sen ilmeellisen huomautuksen, että meidän olisi määrättävä Espanjaa silmälläpitäen nykyistä korkeammat hinnat. Huomautin tähän, että se on käytännöllisesti jotenkin mahdotonta, koska ensinnäkin olisi saatava aikaan tätä tarkoittava sopimus muiden puutarvaimaiden kanssa hinnoista. Mikäli sellaista taas ei saataisi aikaan, olisi toimenpiteestä meidän osaltamme seurauksena, että me menettäisimme markkinamme Espanjassa.

Muuten sekä hän että erittäinkin tänään tapaamani kauppaministeriön sopimustoimiston päällikkö Sr. Doussinaque huomauttivat, että niin kauan kuin meillä ei aseteta rajoituksia ulkomaisen valuutan saannille ei meillä olisi pelkoa Espanjan puolelta mistään tuonnin rajoitustoimenpiteestä, vaikka molempien maiden välinen kauppatase onkin Espanjalle hyvin epädullinen.

Teilo Doussinaque

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg

ASIA:

Madridissa olevan Lähetystön rap. n:o 25.

Asiainhoit. Orasmaa.

5/12 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, joulukuun 5 p:nä 1932.

N:o 1977/32.

ULKOASIAINMINISTERIÖN KIRJASTO	33 195/ke.	32
14/12.32		
5	Cg	

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 25/1932, joka sisältää:

Espanjan paperiteollisuuden vaikeudet ja toimen-
piteet paperintuonnin rajoittamiseksi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioi-
tukseni vakuutus.

Teilo Basmas

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

Salainen.

MADRIDI-SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 25.

Madridi-ssa 5 p:nä joulukuuta 1932.

33 195 he. 372		
14/12.372		
AFRICA	ASIA	ASIA
5	Q	

Asia: Espanjan paperiteollisuuden
vaikeudet ja toimenpiteet pape-
rintuonnin rajoittamiseksi.

Samaan aikaan kuin Suomen Paperitehtaitten yhdistyk-
sen edustaja oli n. kaksi viikkoa sitten käymässä Madridissa pääsi
liikkeelle ensimmäiset huhut Espanjan paperitehtailijain aktionista
sanomaperitullien korotuksen puolesta. Silloin niitä ei vielä pidet-
ty vaarallisina. Tehostaakseen näitä vaatimuksia Espanjan suurin ja
uudenaikaisin paperitehdas, nim. Pohjois-Espanjassa Renteriassa, lä-
hellä Pasajes'in satamakaupunkia, sijaitseva Papelera Española-yhty-
mälle kuuluva Oarson paperitehdas ilmoitti sulkevansa ovensa selittä-
en syyksi, ettei se voimassaolevien sanomaperin tullien takia voi
kilpailla ulkomaitten kanssa. Toimenpidettään tehdas vielä tehosti,
kuten silloin jo aikanaan Ulkoasiainministeriölle tiedoitin, suurella
Madridin-lehtiin annetulla ilmoituksella, jossa se esitti kaikki pe-
rustelunsa Espanjan kotimaisen paperiteollisuuden suojaamista koske-
ville vaatimuksilleen.

Sen jälkeen olen sähköitse tiedoittanut tilanteesta
sekä viimeksi t.k. 4 p:nä, edellisenä päivänä annetusta hallituksen
väliaikaisesta päätöksestä, jolla kiellettiin pääasiallisesti juuri
sanomaperin tuonti Espanjaan kunnes kysymys maan paperiteollisuuden
suojeuksesta on lopullisesti ratkaistu. Valmistelujen arvellaan kes-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

tävän noin kaksi kuukautta. Katsoen kysymyksen merkitykseen, sillä onhan paperinvientimme Espanjaan vihdoinkin päässyt alkuun ja toiveita on ollut myöskin sen kehittymisestä, pyydän seuraavassa saada lyhyesti esittää Teille, Herra Ministeri, kysymyksen viimeaikaiset vaiheet.

Oarson tehtaan toimenpide ei suinkaan aluksi löytänyt vastakaikua muissa kuin Papeleran omistamissa lehdissä. Niinpä Katalonian sanomalehtikustantajain yhdistys Barcelonassa lähetti pää- ja sisäministereille sähkeen esittäen vastalauseensa Papeleran vaatimusten johdosta. Yhdistys m.m. huomautti, että voimassaoleva tuontia koskeva asetus on ehkäissyt asettamasta Espanjassa paperille ylenmäärin korkeita hintoja ja että kohtalainen lehti antaa työtä useammalle työlläiselle kuin keskikokoinen paperitehdas, joten sanomalehtien toiminnan lopettaminen koskisi vielä lukuisampiin perheisiin. Myös madridilainen hallitusta lähellä oleva "El Liberal", joka oli tehnyt Oarson kanssa sopimuksen tarvitsemastaan paperista aina vuoden 1933 loppuun, kirjoitti suunnitelmia vastaan ankerasti huomauttaen omasta vaikeasta asemastaan edellämainitun sopimuksen johdosta ja lausuu m.m.

"Kaikki Espanjan paperitehtaat ovat paperitehtaitten yhdistyksen käsissä ja riippuvaisia sen määräyksistä ja nyt yhdistys yrittää estää ulkolaisen paperin tuonnin siten pakoittaakseen lehdistön taipumaan kaikkiin vaatimuksiinsa. Saavuttaakseen tarkoituksensa se sulkee tehtaansa siten synnyttäen yhteiskunnallisia häiriöitä. Seurauksena tästä "El Liberal" samoin kuin jotkut muutkin lehdet voivat jäädä ilman tarvitsemaansa paperia."

Arvossa pidetty taloudellinen viikkolehti "España Economica y Financiera" käsitteli myös kysymystä marraskuun 26 p:vän numerossaan. Lehti huomautti Oarson paperitehtaan sulkemisesta ja että samanlainen tieto oli tullut myöskin Barcelonasta toiminimi Godón paperitehtaasta. Pitäen valitettavana että paperin valmistukseen tarvittavan raaka-aineen ja valmiin paperin tullit eivät ole oikeassa suhteessa lehti kuitenkin lisää, että eri paperilaaduista ainostaan sanomalehtipaperin tullisuoja ei tyydytä paperitehtailijoita. Lehti piti paperitehtailijoiden vaatimuksia luonnollisina ja

suositti niitä hyväksyttäväiksi, vaikka se muuten myönsikin että Espanjan paperiteollisuudessa on paljon toivomisen varaa. Samaa lehti valitti myös sanomalehtien kustannusyrittäjästä.

Tilanne ei niihin aikoihin vielä tuntunut varsin uhkaavalta. Huhuja suostumisesta tehtailijain vaatimuksiin oli kyllä liikkeellä, mutta esim. kauppaministeriön kauppa- ja sopimisosaston päällikkö käydessään luonani v.k. 27 p:nä vakuutti, ettei paperitehtaitten anomukseen tulisi suostumaan. Tavatessani hänet saman viikon perjantaina uudelleen tiedustelin häneltä tilannetta, jolloin hän vastasi, että kansantalousneuvosto ratkaisee kysymyksen mahdollisesti vielä samana päivänä ja että sanomalehtipaperin tullin korottaminen on hyvin todennäköinen. Huomautin hänelle hänen aikaisemmasta lausunnostaan, jolloin hän vastasi, että tilanne on sen jälkeen paljon muuttunut ja että lehdet ovat myös muuttaneet kantaansa. Viimeksi mainittu huomautus koski nähtävästi lähinnä "El Liberal'ia", sillä se ei ensimmäisen kirjoituksensa jälkeen ollut huomatakseni enää uusinut hyökkäystään Papeleraa vastaan.

Ratkaisu ei kuitenkaan mennyt aivan suunnitelmien mukaan. Kansantalousneuvosto hylkäsi ensinnäkin - kuten aikoinani sähköitin - ehdotuksen sanomalehtipaperin tullin korotuksesta ja suositti hallitukselle väliaikaista ratkaisua, mikä sitten tulikin hallituksen päätökseksi. Vaikka olenkin sen pääkohdat jo tiedoittanut Ulkoasiainministeriölle, otan ne vielä tähän t.k. 4 p:nä "Gaceta de Madridissa" julkaistusta asetuksesta:

1. Asetetaan komitea tutkimaan maan paperiteollisuutta ja komitean töiden aikana kielletään väliaikaisesti kaiken ulkomaisen tullinimikkeen 1027 mukaan tullattavan, sanomalehdille tarkoitetun paperin tuonti maahan asetuksen julkaisupäivän jälkeisestä päivästä - siis t.k. 5 p:stä - alkaen.

Tämä kieltä ei koske kuitenkaan tavaraa, mikä on lähetetty matkalle päivä tämän asetuksen julkaisemispäivän jälkeen suoraan Espanjaan. Tässä yhteydessä lähtöpäivänä pidetään: tuonnin tapahtuessa suoraan, konsulileimauksen päiväystä lastikirjoissa ja tuonnin tapahtuessa toisen maan kautta, Espanjaan suoraan menevän

lastikirjan konsulileimauksen päiväys. Maitse ja sekä maitse että meritse tapahtuvassa rahtauksessa pidetään päättöpäivänä samaa tarkoitusta varten rahtikirjan, rahtisetelin tai laivauspaperin päiväystä aina sen mukaan, mistä asiakirjasta kulloinkin on kysymys; tämä kaikki kuitenkin ehdolla, että alkuperämaan papereissa asianmukaisesti ja selvästi mainitaan, että tavara on rahdattu Espanjaan.

Kysymyksessä olevan tavaran tuontikielto ei myöskään koske sellaisia tavaroita, jotka jo ovat tullauksen alaisina taikka odottavat tullausta tavaravarastossa, mikäli niitä pyydetään tullattaviksi kulutusta varten viiden arkipäivän kuluessa tämän asetuksen julkaisemisesta "Gaceta de Madrid'issa".

Esitettyjen asiakirjojen tunnustaminen ja pätevyys todistuksina jätetään riippuvaksi tulliviranomaisten hyväksymisestä.

2. Komitean puheenjohtajana toimii joku kansantalouden järjestelykomitean jäsen ja jäseniksi määrätään kolme paperiteollisuuden, kolme sanomalehtien ja yksi paperitehdastyöväen ja yksi sanomalehtikirjaltajain edustaja. Komitean työ - päätökset ja esitykset - on luonteeltaan kokonaan informatiivinen.

3. Määrätään, että maan paperitehtaitten on noudatettava komitean töiden kestäessä ja kunnes hallitus on kysymyksen ratkaissut aikaisemmin tekemiensä myyntisopimusten määräyksiä ja hintoja sekä korkeintaan kahden kuukauden ajan toimitettava sanomalehdille kaikki niiden tarvitsema paperi 45 pesetan perushintaan 100 kg:lta tehtaassa; hintaa voidaan korottaa 4 pesetalla 100 kg:lta leikatusta ja 3 pesetalla satinoidusta paperista; edelleen ovat tehtailijat oikeutetut perimään pieniltä lehdistä, joiden paperinkulutus on vähäinen, 100 kg:lta 5 pesetaa korkeamman hinnan.

Teodoro Basurco

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 26.

Asiainhoitaja Orasmaa.

10/12 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
FINLANDS BESKICKNING

Madrid, joulukuun 10 p:nä 1932.

N:o 1202/32.

ULKO	
34/196 hie.	32
19/12.32	
5	Cg

Herra Ministeri,

Täten on minulla kunnia myötäliittää raporttini
n:o 26/1932, joka sisältää:

Kansainvälinen naftasyndikaatti ja Neuvostoliitto.
Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvän kunnioituk-
seni vakuutus.

Teios Bonacasa

K. Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A. S. Yrjö - Koskinen,

Helsinki.

MADRIDI - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 26.

Madridi- ssa 10 p:nä joulu kuuta 1932.

ULKOMA- ASIAKUNTA	PERIÖ
34/196 h.c.	1932
19/12.32	
5 C9	

Asia: Kansainvälinen naftasyndikaat-
ti ja Neuvostoliitto.

Olen eräässä äskeisistä raporteistani (n:o 20 - 22/11 32), joka koski suomalaisten puutavaralastien kohtaamia vaikeuksia Espanjassa, kertonut myöskin kuulleen mainittavan, että Neuvostoliitto voi olla näitten vaikeuksien varsinainen aiheuttaja. Nytemmin olen saanut varsin arvovaltaiselta taholta lisäselvityksiä tästä olettamuksesta, joka asettaa sen erinomaisen kiintoisaan valaistukseen. Pyydän seuraavassa kunnioittaen esittää Teille, Herra Ministeri, lyhyen yhteenvedon siitä keskustelusta, joka minulla oli tänään asiasta edellämaintussa raportissa mainitsemani kauppa-avustajan kanssa.

Kertojani esitti, että Neuvostoliiton tärkein valuutalähde - Kaukaasian naftatuotanto - ei enää vastaa laskelmia ja että tuotanto on siellä huonojen ja väärin menetelmien johdosta siinä määrin alentunut, että Neuvostoliitolla on jo tuntuvia vaikeuksia sopimustensa täyttämiseksi puhumattakaan siitä, mitä se merkitsee maan finansseissa. Aivan lähiaikoina on esim. sattunut, että monet Espanjan petrolimonopoolin laivat ovat siellä saaneet odottaa 5 - 6 päivää turhaan lastejansa, minkä johdosta ne ovat saaneet määräyksen mennä ottamaan lastinsa markkinahintoihin Rumiasta.

Venäläiset itse tunnustavat, että Kaukaasian naftatuotanto ei vastaa laskelmia. Esimerkkinä tästä kertojani mainitsi ve-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

näläisten omien lähteiden nojalla, että suunnitelmien mukaan olisi Groznyssa ollut avattava 62 kaivoa, mutta että niistä on saatu käyntiin vain 18. Deterdingin väitteet ja ennustukset naftatuotannon laskusta ovat osoittautuneet oikeiksi.

Tämä ei kuitenkaan kokonaan johdu nafta-alueella vallitsevasta huonosta organisat~~io~~osta ja vääristä menetelmistä, vaan on siihen toisetkin syyt, jotka saavat selityksensä seuraavasta.

Tiedoittaessani viimeksi Espanjan ^{h/}suhtautumisesta Neuvostoliiton tunnustamiseen (vrt. rap. n:o 17 - 4/10 32) kerroin parhaillaan käynnissä olevasta voimien keskityksestä Neuvostoliittoa vastaan kansainvälisten finanssiipiirien taholta. Tässä ovat lähinnä takana kansainväliset naftasyndikaatit. Viime aikoina on niitten kesken käyty neuvotteluja tilanteesta ja on niissä päästy niin pitkälle, että niiden keskeinen sopimus on ollut jo jonkun aikaa parafoi-
tuna ja allekirjoitettane näinä päivinä, ellei ole juuri allekirjoitettu. Sopimuksen tarkoituksena on lähinnä suhtautuminen Neuvostoliiton naftatuotantoon. Välittömästi siihen ei voida vaikuttaa, mutta kyllä välillisesti vaikeuttamalla sitä koneitten y.m. hankinnassa. Ja kertojani sanoi Kaukaasian tuotannon laskun olevan osittain jo seurauksia tästä työskentelystä.

Osoitukseksi tilanteesta hän vielä viittasi Anglo-Persian Oil Co tapaukseen. Siitä huolimatta, että Persian hallitus on Neuvostoliiton vaikutuksesta irti sanonut tätä koskevan toimiluvan, on yhtiö, jonka osake-enemmistö on Englannin hallituksen käsissä, liittynyt edellämainittuun sopimukseen. Englanti ei aio ilman muuta luovuttaa näitä naftakenttiä Neuvostoliitolle.

Neuvostoliitto on tähän vastannut m.m. selittämällä, milloin sen nafta on ollut ala-arvoista, että se onkin ollut muualta tuotua. Sellaisia tapauksia on sattunut ainakin Espanjassa.

Tärkein seuraus Kaukaasian naftatuotannon taantumisesta on kuitenkin se seikka, että se merkitsee Neuvostoliiton tärkeimmän valuuttalähteen kuivumista. Silloin Neuvostoliitolla ei ole muuta mahdollisuutta kuin etsiä keinoja sen korvaamiseksi muilla vientitavaroilla. Sen jälkeen kuin viljaa ei enää riittävässä määrin

rin ole vietäväksi, tulee kysymykseen vain puu, sillä muut Neuvostoliiton vientitavarat ovat tässä suhteessa vain pieniä artikkeleita.

Tällöin on otettava lukuun mahdollisuudet myöskin niillä markkinoilla, jotka tähän asti ovat olleet suljetut Neuvostoliiton puutavaroilta, kuten juuri Espanja. Lähinnä on silloin koettava saada espanjalaiset uskomaan, että kaikista korkeista tulleistakaan huolimatta maahan sittenkin tuodaan muiden maiden kautta venäläistä puutavaraa. Näin pilataan samalla jonkun toisen maan markkinat, kuten nyt on yritetty Suomen suhteen, ja samalla valmistetaan oman puutavaran tuloa markkinoille.

Kertojani viittasi tässä suhteessa erääseen informointiin, josta minäkin olen aikaisemmin maininnut, nim. siihen, joka koskee neuvostoagentin toimintaa Barcelonassa. Hän selitti kuitenkin, ettei tämän agentin tehtävä ole toimia venäläisen puutavaran myyntiedustajana, jollaisena siellä väitetään esiintyvän myöskin suomalaisille laivajille tunnettu E. von Mehren, vaan etupäässä ja lähinnä poliittisena agenttina, jonka päämääränä on toimia kaikilla keinoilla venäläisen puutavaran hyväksi. Hän sanoi tietonsa tämän agentin toiminnasta olevan ensikäden lähteestä ja olettavansa, että myöskin se kysely, joka alun toista kuukautta sitten cortesissa esitettiin Espanjan maatalousministerille vieraan puutavaran tuonnista Espanjaan, missä kyselyssä juuri suomalaisen puutavaran tuonti oli erikoisesti mainittu, oli hänen inspiroimansa.

Näin kertojani. Se kuva, jonka hän antoi kansainvälisen naftasyndikaatin ja Neuvostoliiton välillä parhaillaan käytävästä taistelusta on erittäin kiintoisa, meille kahta kiintoisampi, jos hänen käsityksensä siitä, että siihen liittyy elimellisesti kysymys myös puutavaramarkkinoista, osoittautuu oikeaksi. On vaikea todeta, onko selitys, mikä näin on samalla saatu viimeaikaisiin, meitä koskeviin ilmiöihin Espanjan puutavaramarkkinoilla, ehdottomasti oikea. Joka tapauksessa se on sellainen, että siitä on nykyisiä kansainvälisiä suhteita valaisevana, ollut mielestäni syytä tehdä selkoa.

Teuvo Paasinen